

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ZONELOR URBANE MARGINALIZATE DE PE RAZA MUNICIPIULUI TÎRGU MUREȘ

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Asociația GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ Tîrgu Mureș
Noiembrie 2023

Cuprins

1.	Prezentarea generală a orașului sau municipiului (peste 20.000 locuitori)	5
1.1	Principalele caracteristici geografice, incluzând hărți	5
1.2	Populația și caracteristicile demografice.....	6
1.3	Patrimoniul natural	8
1.4	Patrimoniul arhitectural și cultural.....	9
1.5	Locuirea și accesul la utilități	11
1.6	Profilul economic (ocupare și mediul de afaceri la nivel local)	12
1.7	Instituții locale și servicii publice	14
1.8	Organizații ale societății civile	15
1.9	Experiența locală privind proiectele cu finanțare europeană	16
2.	Identificarea teritoriului vizat de Strategia de Dezvoltare Locală prin abordarea DLRC ...	17
2.1	Prezentarea generală a teritoriului SDL.....	17
2.1.1	Delimitarea teritoriului SDL și întocmirea planului.....	17
2.1.3	Patrimoniul natural	19
2.1.4	Patrimoniul arhitectural și cultural	20
2.2.	Comunitatea marginalizată din teritoriul SDL (inclusiv ZUM).....	20
2.3	Analiza diagnostic a nevoilor, resurselor și problemelor populației din teritoriul SDL.....	22
2.3.1	Populația și caracteristicile demografice	22
2.3.2	Ocupare, mediul de afaceri și protecție socială.....	24
2.3.3.	Locuire și acces la utilități	27
2.3.4	Accesul la instituții și servicii publice	29
2.3.5.	Analiza problemelor comunitare ale diferitelor zone distincte din teritoriul SDL, cu accent pe ZUM	30
2.3.5.1.	Persoanele aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială	30
2.3.5.2.	Problemele comunitare din perspectiva cetățenilor și a autorităților/instituțiilor...	31
2.4.	Acțiunile desfășurate anterior în teritoriul SDL	32
3.	Analiza SWOT.....	34
4.	Procesul de implicare a comunității	37
4.1.	Formarea și organizarea Grupului de Acțiune Locală (GAL)	37
4.2	Animarea partenerilor locali și mobilizarea/facilitarea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din teritoriul SDL	38
4.2.1	Animarea partenerilor locali	38
4.2.2	Mobilizarea/facilitarea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială ...	40
5.	Obiectivele SDL	43
6.	Planul de acțiune SDL	46
6.1	Ce măsuri sunt necesare	46
6.1.1	Sinteza problemelor și măsurilor necesare, grupurile țintă	46
6.1.2	Corelarea cu documentațiile strategice, inclusiv cu Planul de Mobilitate Urbană.....	50
6.1.3	Contribuția măsurilor la temele secundare FSE.....	50
6.1.4	Contribuția măsurilor la temele orizontale.....	51
6.1.5	Combaterea segregării rezidențiale	52

6.1.6 Asigurarea sustenabilității intervenției DLRC.....	53
6.2 Măsuri prioritare	54
6.2.1 Prioritizarea măsurilor.....	54
6.2.2 Abordarea integrată.....	57
6.3 Lista indicativă de intervenții.....	58
7. Monitorizare și evaluare.....	60
7.1 Monitorizarea și evaluarea continuă.....	60
7.2. Evaluarea de impact.....	62
8. Planul financiar	62
9. Lista de anexe ale SDL.....	66

Introducere (sau Sumar executiv)

Aplicarea mecanismului DLRC (Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) ca instrument pentru promovarea dezvoltării integrate și implicării comunităților în dezvoltarea locală a condus la formarea unui parteneriat local în municipiul Tîrgu Mureș, respectiv Asociația Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș, cu rolul de a elabora și de a implementa o strategie de dezvoltare locală integrată, în vederea combaterii sărăciei și a excluziunii sociale, menită să conducă la dezvoltare economică și socială la nivel local.

Abordarea DLRC ține cont de necesitățile și potențialul local, pune accent pe cooperare și colaborarea în rețea și include elemente inovatoare în context local, prin schimbările pe care le generează la nivelul comunității.

În municipiul Tîrgu Mureș, aplicarea instrumentului DLRC este orientată către zone cu populație aflată în risc de excluziune socială, astfel încât prin Strategia de Dezvoltare Locală dedicată acestor zone să se implementeze măsuri care să diminueze acțiunea factorilor ce generează sărăcie și excluziune socială.

Teritoriul SDL este constituit dintr-o Zonă Funcțională și 5 Zone Urbane Marginalizate: ZUM 1 Remetea, ZUM 2 Băneasa – Mureșeni – Rovinari, ZUM 3 Cugir – Ghe. Doja, ZUM 4 Valea Rece și ZUM 5 Dealului.

Din punct de vedere administrativ – teritoriul SDL cuprinde 2/3 din teritoriul municipiului Tîrgu Mureș. Teritoriul SDL acoperit de parteneriat este caracterizat de elementele care definesc zona marginalizată, având în vedere că nu îndeplinesc un standard corespunzător pe niciunul din cele 3 criterii, având deficit de capital uman (educație, starea de sănătate, mărimea și compoziția gospodăriei), un nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și locuind în condițiile precare.

Astfel, pe teritoriul SDL, populația marginalizată din zonele identificate, dispune de facilități precare destinate utilizării publice care ar conduce la creșterea spiritului comunitar precum: infrastructura de bază slab dezvoltată, clădiri și terenuri nefolosite sau aflate în anumite stadii de degradare care ar putea fi valorificate prin reconversie funcțională, lipsa locuri de joacă amenajate pentru copii sau a spațiilor de petrecere a timpului liber.

Condițiile de locuire sunt de cele mai multe ori inadecvate unui trai decent, pornind de la lipsa utilităților necesare traiului zilnic, supraaglomerarea spațiilor de locuit, nesiguranța locativă și până la lipsa izolației termice, lipsa igienizării subsolurilor sau aspectul degradat al scărilor de bloc.

Lipsa oportunităților de angajare a populației din teritoriului SDL, în strânsă legătură cu lipsa abilităților cerute de piața muncii sau lipsa apetenței antreprenoriale a locuitorilor are impact direct asupra nivelului integrării pe piața forței de muncă a locuitorilor și implicit asupra nivelului de bunăstare al gospodăriilor.

Sărăcia și lipsa motivației de a continua școala sunt principalele bariere privind accesul și participarea la educație la nivel preșcolar și școlar, mai ales în comunitățile roma.

Percepția generală asupra zonelor marginalizate este una negativă. Comunitățile marginalizate au un nivel de coeziune foarte scăzut. Membrii comunității nu reușesc să se mobilizeze, să reacționeze sau să lucreze împreună pentru atingerea unui obiectiv comun. Populația zonelor analizate, cu precădere populația de etnie romă resimte sentimentul de discriminare cu precădere în școli și în momentul angajării.

În contextul dat de situația teritoriului SDL, principalele obiective de dezvoltare stabilite de Grupul de Acțiune Locală (GAL) se referă la:

1. **Educație** - Obiectiv specific 1: Creșterea accesului populației din comunitățile marginalizate la o educație de calitate;
2. **Acces la servicii** - Obiectiv specific 2: Îmbunătățirea condițiilor de acces la infrastructură și servicii sociale pentru persoanele din comunitățile marginalizate;
3. **Acces la servicii. Educație. Ocupare** - Obiectiv specific 3: Sprijinirea accesului persoanelor marginalizate, precum romii, la servicii integrate sociale, de sănătate și educație pentru sănătate, ocupare și educație;
4. **Comunitate și imagine publică** - Obiectiv specific 4: Promovarea spiritului comunitar, a înțelegerii reciproce precum și prevenirea și combaterea discriminării;
5. **Infrastructură. Spații publice urbane. Mobilitate urbană și Locuire** - Obiectiv specific 5: Dezvoltarea infrastructurii de bază (tehnico-edilitare, spații publice și de locuire) și îmbunătățirea mobilității urbane în zonele urbane marginalizate.

Cele 5 obiective specifice au fost stabilite în urma procesului consultativ, pornind de la analiza de nevoi și evaluarea problemelor și a resurselor sociale, economice și de mediu din teritoriu. Abordarea este una integrată, centrată pe problemele ce trebuie soluționate, având în vedere totodată și atuurile existente și potențiale ale zonei analizate.

Atingerea acestor obiective specifice reprezintă calea de a îndeplini obiectivul general al diminuării numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială prin măsuri care îmbunătățesc calitatea vieții și dezvoltarea economică a sectorului în teritoriul vizat de Strategia de Dezvoltare Locală a comunității marginalizate din Târgu Mureș

1. Prezentarea generală a orașului sau municipiului (peste 20.000 locuitori)

1.1 Principalele caracteristici geografice, incluzând hărți

Municipiul Târgu Mureș face parte din regiunea Transilvania, situat în centrul județului Mureș, la o distanță de 32 de kilometri spre sud de Reghin și la 53 de kilometri de Sighișoara. Municipiul Târgu Mureș este conectat la rețeaua rutieră majoră a României prin patru artere rutiere principale: două europene, respectiv E60 (DN13 și DN15, traversând zona periurbană), un drum național principal – DN15 (îndreptat către municipiul Reghin) și un drum național secundar – DN15 F (orientat spre Satul Nou). În ceea ce privește accesibilitatea feroviară, în Târgul Mureș există două căi ferate principale. Municipiul beneficiază de existența unui aeroport internațional situat în apropierea orașului Ungheni, la o distanță de 12 kilometri față de centrul municipiului.

Municipiul Târgu-Mureș se află în zona central-nordică a României, în Județul Mureș. Acesta este situat la intersecția a trei zone geografice (Câmpina Transilvaniei, Valea Mureșului și Valea Nirajului). Municipiul Târgu-Mureș are o suprafață de 4.930 ha, relieful municipiului este variat, fiind format din dealuri, văi și câmpii, acesta este situat pe terasele râului Mureș, cea mai înaltă cotă fiind Platoul Cornești, care se află la o altitudine de 488 metri deasupra nivelului mării.

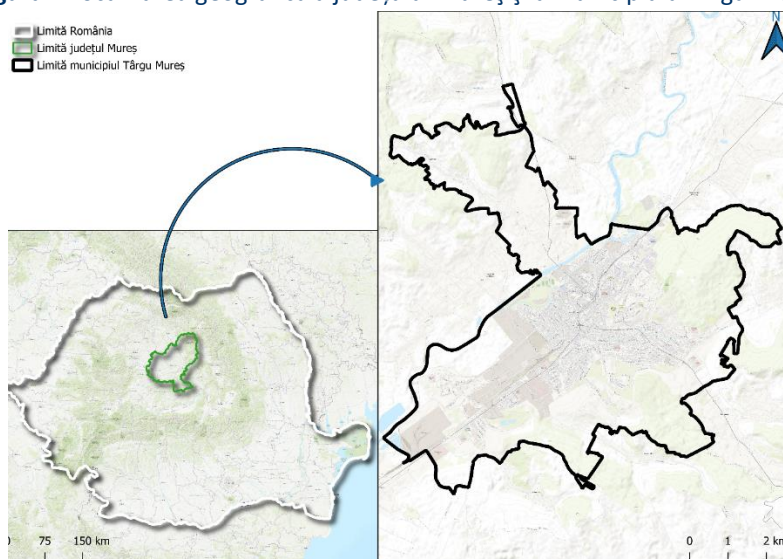
Clima municipiului Târgu Mureș este de tip continental moderat, cu veri calde și ierni aspre, cu o temperatură medie anuală de 8,2 grade Celsius. Temperatura medie în luna ianuarie este de aproximativ – 3 grade Celsius, iar în luna iulie de 19 grade Celsius. Precipitațiile medii anuale sunt de aproximativ 500 de mm, iar umiditatea medie anuală este de aproximativ 70%.

Pădurile din municipiu sunt formate din gorum, carpen, salcâm, pin, stejar pedunculat, farsin, plop, diverși arbori rășinoși și foioși.

Rețeaua hidrografică a municipiului este formată din râul Mureș, care străbate pe direcția nord-sud și o serie de afluenți mai mici. Râul Mureș străbate și mărginește intravilanul orașului pe o lungime de aproximativ 9,1 km. Pe lângă râul Mureș, intravilanul municipiului este străbătut de pâraie cu afluenții lor (Mureșel, Mureșelul Mic).

Cea mai importantă resursă a subsolului este gazul metan.

Figură 1 Localizarea geografică a județului Mureș și a municipiului Târgu-Mureș

Sursa: Prelucrarea consultantului

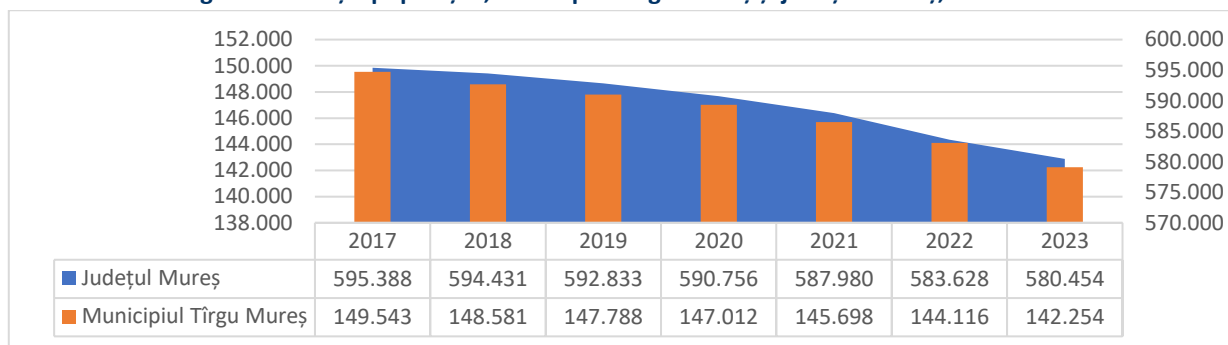
ANEXA 1: Planul orașului/municipiului, conform Planului Urbanistic General

1.2 Populația și caracteristicile demografice

► evoluția populației după 2002;

În ceea ce privește evoluția demografică, în luna ianuarie 2023, populația municipiului Târgu Mureș era de 142.254 locuitori, reprezentând aproximativ 24,51% din populația totală a județului Mureș. Față de anul 2017, populația municipiului Târgu Mureș s-a diminuat cu 7.289 persoane (-4,87%), iar populația de la nivelul județului Mureș s-a diminuat cu 14.934 persoane (-2,51%).

Figură 2 Evoluția populației, municipiul Târgu Mureș și județul Mureș, 2017-2023

Sursa: INSE (POP107D)

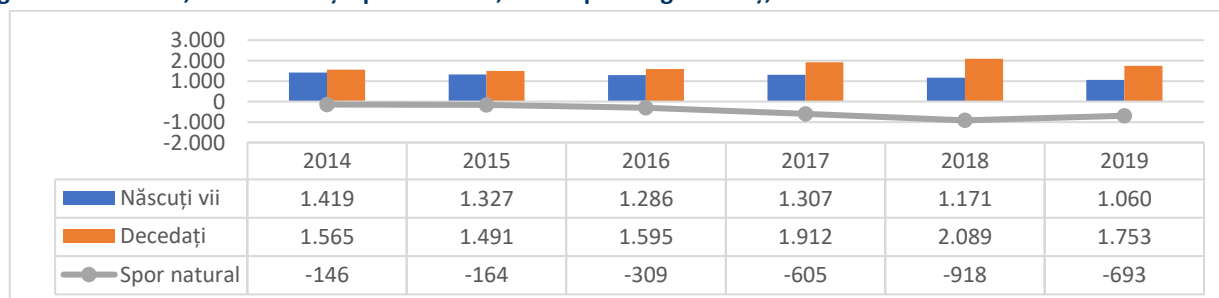
► tendințele demografice: adulți/ copii/ persoane peste 54 ani, persoane vârstnice, tendințe de îmbătrânire-întinerire etc.;

În ceea ce privește repartizarea populației municipiului Târgu Mureș pe categorii de vârstă, ponderea cea mai mare revine locuitorilor cu vârste cuprinse între 34 și 64 de ani (46,09%), urmată de categoria celor cu vârste cuprinse de peste 65 ani (21,08%) și cu vârste cuprinse între 15 și 34 ani (19,78%), pe ultimul loc fiind copii cu vârste cuprinse între 0 și 14 ani (13,04%). Structurile de vârstă a locuitorilor din municipiul Târgu Mureș evidențiază accentuarea procesului de maturizare și îmbătrânire a populației, ponderea mică a persoanelor tinere fiind specifică populației cu tendință demografică regresivă.

La nivelul anului 2022, în municipiul Târgu Mureș au fost înregistrați 1.060 născuți vii, în scădere cu 25,30% față de anul 2017, iar în ceea ce privește numărul de decese, acesta este în creștere în anul 2022 (1.753 persoane) față de anul 2017 (+12,01%).

În perioada 2017-2022, în municipiul Târgu Mureș sporul natural al populației a înregistrat doar valori negative, indicând o problemă demografică.

Figură 3 Natalitate, mortalitate și spor natural, municipiul Târgu Mureș, 2017-2023

Sursa: INS (POP201D, POP206D)

► distribuția pe sexe, etnie, categorii de vârstă;

Se constată un ușor dezechilibru din punct de vedere al împărțirii pe sexe, astfel, în ianuarie 2023 populația municipiului era formată din 75.584 persoane de sex feminin, reprezentând 53,13% din total populație și un număr de 66.670 persoane de sex masculin.

Analizând populația municipiului după etnie, conform recensământului populației realizat în 2021, 45,89% sunt români, 34,99% maghiari, 2,49% romi, urmând etnii ce au un procent de sub 1%, precum: ucraineni, germani, turci, ruși-lipoveni, tătari, sârbi, slovaci, bulgari, greci, italieni, evrei și armeni. Un procent de aproximativ 11% din locuitorii municipiului au refuzat să își facă publică etnia.

► distribuția pe nivele de educație.

La nivelul anului 2021, conform datelor disponibile ale INS, în municipiul Târgu Mureș, numărul absolvenților este în creștere cu 3,52% (6.650 absolvenți) față de anul 2017 (6.424 absolvenți). În anul 2021, din cei 6.650 de absolvenți, cei mai mulți (31,43%) au absolvit mediul universitar public (licență, master, cursuri postuniversitare, doctorat și programe postdoctorale de cercetare avansată), urmați de absolvenții din învățământul liceal (30,38%) și primar și gimnazial (19,58%).

Conform Atlasului zonelor urbane marginalizate realizat de Banca Mondială, 13,5% din populația municipiului Târgu Mureș se regăsește în zone defavorizate astfel: 5,22% în zone dezavantajate pe locuire; 0,78% în zone dezavantajate pe ocupare; 3,56% în zone dezavantajate pe capital uman; 2,29% populație marginalizată; 1,72% populație în zone cu instituții sau sub 50 de locuitori.

În Târgu Mureș există zone cu o concentrație importantă a populației marginalizate precum: Valea Rece, Mureșeni, Libertății, Băneasa, Viile Dealului Mic, Rovinari, Unirii (Remetea). Din 3.070 pers. care trăiesc în zonele urbane marginalizate, 972 pers. sunt de etnie romă, reprezentând 31,66% din comunitate. În zonele marginalizate se regăsesc persoane și familii aflate în dificultate sau risc precum și grupuri generatoare de marginalizare sau excluziune socială, fapt ce justifică necesitatea adoptării cu prioritate a unor măsuri integrate care să conducă la rezolvarea problemelor infrastructurale, educaționale, sociale și culturale cu care se confruntă populația marginalizată.

1.3 Patrimoniul natural

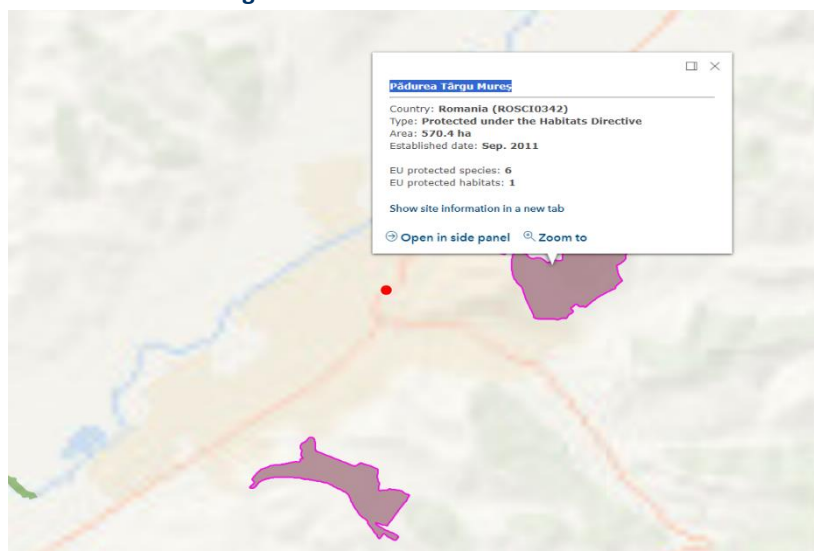
La nivelul municipiului Tîrgu Mureș, în anul 2022, suprafața spațiilor verzi era de 831 hectare, cu 626 de hectare mai mult față de anul 2017. Suprafața spațiilor verzi amenajate sunt sub formă de parcuri, grădini publice sau scuaruri publice, terenurile bazelor și amenajărilor sportive în cadrul perimetrelor construibile.

Peisajul natural al municipiului este unul deosebit, cu o diversitate și valoare ridicată. Principalul element al acestui cadru natural îl reprezintă cursul râului Mureș, care străbate zona, împreună cu cele trei terase adiacente de pe malul său drept. De asemenea, în această regiune se pot observa traseele naturale care leagă marile unități geografice aflate în lungul văilor Mureșului și Târnavei Mici, cărora li se adaugă frumusețea peisajului care se desfășoară de la Câmpina Transilvaniei către Podișul Târnavelor.

În ceea ce privește infrastructura de agrement și sport, la nivelul municipiului sunt amenajate următoarele unități: Complexul Weekend, Complexul de agrement și sport „Mureșul”, Platoul Cornești cu amenajări pentru ciclism, alergat, promenadă, spațiu de joacă pentru copii și unde se găsește una dintre cele mai mari grădini zoologice din țară.

În municipiu, ca zone naturale protejate există Pădurea Mare și Pădurea Budiului, ce au fost declarate Situri Natura 2000, fiind considerate obiective de utilitate publică menite să contribuie la reconsiderarea cadrului natural. Cele două fac parte din situl „ROSCI10342 Pădurea Tîrgu Mureș”, declarate prin O.M. nr. 2387/2011 privind instruirea regiunii de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrată a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Figură 4 Harta siturilor Natura 2000

Sursa: natura2000.eea.europa.eu

Din punct de vedere a calității aerului, în municipiul Tîrgu Mureș sunt amplasate două stații de măsurare a calității aerului, una amplasată pe strada Libertății (lângă Aeroclubul României – Tîrgu Mureș) și alta pe strada Koteles Samuel (lângă Administrația Bazinală de Apă Mureș). În luna octombrie 2023, doar la o stație din cele două existau date disponibile, arătând o calitate a aerului acceptabilă.

Calitatea aerului din mediul înconjurător este afectată de intensificarea traficului rutier din ultimii ani, precum și de efectele schimbărilor climatice, care se fac resimțite și pe teritoriul municipiului Tîrgu Mureș.

În ceea ce privește calitatea apei potabile distribuite populației prin instalațiile centrale de alimentare cu apă, potrivit analizelor efectuate (lunar) de laboratorul de apă potabilă al Companiei Aquaserv S.A., valorile determinate privind parametrii indicatori de calitate se încadrează în valorile stabilite prin Legea 458/2002 privind calitatea apei potabile republicată în 2017 HG 342/2013.

Conform Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Tîrgu Mureș, există 4 corpuri de apă subterană, după cum urmează: ROMU03 – Lunca și terasele Mureșului Superior, ROMU04 – Lunca și tersaele râului Trâna Mică, ROMU05 – Lunca și tersaele râului Târnavă Mare și ROMU24 – Depresiunea Transilvaniei, toate acestea fiind încadrate la corpuri cu stare chimică slabă.

Referitor la poluarea fonică, zgomotul influențează starea de sănătate a populației, iar în Tîrgu Mureș, principalele surse de zgomote și vibrații la autovehicule sunt motoarele și caroseriile.

1.4 Patrimoniul arhitectural și cultural

Municipiul Tîrgu Mureș este un important centru istoric și cultural, atât la nivel național, cât și la nivelul regiunii Transilvaniei. Pe teritoriul municipiului se regăsesc 176 monumente istorice, dintre care 6 monumente de arheologie, 155 monumente de arhitectură, 5 monumente de for public și 10 monumente memoriale și funerare.

Monumentele cu obiectivele națională reprezintă 68,78% din totalul monumentelor, majoritatea fiind localizate în zona centrală a orașului. În această clasă se regăsesc ansambluri urbane, cum ar fi Piața Trandafirilor (în partea de nord-est), centrul de activități comerciale, nucleul istoric al orașului, cunoscut pentru tradițiile meșteșugărești, „Regiunea cetății”, edificiile vechi, precum Biserica de lemn „Sf. Arhangelii”, Biserica reformată, Turnul-clopotniță ai fostei mănăstiri franciscane, fosta cazarmă austriacă, Liceul „Al. Papiu Ilarian”, „Anamblul școlii „Bolyai Farkas”, Prefectura Veche, Biblioteca Teleki-Bolyai, Palatul Toldagi și multe altele. De asemenea, numeroase monumente se adaugă acestui repertoriu, precum Momentul ecvestru „Avram Iancu”, Monumentul Bolyai”, Bustul lui Alexandru Papiu Ilarian, Monumentul Secuilor Martiri, Monumentul „Lupa Capitolina” și multe altele. Municipiul Tîrgu Mureș reprezintă un centru urban semnificativ, cu influențe puternice în domeniile sociale, economice, artistice și academice. Comunitatea din municipiu fiind animată de o rețea diversificată și bogată de instituții care găzduiesc o gamă variată de evenimente culturale, precum:

- instituții de teatru: Teatrul Național Tîrgu Mureș, Teatrul pentru Copii și Tineret Ariel, Teatrul 74, Teatrul Scena, Yorick Studio, Teatrul Studio;
- instituții muzicale: Filarmonica de Stat Tîrgu Mureș, Ansamblul Artistic Profesionist „Mureșul”;
- muzee: Muzeul Bolyai, Muzeul Județean Mureș care cuprinde: Muzeul de Etnografie și Artă Populară, Muzeul de artă, Galeria de lucrări de grafică, pictură și sculptură „Ion Vlasiu” și Muzeul de Științe ale Naturii;
- biblioteci: Biblioteca Județeană, Biblioteca Teleki;
- alte instituții culturale: Centrul Cultural Mihai Eminescu, Universitatea Cultural Științifică Tîrgu Mureș, Centrul Județean pentru Cultură Tradițională și Educație Artistică Mureș,

Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Mureș, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Mureș, Casa de Cultură a Sindicatelor Tîrgu Mureș.

Principalele forme de turism practicate în municipiu includ:

- Turismul de recree și agrement, cu atracții notabile precum Complexul de agrement și sport Mureșul, platoul Cornești și Grădina Zoologică;
- Turismul medical, deoarece Tîrgu Mureș are o tradiție de excelență în domeniul medical;
- Turismul cultural și științific, pentru cei interesați de religie, filozofie, istorie și antropologie;
- Turismul sportiv, susținut de facilități precum sala Polivaentă, stadionul de fotbal, bazinul olimpic acoperit și altele, atrîgând iubitorii de sport în orașul Tîrgu Mureș;
- Turismul de afaceri și de tranzit

Capacitatea de cazare turistică există din municipiul Tîrgu Mureș, la nivelul anului 2022 a scăzut cu 3,53% față de anul 2017, rămînând un număr total de 2.596 locuri de cazare. Scădere ce se regăsește și la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, aceasta cunoscut o scădere de 11,23%, rămînând un 758.626 număr de locuri-zile, față de 854.551 număr locuri-zile în 2017.

În ceea ce privește sosirile turiștilor, la nivelul anului 2022 au fost înregistrate 159.722 sosiri, cu 8,44% mai puține față de anul 2017, unde au fost înregistrate 174.436 de sosiri. De asemenea, în anul 2022, numărul de înnoptări în structuri de primire turistică cunoaște o scădere de 20,95% față de anul 2017.

Scăderea capacității de cazare turistică existentă și în funcțiune, numărul de sosiri și înnoptări a turiști a fost provocată în mare parte de restricțiile de călătorie și de organizare evenimente, impuse de contextul epidemiologic provocat de virusul SRS-CoV-2. Raportat la statistica din anul 2019, atât capacitatea de cazare turistică existentă (+0,11%), în funcțiune (+6,57%), cât și numărul de sosiri (+7,76%) și înnoptări (+1,88%) ale turiștilor au cunoscut creșteri (conform INS - TUR104E, TUR105E).

1.5 Locuirea și accesul la utilități

Rețeaua de locuințe din Municipiul Târgu Mureș este reprezentată de zone compacte, cu clădiri construite din materiale nedurabile, multe dintre acestea afându-se într-o stare avansată de uzură.

În anul 2022, în municipiul Târgu Mureș, exista un număr de 66.954 de locuințe (din care 95,45% în proprietate privată), în creștere cu 11,37% mai mult față de anul 2017, când existau doar 60.119 locuințe.

Locuințele din municipiu au o suprafață medie de aproximativ 47,73 m², ă n ușoară creștere față de anii anteriori.

Majoritatea fondului de locuințe colect de la nivelul municipiului Târgu Mureș a fost construit înainte de anii 1990, prezentând un procent ridicat confort termic scăut, din cauza faptului că nu au beneficiat de lucrări de întreținere și modernizare. De asemenea, există multe locuințe de tip bloc sau case particulare, cu fațade degradate ce creează un aspect neplăcut și neatractiv al zonelor de locuit. Un procent de 5,22% din populația din Târgu Mureș trăiește în zone dezavantajate pe locuire. În municipiul Târgu Mureș sunt dezvoltate următoarele minicartiere: Mureșeni, Orașul de Jos, Dâmbul Pietros, Belvedere, Libertății, Rovinari, Centru, Cornișa, Gheorghe Marinescu, Tudor Vladimirescu, 22 Decembrie, Carpați.

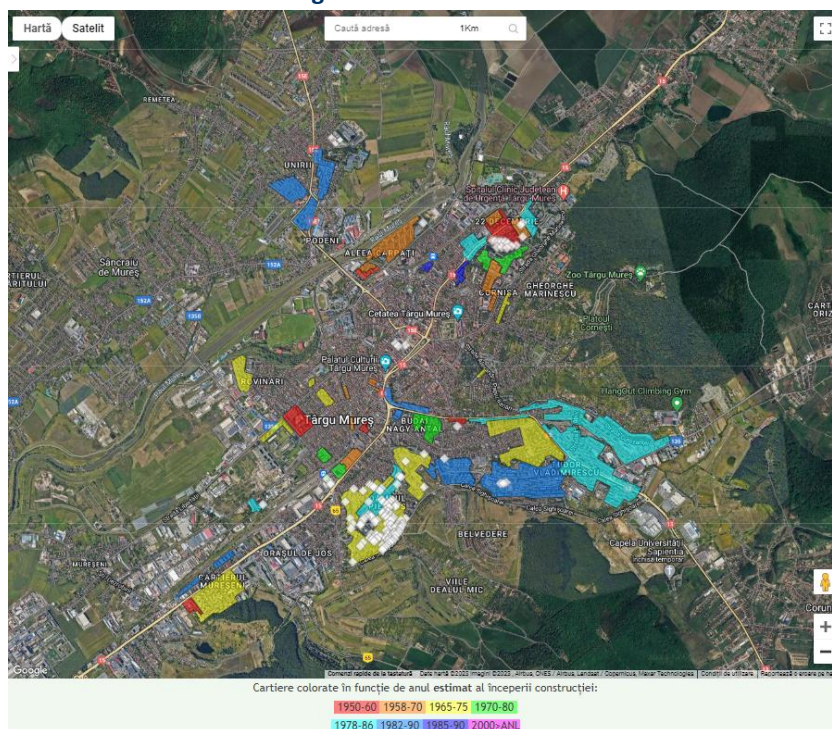
Infrastructura de bază a municipiului cuprinde rețele de apă, canalizare, energie electrică și gaze naturale.

- ▶ accesul la utilități la nivelul orașului/ municipiului: alimentarea cu apă, sistemul de canalizare, gaze naturale și energie termică, energie electrică, serviciul de salubritate locală etc.

În anul 2022, la nivelul municipiului funcționează un sistem centralizat de alimentare cu apă, cu o lungime totală a rețelei de distribuție a apei potabile de 315 km. Canalizarea municipiului este de tip unitar, cu o lungime de 453 km (cu 17,33% mai mult față de anul 2017), iar din punct de vedere a rețelei de distribuție a gazelor, aceasta măsoară 278,7 km în anul 2022 (cu 4,85% mai mult față de anul 2023).

Energia electrică este asigurată de Distribuție Energie Electrică România, Sucursala Mureș, conform informațiilor prelucrate de pe site-ul www.distributie-energie.ro în municipiul Târgu Mureș existau 259.982 de consumatori.

Figură 5 Harta blocurilor

Sursa: Harta blocurilor.ro

Municipiul Târgu Mureș beneficiază de servicii de date, respectiv rețele de internet, servicii voce fixe și mobile și cablu TV.

În ceea ce privește serviciul de salubritate, acesta are împărțită activitatea în 12 zone de colectare. În municipiul Târgu Mureș există un operator de salubritate (POLARIS M. HOLDING) și un operator curățenie stradală (SYLEVY CLEANING).

1.6 Profilul economic (ocupare și mediul de afaceri la nivel local)

- ▶ profilul economic local și principalele caracteristici ale fiecărui sector economic de activitate: industrie, agricultură, construcții, comerț (tipurile de comerț: industrial, agricol, piscicol etc.), servicii;

Conform www.listafirme.ro în anul 2022, numărul de firme active din municipiul Târgu Mureș era de 7.653 unități, cu 43,07% mai multe față de anul 2017. De asemenea, în anul 2022, au fost înregistrați 38.581 angajați (cu 5,81% mai mulți față de anul 2017), care au generat o cifră de afaceri de aproximativ 31,73 miliarde lei, cu 110,59% mai mult față de anul 2017.

Potrivit aceleiași surse, la nivelul anului 2022, 92,62% dintre firmele active sunt microîntreprinderi, 6,10% sunt întreprinderi mici, 1,16% sunt întreprinderi mijlocii și 0,12% sunt întreprinderi mari. Totodată. Din punctul de vedere al cifrei de afaceri, ponderea cea mai mare revine întreprinderilor mari, respectiv 59,49%, urmate de întreprinderile mijlocii (14,39%), mici (13,66%) și microîntreprinderi (12,45%).

În ceea ce privește profilul economic al municipiului Târgu Mureș. Cele mai multe firme își desfășoară activitatea în domeniul comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, urmate de cele care desfășoară activități profesionale, științifice și tehnice (13,84%). Firmele care generează cea mai mare cifră de afaceri pe plan local, își desfășoară activitate în domeniile: Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (48,95%) și domeniul comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (19,85%).

Referitor la preferința pentru specializare, cel mai mare număr de angajați este concentrat în domeniul comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (18,27%), urmat de producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat.

- ▶ structura întreprinderilor active din industrie, construcții, comerț și alte servicii din zona respectivă, având în vedere cel puțin următoarele aspecte: numărul total de întreprinderi, numărul și ponderea micro-întreprinderilor, întreprinderilor mijlocii și întreprinderilor mari, inclusiv domeniile principale de activitate ale acestora;

Sectorul primar – Agricultură, silvicultură și pescuit: În anul 2022, la nivelul municipiului Târgu Mureș, activau 66 de firme în sectorul primar, cele mai multe dintre acestea desfășurând activități conform codului CAEN 0111 *Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase (17 firme)*, CAEN 125 *Cultivarea fructelor arbuștilor fructiferi, căpșunilor, nuciferilor și a altor pomi fructiferi (5 firme)*. Referitor la cifra de afaceri, top trei domenii CAEN cu cea mai mare cifră de la nivelul anului 2022 au fost: CAEN 0111 – *Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase (26.491.186 lei)*, CAEN 0145 – *Creșterea ovinelor și caprinelor (16.448.826 lei)* și caen 0220 – *Exploatarea forestieră (7.734.090 lei)*. Cei mai mulți angajați se regăsesc în cadrul firmelor ce

funcționează în baza codurilor CAEN 111 (67 angajați), CAEN 220 (27 angajați) și CAEN 322 (22 angajați).

Din datele analizate, reiese faptul că agricultura nu reprezintă un element semnificativ în domeniul economic al municipiului Tîrgu Mureș.

Sector secundar – Industrie și construcții în anul 2022, la nivelul municipiului Tîrgu Mureș activau 1.312 firme în sectorul secundar, cele mai multe dintre acestea desfășurând activități conform: CAEN 4120 *Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale* (223 firme), CAEN 4321 *Lucrări de instalații electrice* (84 firme) și CAEN 4322 *Lucrări de instalații de sanitare, de încălzire și de aer condiționat* (72 firme).

În ceea ce privește numărul de angajați, în top trei activități care concentrează cel mai mare efectiv de personal se regăsesc codurile CAEN: 3522 *Distribuția combustibililor gazoși, prin conducte* (5.317 angajați), CAEN 4120 *Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale* (1.286 angajați) și CAEN 2015 *Fabricarea îngrășămintelor și produselor azotoase* (1.058 angajați).

De asemenea, top trei coduri CAEN care au generat cea mai mare cifră de afaceri la nivelul anului 2022, sunt: CAEN 3523 *Comercializarea combustibililor gazoși, prin conducte* (6.821.957.637 lei), CAEN 2015 *Fabricarea îngrășămintelor și produselor azotoase* (2.581.712.303 lei) și CAEN 3522 *Distribuția combustibililor gazoși, prin conducte* (1.612.904.152 lei).

Din datele analizate, se observă ponderea semnificativă a industriei și construcțiilor, respectiv 69,76% din totalul cifrei de afaceri pe plan local.

Sector terțiar – comerț și servicii în anul 2022, la nivelul municipiului activau 6.275 firme în sectorul economic terțiar, cele mai multe desfășurând activități conform CAEN 4932 *Transporturi cu taxiuri* (347 firme) 4941 *Transporturi rutiere de mărfuri* (272 firme) 6201 *Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)* (229 firme).

Analizând numărul de angajați, în top trei activități care concentrează cel mai mare efectiv de personal se reăgesc codurile CAEN 4711 *Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, bauturi și tutun* (1.101 angajați). 6201 *Activități de realizare a soft-ului la comanda (software orientat client)* (1.078 angajați) și 8622 *Activități de asistență medicală specializată* (817 angajați).

Totodată, top trei coduri CAEN care au generat cea mai mare cifră de afaceri la nivelul anului 2022 în comerț și servicii sunt: CAEN 4646 *Comerț cu ridicata al produselor farmaceutice* (948.092.716 lei), CAEN 4690 *Comerț cu ridicata nespecializat* (506.963.402 lei) și CAEN 4711 *Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, bauturi și tutun* (464.895.186 lei).

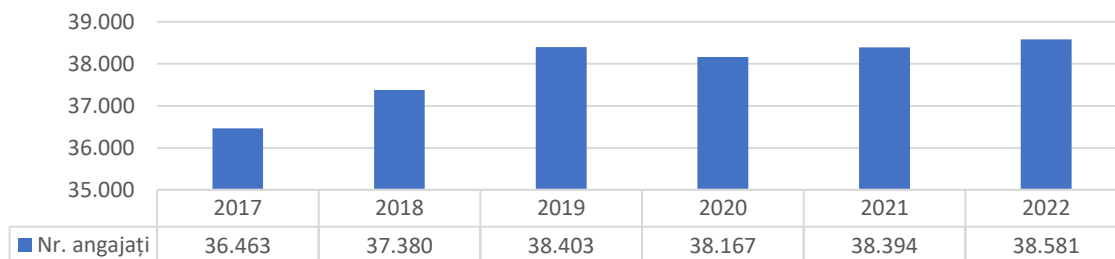
Datele prezentate mai sus arată faptul că sectorul terțiar este primul sector din punct de vedere al numărului de firme (82,99% din totalul întreprinderilor din municipiul Tîrgu Mureș) și al doilea din punct de vedere a numărului de angajați și a cifrei de afaceri generate.

Municipiul Tîrgu Mureș a fost recunoscut de-a lungul timpului ca un important centru comercial și industrial al regiunii, având în vedere bogățiile naturale ale zonei. Tîrgu Mureș are o specializare industrială, atenuată în ultimii ani de restructurarea activităților secundare, a căror dominanță este preluată de comerțul și serviciile în creștere.

- ▶ numărul de salariați și evoluția în ultimii ani, precum și distribuția populației salariate în funcție de sectorul de activitate;

În ceea ce privește municipiul Tîrgu Mureș, numărul de angajați prezintă creșteri susținute în perioada 2017-2022 (+ 5,81% față de anul 2017).

Figură 6 Evoluție număr angajați 2017-2022, municipiul Tîrgu Mureș

Sursa: www.listafirme.ro

► **dinamica investițiilor (public și privat).**

Dinamica investițiilor private la nivelul municipiului Tîrgu Mureș din perioada 2017-2022 este una pozitivă, atât din perspectiva numărului de firme, în creștere cu 43,07% în 2022, cât și din punctul de vedere al cifrei de afaceri, în creștere cu 110,59%.

► **numărul de șomeri și evoluția în ultimii ani, inclusiv persoane aparținând minorității roma;**

Datele disponibile cu referire la numărul șomerilor înregistrați în municipiul Tîrgu Mureș arată că la 31 decembrie 2022, efectivul acestora a fost de 340 de persoane, din care 195 de sex feminin (57,35% din total) și 145 de sex masculin (42,65% din total). Evoluția numărului de șomeri înregistrați în perioada 2017-2022 prezintă o tendință generală de scădere, astfel, în 2022 efectivul șomerilor înregistrați a avut o scădere de 13,49%.

1.7 Instituții locale și servicii publice

În vederea exercitării tuturor atribuțiilor prevăzute de legislație ca fiind în sarcina autorităților publice locale, la nivelul municipiului Tîrgu Mureș funcționează mai multe servicii publice de interes local, sub forma de servicii și direcții cu personalitate juridică, aflate în subordinea Consiliului Local, după cum umrează: Direcția proiecte cu finanțare internațională, resurse umane, relații cu publicul și logistică, Direcția economică, Direcția Școli, Direcția Arhitect Șef, Direcția impozite și taxe locale, Direcția tehnică, Direcția activități social-culturale, patrimoniale și comerciale, Direcția juridică, contencios administrativ și administrație publică locală, Direcția Poliția Locală, Direcția generală de asistență socială, RA AQUASERV, TRANSPORTLOCAL SA, SCADMINISTRATORIMOBILE ȘI PIEȚE SA, UNIVERSITATEA CULTURAL ȘTIINȚIFICĂ, LOCATIV SA, THE SCIENCE CITY FOR RESEARCH AND MEDICAL INFORMATICS SA, ADMINISTRAȚIE ȘI TURISM SRL, CLUB SPORTIV MUNICIPAL TÎRGU MUREȘ.

► **educație;**

Rețeaua unităților de învățământ de pe raza municipiului Tîrgu Mureș era formată din 8 unități preșcolare, 17 primare și gimnaziale (inclusiv învățământul special) 16 de tip liceal, 4 de tip postliceal și 3 unități universitare de licență.

În ceea ce privește populația școlară, la nivelul anului școlar 2022, au fost înscriși 333 copii în unitățile de tipă creșă, 4.348 copii în grădinițe, 12.760 în învățământul primar și gimnazial (inclusiv

învățământul special), 8.614 în învățământul liceal, 762 în învățământul profesional, 1.112 în învățământul postliceal, 279 în învățământul de maiștri și 13.160 în învățământul universitar.

În perioada 2017-2022, efectivul populației școlare a avut o creștere de 1,92%, ajungând în 2022 la un număr de 41.367 locuitori.

Referitor la personalul didactic, în anul 2022 au profesat 3.076 de cadre didactice, din care 43 în învățământul antreprescolar, 398 în învățământul preșcolar, 996 în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special), 814 în învățământul liceal, 22 în învățământul postliceal și 803 în învățământul universitar. În perioada 2017-2022, numărul cadrelor didactice din municipiul Târgu Mureș a crescut 11,01%.

► **sănătate;**

În ceea ce privește sistemul de sănătate, la nivelul municipiului Târgu Mureș funcționează 1.031 de unități medicale – proprietate privată (din care 5 spitale) și 111 unități medicale – proprietate publică (din care 3 spitale), cea mai recunoscută unitate medicală fiind Spitalul Clinic Județean de Urgență Târgu Mureș.

Din punct de vedere al personalului medical, în anul 2021, municipiul Târgu Mureș există un total de 2.490 de medici (cu 29,96% mai mulți față de 2017), 202 medici de familie (cu 39,31% mai mulți față de 2017), 619 stomatologi (cu 121,07% mai mulți față de anul 2017), 563 de farmaciști (cu 151,34% mai mulți față de anul 2017) și 3.215 persoane încadrate ca personal sanitar mediu (cu 6,39% mai multe față de anul 2017).

► **sociale;**

Serviciul Public de Asistență Socială din cadrul Primăriei municipiului Târgu Mureș cuprinde: Serviciul protecție socială, Serviciul protecție specială, Centrul social-Adăpost de noapte, Centrul de zi „Rozmarin” și Compartiment asistență romi.

► **locuri de joacă, locuri de parcare, parcuri, facilități sportive, de agrement și similare, timp liber;**

În Târgu Mureș există mai multe spații destinate derulării activităților sportive: Sala polivalentă, Stadionul FCM, Complexul de agrement și sport Mureșul, Arena de popice Electromureș, Sala de sport UMF, Aeroclubul 228, Bazinul Olimpic, Platoul Cornești, Parcul Municipal.

► **transport public.**

Transportul în comun din Municipiul Târgu Mureș se realizează cu un nr. de 96 de autobuze.

1.8 Organizații ale societății civile

Conform Registrului Național ONG, la începutul anului 2023, în municipiul Târgu Mureș erau active 983 asociații, 307 fundații, 14 federații și 12 uniuni.

Pe latura serviciilor sociale, organizațiile neguvernamentale care colaborează cu Primăria municipiului Târgu Mureș sunt: Fundația Transilvană Alpha, Fundația Călin, Asociația Părinților cu Copii Infectați cu H.I.V „Benone”, Asociația Dorkas Aid Internațional, Căminul de Copii DORkas, Organizația Holt Internațional Children Services București – filiala T.G. Mureș, Fundația Mâini Dibace, Asociația Handicapaților Locomotori – Județul Mureș, Asociația Română pentru Copii Dislexici, Asociația I.C.A – International Christian ADI – România, Asociația HIFA România Ajutor pentru Toți, Fundația Curcubeu – Szivarvany-Rainbow, Fundația Creștină Rhema, Asociația Nevăzătorilor din România – Filiala Județeană Mureș, Uniunea Generală a Pensionarilor din România

– filiala Mureș, Fundația „APT”, Fundația de caritate umană „Casrom” din România, Asociația Familiilor și Familiilor Mari „Marianum”.

Asociațiile sociale au o influență semnificativă asupra comunităților din Tîrgu Mureș, acestea jucând un rol important în dezvoltarea comunității și creșterea nivelului de trai al locuitorilor, prin furnizarea serviciilor sociale, susținerea educației, implicarea în probleme de mediu, promovarea sănătății, oferirea de sprijin comunităților minorităților etnice, implicarea în activități advocacy și lobby, voluntariat și promovarea culturii și artelor.

1.9 Experiința locală privind proiectele cu finanțare europeană

Proiect 1: În perioada 19.01.2022 - 31.12.2023, Romactiv Business Consulting SRL în parteneriat cu Direcția de Asistență Socială Tîrgu Mureș și Școala Gimnazială „Serafim Duicu” Tîrgu Mureș desfășoară proiectul “Abordare integrată a sărăciei și excluziunii sociale în beneficiul comunităților marginalizate din Municipiul Tîrgu Mureș” în valoare totală de 10.036.919,94 lei, proiect finanțat prin Programul Operational Capital Uman 2014-2020, Axa prioritară 5 „Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității”. Principalele activități din cadrul proiectului sunt: sprijin pentru accesul și/sau menținerea pe piața muncii; furnizarea de servicii sociale, medicale și socio-medice; sprijin pentru creșterea accesului și participării la educație; combaterea discriminării și segregării. Grupul țintă al proiectului este reprezentat de 1.010 persoane din teritoriul acoperit de SDL GAL Tîrgu Mureș, care se află în risc de sărăcie, se confruntă cu o deprivare materială severă și/sau trăiesc în gospodării cu o intensitate extrem de redusă a activității și care vor beneficia de servicii de integrare în societate și pe piața muncii. Impactul proiectului constată în: îmbunătățirea calității vieții și incluziunii sociale a populației din comunitățile marginalizate; creșterea nivelului educațional și/sau accesarea/menținerea pe piața muncii; reducerea disparităților în integrare și promovarea egalității în rândul diferitelor grupuri sociale. Proiectul este în stadiul de desfășurare, cu finanțare aprobată.

Proiect 2: "Transformarea străzilor din zona cu circulație pietonală intensă - Zona Clinicilor în trasee mai prietenoase față de pietoni și bicicliști" reprezintă o inițiativă demarată de Municipiul Tîrgu Mureș și se desfășoară în perioada 18 octombrie 2016 - 31 decembrie 2023, în valoare totală de 13.778.678,82 lei, proiect finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Bugetul de Stat (BS) și Bugetul Local (BL). Principalele activități desfășurate în cadrul proiectului includ: dezvoltarea sistemului de transport velo prin realizarea unui traseu de pistă de biciclete echipat cu iluminat public, precum și dotarea coridorului de mobilitate urbană cu rastele pentru biciclete, biciclete electrice și biciclete cu tracțiune normală; creșterea gradului de siguranță și accesibilitate pentru pietoni prin modernizarea unui traseu de alei pietonale prevăzut cu un sistem de supraveghere video și iluminat public, contribuind astfel la creșterea siguranței și confortului utilizatorilor; îmbunătățirea spațiului urban prin amplasarea de mobilier urban pe coridorul de mobilitate prevăzut în proiect și asigurarea unui spațiu verde amenajat, contribuind la crearea unui mediu urban mai atractiv și prietenos. Proiectul vizează întreaga populație a municipiului Tîrgu-Mureș, estimată la 149.543 de persoane, cu scopul de a oferi un mediu urban mai sigur, mai accesibil și mai ecologic. La momentul actual, proiectul se află în stadiul de implementare, iar impactul acestuia constă în transformarea municipiului Tîrgu-Mureș într-un traseu urban modern, prietenos

și sustenabil oferind comunității un mediu de viață îmbunătățit și adaptat necesităților actuale de mobilitate și siguranță.

Proiect 3: "Modernizarea transportului public de călători al Municipiului Tîrgu Mureș", desfășurat în perioada 01.06.2018 - 31.12.2023, cu un buget total de 49.437.378,66 lei, este o inițiativă a Municipiului Tîrgu Mureș care este aplicantul principal al proiectului. Proiectul este finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Bugetul de Stat (BS) și Bugetul Local (BL). Principalele activități ale proiectului includ: realizarea lucrărilor de construcții care să contribuie la dezvoltarea unui sistem de transport public de călători eficient; modernizarea a 137 de stații de autobuz și a 3 capete de linie, precum și implementarea unui sistem de e-ticketing. Grupul țintă este format din comunitatea locală a Municipiului Tîrgu Mureș (148.575 locuitori conform INS-2008). Impactul proiectului constă în: creșterea atractivității transportului public, reducerea dependenței de autoturisme personale și diminuarea emisiilor de carbon, în scopul îmbunătățirii experienței călătorilor și a calității mediului urban.

modernizarea transportului public în Municipiul Tîrgu Mureș, prin eficientizarea serviciilor, introducerea sistemului de e-ticketing și îmbunătățirea infrastructurii, proiectul se află în prezent în faza de implementare, indicând progresul semnificativ către atingerea obiectivelor propuse.

2. Identificarea teritoriului vizat de Strategia de Dezvoltare Locală prin abordarea DLRC

Teritoriul SDL îndeplinește cumulativ următoarele cerințe:

- aparține unui municipiu cu peste 20.000 locuitori, în Municipiul Tîrgu Mureș având domiciliul o populație de **141.123**¹ persoane;
- vizează cinci zone urbane coerente din punct de vedere economic, social și fizic, prin coerență înțelegându-se „funcționalitatea” acestora în sensul susținerii obiectivelor strategiei.

Teritoriul vizat de Strategia de Dezvoltare Locală a Comunității Marginalizate de pe raza Municipiului Tîrgu Mureș este format din cinci zone urbane marginalizate, asigurând un caracter unitar și funcțional din punct de vedere social, economic, demografic teritoriului.

- ❖ Cele cinci zone urbane marginalizate sunt identificate și demonstrate în cadrul prezentului Studiu de referință și Analiză diagnostic la nivelul teritoriului SDL.

2.1 Prezentarea generală a teritoriului SDL

În acest subcapitol este prezentat sintetic teritoriul SDL selectat pentru intervenția DLRC.

2.1.1 Delimitarea teritoriului SDL și întocmirea planului

La nivelul Municipiului Tîrgu Mureș au fost identificate cinci Zone Urbane Marginalizate și o zonă funcțională. Patru Zone Urbane Marginalizate care conform Atlasului Zonelor Marginalizate, care și-au păstrat în continuare caracterul dezavantajat, conform cercetării sociale realizate până la acest moment și conform evidențelor Primăriei Tîrgu Mureș. Zonele Urbane Marginalizate sunt: ZUM 1 – Remetea, ZUM 2 Băneasa-Mureșnai-Rovinari, ZUM 3 Cugir-Ghe. Doja, ZUM 4 Valea Rece și ZUM 5 Dealului.

¹ Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO-online, POP108D – iulie 2023

În cadrul studiului: "Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România" au fost identificate în municipiul Tîrgu Mureș 58 sectoare de recensământ caracterizate de diferite tipuri de marginalizare, dintre care opt sectoare de recensământ au fost identificate ca acoperind zone urbane marginalizate. Toate cele opt sectoarele identificate, sunt cuprinse în zonele urbane marginalizate identificate și validate.

Teritoriul SDL delimitat în baza Studiului de Referință și Analizei diagnostic a teritoriului SDL, include **cinci zone urbane marginalizate și o zonă funcțională** care asigură coerența funcțională și teritorială a întregului spațiu. Zonele urbane marginalizate și ponderea acestora în teritoriul SDL după numărul de locuitori sunt: ZUM 1 Remetea (1,86%), ZUM 2 Băneasa-Mureșani-Rovinari (2,38%), ZUM 3 Cugir – Ghe. Doja (1,39%), ZUM 4 Valea Rece (7,56%) ZUM 5 Dealului (7,86%) și Zona Funcțională (78,95%). Distribuția pe zonele urbane identificate (cinci zone urbane marginalizate și o zonă funcțională) este următoarea:

Zone	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5	ZF	Total SDL
Populație	2.162	2.773	1.615	8.797	9.150	91.886	116.383
Numere Administrative*	70	208	68	556	215	642	1.759
Număr de străzi	7	3	6	5	26	274	321

Raportul Teritoriului SDL cu Municipiul Tîrgu Mureș este următorul:

Categoria	Total	%
Populația municipiului Tîrgu Mureș (TEMPO-INSSE)	142.122 locuitori	100 %
Populația Teritoriului SDL	116.383 locuitori	81,89% din populația municipiului Tîrgu Mureș
Populația din Zonele Urbane Marginalizate	24.497 locuitori	21,05% din Teritoriul SDL
Populația din Zona Urbană Funcțională	91.886 locuitori	78,95% din Teritoriul SDL

Perimetrul teritoriului SDL la nivelul municipiului Tîrgu Mureș pornește cu localitatea Remetea, continua cu Str. Mărului, coboară pe Str. Grigore Ploeșteanu, Str. Voinicenilor, coboară pe Str. Sântanei, Str. Florilor, înconjură terenurile arabile până pe Str. Mureșului, până pe Râul Mureș, mergând perpendicular cu acesta până pe Str. Călărașilor, după care merge pe Aleea Carpați, după care merge perpendicular cu liniile de cale ferată, Str. Păcii, merge din nou perpendicular cu liniile de cale ferată, Str. 22 Decembrie 1989, urcă pe Str. Nordului, coboară pe Str. Capalina, merge perpendicular cu pădurea, Str. Gheorghe Marinescu, Str. Mihai Viteazul, Str. Verii, Str. Korsei Sandor, Str. Alexandru Papiu Ilarian, Bulevardul 1 Decembrie 1918, Cale Sighișoarei, Str. Amsterdam, Str. Jean Monnet, merge perpendicular cu terenurile Agricole până la Str. Viile Dealul Mic, după care înconjură terenurile arabile până la Str. Dealului, Str. 8 Martie, se duce până la Promenada Mall, înconjură terenurile arabile până la Str. Vlădeasa, după urcă pe Str. Dezdrobirii, Str. Prutului, după merge perpendicular cu terenurile arabile din dreapta râului Mureș, după care urmează limita administrativă cu Sâncriu de Mureș, ajungând înapoi în localitatea Remetea.

ANEXA 2: Planul cu delimitarea teritoriului SDL și fotografii relevante din zonele cuprinse.

2.1.2 Principalele caracteristici geografice

Suprafața teritoriului vizat de Strategia de Dezvoltare Locală a Comunității marginalizate din municipiul Tîrgu Mureș este delimitată de un perimetru format din străzi, cuprinde o suprafață relativ mare a municipiului, având următorul perimetru:

Perimetrul SDL începe din partea de nord, pornește cu limita administrativă cu Sâncraiu de Mureș, perpendicular peste str. Voinicenilor, limita administrativă cu Sântana, strada Apeductului, strada Voinicenilor, Podul nou peste Mureș (str. Călărașilor), linia căii ferate spre Reghin până la strada Prahovei, str. 22 Decembrie 1989, str. Gheorghe Marinescu (Spitalul

Județean), str. Mihai Viteazu, str. Alexandru Papiu Ilarian, Bulevardul 1 Decembrie 1918, Calea Sighișoarei, str. Pășunii, str. Valea Rece, limita administrativă cu Budiu Mic, str. Viile Dealul Mic, limita administrativă cu Vălureni spre Cluj (E60, DN15), str. 8 Martie, Metro, trecere peste calea ferată, râul Mureș, pod peste Mureș (str. Barajului), limita administrativă cu Sâncraiu de Mureș. La care se adaugă teritoriul administrativ al localității aparținătoare Remetea, încheindu-se la strada Apendicului.

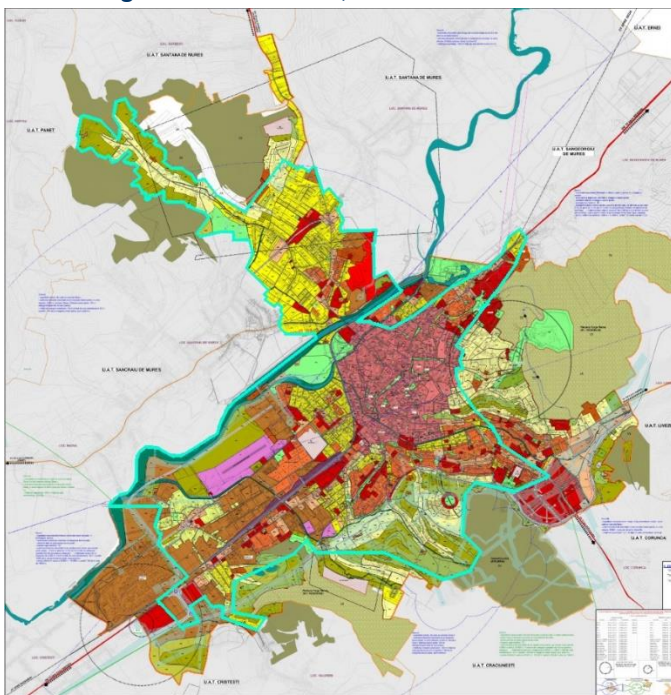
2.1.3 Patrimoniul natural

Zonele Băneasa - Mureșeni – Rovinari, Dealului, Cugir-Ghe. Doja se află în apropierea Obiectivului SEVESO Combinatul Azomureș, ceea ce înseamnă că au o expunere ridicată la poluare fonică și cu noxe, dar și un risc ridicat în cazul unui accident tehnologic. **Zona Valea Rece** se află în apropiere de Obiectivul SEVESO Depomureș (depozite de gaz), reprezentând un risc ridicat în cazul unui accident tehnologic.

Zona Băneasa - Mureșeni – Rovinari este amplasată în interiorul și în vecinătatea unei porțiuni semnificative din fosta mare zonă industrială a orașului aflată în prezent în decădere. Gradul de izolare față de oraș este semnificativ și din cauza unor bariere construite precum calea ferată dar și din cauza distanței relativ mari față de centrul orașului (cca 4,5 - 5 km de la punctul cel mai îndepărtat al zonei până în centrul orașului).

Zona Valea Rece – este izolată de restul orașului printr-o barieră construită – str. Calea Sighișoarei ce funcționează ca o centură ocolitoare a orașului, este înconjurată de dealuri, iar strada Viile Dealului Mic este construită pe panta dealului, având un grad scăzut de antropizare, fiind înconjurată de spații verzi. Str. Valea Rece este dens construită, în timp ce str. Viile Dealului Mic este are o densitate slabă a construcțiilor. **Zona Dealului** – o zonă de deal. **Zona Cugir-Ghe. Doja** – se

Figură 7 Teritoriul SDL, delimitare hartă PUG

Sursa: PUG Municipiul Târgu Mureș

începe pe latura de SE cu pădure, iar pe latura de SV cu o zonă industrială ("Prodcomplex" și Întreprinderea de Produse Ceramice "Mureșeni"). **Zona Remetea**, str. Fânațelor – este amplasată pe pîntenul unui deal, în apropiere existînd o rîpă abruptă, în vecinătatea pădurii, la marginea orasului.

2.1.4 Patrimoniul arhitectural și cultural

Clădirile familiilor sărace și foarte sărace (**Zona Valea Rece, Zona Dealului, Zona Remetea și zona Băneasa**) nu oglindesc vreo intenție estetică, ci doar nevoia minimală de bază de a avea un acoperiș deasupra capului; aceasta înseamnă că, în unele situații, nu este îndeplinită suficient nici măcar condiția de protecție față de asprimea iernii, fiind barăci improvizate din resturi provenind de la alte locuințe/ gospodării. Mare parte din locuințele de pe str. Valea Rece și str. Dealului sunt din cărămidă ceramică sau BCA, cele de pe str. Fânațelor fiind în continuare din chirpici. **Zona Dealului** este o zonă cu locuințe individuale mai mici, cu un grad mai ridicat de confort raportat la celelalte zone analizate anterior, dar construite parțial fără forme legale. **Zonele Cugir-Ghe. Doja și Rovinari** sunt zone contruite pe plan prestabilit, în perioada postbelică de dezvoltare industrială, ca locuințe muncitorești. Blocurile de pe strada Rovinari cuprind, la fiecare scară, câte 40 de apartamente cu confort redus, numărul mare de apartamente mici conducând la o densitate mare de locuitori. **Zona Mureșeni** – Ansamblul de locuințe "Mureșeni" a fost construit în principala zonă industrială a orașului, fiind primul ansamblu mai mare de locuințe din municipiul Tîrgu Mureș. Construcțiile din zonă sunt blocuri de locuințe și cămine de nefamiliști realizate în mai multe etape, nucleul de bază fiind construit între 1956-1959 cu clădiri scunde (cel mult P+2); ulterior (între 1970-1975) s-au construit cele mai multe blocuri ca locuințe muncitorești pentru Combinat. Blocurile de pe strada Cugir au fost construite între anii 1970 -1975.

2.2. Comunitatea marginalizată din teritoriul SDL (inclusiv ZUM)

2.2.1. Studiul de referință reprezentativ la nivelul populației din teritoriul SDL

Studiul de referință furnizează date semnificative despre compoziția etnică a populației în teritoriul SDL analizat, evidențiind diferențele dintre comunitățile de etnie romă și cele non-rome. Cu o definiție clară a comunităților roma, unde acestea reprezintă minim 10% din totalul populație de la nivelul comunității, în cadrul teritoriului SDL se evidențiază un procent de 30,42% persoane care se declară de etnie romă. Astfel, acest procent situându-se peste 10% rezultă că teritoriul SDL este comunitate roma.

La nivel de zone marginalizate, în ZUM 4 se regăsește cea mai mare pondere de persoane de etnie romă (86,87%), ceea ce confirmă statutul său ca fiind o comunitate roma distinctă în cadrul teritoriului SDL.

În cadrul ZUM 1 procentul persoanelor care se declară de etnie romă este de 54,84%, astfel, și această zonă se încadrează în categoria comunitate roma. Aceeași situație se evidențiază și la nivelul ZUM 5, unde procentul populației de etnie romă este de 39,09%.

Comunitățile non-roma se evidențiază la nivelul ZUM 3 (9,09%), ZUM 2 (5,88%) și ZF (4,56%).

ANEXA 3: Declarație pe propria răspundere privind datele utilizate în cadrul Studiului de referință, cu asumarea faptului că, în situația în care, pe parcursul verificărilor, se vor identifica date incorecte/nereale, SDL va fi declarată neeligibilă.

ANEXA 4: Metodologia de eșantionare folosită în Studiul de referință.

ANEXA 5: Metodologia și instrumentele de cercetare (chestionarul/ chestionarele și ghidurile de interviuri/focus grup) folosite în Studiul de referință.

ANEXA 6: Baza de microdate primare rezultată din Studiul de referință va fi anexată la SDL în format .XLSX (Excel).

2.2.2. Validarea și declararea zonei/ zonelor urbane marginalizate

Un teritoriu SDL poate conține una sau mai multe ZUM (validate).

Cele 5 zone urbane marginalizate incluse în teritoriul SDL analizat sunt validate în urma verificării și validării indicatorilor cheie prin Studiul de referință și analiză diagnostic, în condiția recomandărilor metodologice de identificare, validare și declara a teritoriului SDL și zonelor urbane marginalizate, prevăzute în „Atlasul zonelor urbane marginalizate din România” al WorldBank și cele privind realizarea Strategiilor de Dezvoltare Locală – „Model Cadru pentru elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală” – orașe /municipii cu populația de peste 20.000 locuitori, prin îndeplinirea cerințelor următoare:

Criterii / Dimensiuni	Indicatori cheie	Nivel indicator ZUM 1	Nivel indicator ZUM 2	Nivel indicator ZUM 3	Nivel indicator ZUM 4	Nivel indicator ZUM 5	Praguri minimale
Capital uman	Proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu)	59,43%	25,37%	14,20%	68,51%	61,45%	22%
	Proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice	11,32%	16,42%	14,29%	19,38%	13,79%	8%
	Proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală	36,79%	22,39%	25,00%	37,72%	35,05%	20,50%
Ocuparea forței de muncă	Proporția persoanelor de 15-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați - patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ	33,02%	26,87%	25,00%	42,21%	50,47%	22,50%
Locuire	Proporția locuințelor supraaglomerate (<15,33 m ² /persoană)	70,97%	67,65%	63,64%	88,89%	83,64%	54,00%
	Nesiguranță locativă: proporția gospodăriilor ce nu dețin locuința în proprietate personală	22,58%	17,65%	18,18%	37,37%	45,45%	12%

Indicatorii analizați în tabelul de mai sus au rezultat în urma cercetării din teren, prin intermediul căreia s-au identificat nevoile comunității din teritoriul SDL, rezultând ulterior validarea acestora drept comunitate marginalizată. În acest scop, s-a utilizat un mix de metode, atât cantitative, cât și calitative, pentru a avea acces la o varietate de experiențe, atitudini și percepții cu privire la zonele investigate, iar tehnicile utilizate au fost următoarele: chestionar și recensământ (metode

eminamente cantitative), focus-grup și observație în teren (metode calitative). Îmbinarea acestora a permis colectarea de date obiective, direct măsurabile (nivel de educație, suprafață spațiu locativ pe persoană etc.), dar și de date subiective (detalii de viață cotidiană a locuitorilor, atitudini și credințe).

Localizarea zonelor urbane marginalizate este următoarea:

ZUM	Localizare pe străzi
ZUM 1 Remetea	Strada Fânațe, Pomilor, Ceangăilor, Remetea, Mesteacănișului, Cetinei, Fanate, Szotyori József, Hints Ottó, Zarandului
ZUM 2 Băneasa – Mureșeni - Rovinari	Strada Băneasa, Strada Insului, Strada Libertății, Strada Milcovului, Strada Căminului, Strada Cașinului, Strada Crișului, Strada Dezrobirii, Strada Porumbului, Strada Prutului, Strada Tazlăului, Strada Vlădeasa, Strada Rovinari, Depozitelor, Piața Armatei, Strada Romulus Guga, Mioriței, Țesătorilor, Ady Endre, Barajului, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Salcânilor, Nicolae Bălcescu, Cernei, Albinei, Aeroportului, Ion Heliade Rădulescu, Vasile Lupu, Fabrica de Zahăr, Măcinului
ZUM 3 Cugir – Ghe. Doja	Strada Ghe. Doja, Strada Cugir, Hunedoara , Reșița, Strada Cislădie
ZUM 4 Valea Rece	Strada Valea Rece, Strada Pășunii, Strada Sofia, Strada Jean Monneet, Calea Sighișoarei
ZUM 5 Dealului	Dealului, Strada Sapei, Strada Sudului, Strada 8 Martie, Strada Duzilor, Strada Gheorghe Doja, Strada Toamnei

Toate cele cinci zone urbane marginalizate sunt validate prin demonstrarea îndeplinirii următoarelor cerințe minime:

1. nivel scăzut de capital uman: doi din cei trei indicatori corespunzători au valori ce depășesc pragul minimal aferent, în ambele zone marginalizate;
2. nivel scăzut de ocupare în sectorul formal;
3. condiții de locuire precară: unul dintre cei doi indicatori corespunzători are valori care depășesc pragul minimal aferent, în toate cele șase zone urbane marginalizate

ANEXA 7: Decizia GAL privind delimitarea teritoriului SDL și declararea ZUM selectate din teritoriul SDL (care în prealabil au fost validate)

2.3 Analiza diagnostic a nevoilor, resurselor și problemelor populației din teritoriului SDL

2.3.1 Populația și caracteristicile demografice

- numărul de locuitori, structura populației pe categorii de vârstă, gen, etnie;

Rezultatele cercetării de teren în cadrul teritoriului SDL aduc în prim-plan aspecte semnificative privind structura populației și diversitatea demografică. Analiza datelor pe categorii de vârstă, gen și etnie relevă informații esențiale pentru înțelegerea dinamicii sociale și pentru orientarea politicilor publice.

O constatare deosebit de relevantă este concentrația populației în categoria de vârstă 18 - 54 ani, cu 50,91% din total. Această populație activă este motorul economic și social al regiunii, având contribuții semnificative la muncă, consum și dinamica comunității. De asemenea, se observă o proporție semnificativă de tineri (28,70%) și de persoane în vârstă (20,39%), ceea ce indică nevoi diferite în domeniile educației, sănătății și asistenței sociale. Predominanța populației de sex masculin la nivelul teritoriului SDL (55,22%) deschide oportunități pentru analize profunde privind diferențele sociale și economice între genuri. Variațiile semnificative între zone, cu unele evidențind

predominanța populației feminine, sugerează influențe culturale și sociale care pot afecta distribuția forței de muncă și accesul la resurse.

Teritoriul SDL se caracterizează printr-o distribuție echilibrată între români și maghiari, cu o prezență semnificativă a comunității rome. Variațiile semnificative între zone, cum ar fi predominanța comunității rome în ZUM 4 (86,87%) și majoritatea românilor în ZUM 3 (63,64%), subliniază diversitatea etnică și culturală a regiunii.

Populația predominant adultă și masculină, alături de o diversitate etnică semnificativă, subliniază necesitatea unor politici publice adaptate la nevoile specifice ale fiecărui grup. Distribuția inegală între genuri și etnii aduce în prim-plan provocări și oportunități pentru furnizarea de servicii sociale, dezvoltarea economică și educație în regiune.

► **nivelul de educație și calificare a adulților;**

La nivelul întregului teritoriu SDL, cea mai mare proporție a populației (35,02%) are studii gimnaziale, evidențiind un nivel mediu de educație. În schimb, cea mai mică pondere (1,28%) aparține celor cu studii postuniversitare. ZUM 3 (Cugir - Gh. Doja) și ZUM 5 (Dealului) se confruntă cu o proporție semnificativă de persoane fără studii, 15,96% și, respectiv, 14,25%. Aceasta poate reflecta deficiențe în sistemul educațional sau o necesitate urgentă de investiții în educație în aceste zone. Datele arată că atât la nivelul întregului teritoriu SDL cât și la nivel de zone, un număr relativ scăzut de persoane au studii liceale, postliceale sau universitare. Această constatare subliniază necesitatea de a promova și susține accesul la educație superioară și formare profesională în aceste comunități.

Un nivel scăzut de educație și calificare poate avea impacturi semnificative asupra indivizilor și comunităților, cum ar fi șanse reduse la angajare, venituri scăzute, transmiterea sărăciei între generații și dependența de asistență socială. Dezvoltarea economică și socială în aceste zone poate fi îngreunată fără investiții corespunzătoare în educație și formare profesională.

► **participarea la educație a copiilor (0-17 ani), rata abandonului școlar și rata părăsirii timpurii a școlii, motivele abandonului școlar și ale părăsirii timpurii a școlii;**

Procentele cele mai ridicate de abandon școlar sunt observate în ZUM 2, unde 8,82% dintre persoanele raportate au părăsit școala. Situația este alarmantă și în ZUM 4, cu 29,59%, și ZUM 5, cu 24,07%. Aceste cifre indică o criză gravă în accesul și retenția în educație în aceste zone. În contrast, ZUM 3 se remarcă prin absența completă a cazurilor de abandon școlar, sugerând posibile practici educaționale eficiente sau acces îmbunătățit la resurse educaționale. Procentajele ridicate pot fi asociate cu probleme de acces la educație de calitate sau resurse financiare insuficiente. Aceasta indică necesitatea intervențiilor urgente pentru a preveni părăsirea timpurie a educației în aceste zone.

► **tendențele demografice: adulți/ copii/ persoane peste 54 ani, persoane vârstnice etc.**

Datele privind structura populației pe vârste dezvăluie un proces accentuat de maturizare și îmbătrânire, reflectând caracteristicile unei populații cu tendințe demografice regresive. La nivelul întregului teritoriu SDL, grupa de vârstă cuprinsă între 18 și 54 de ani reprezintă o pondere mare în populație, constituind segmentul dominant al acesteia. Această caracteristică sugerează o populație în proces de maturizare.

► **proporția populației de 15 -64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu)**

Datele privind ponderea populației cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani, care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu), arată că 40,46% din totalul populației analizate se încadrează în această categorie. Acest procent semnificativ evidențiază o prezență considerabilă de persoane care au încheiat educația formală la un nivel de bază, ceea ce poate genera dificultăți în accesarea locurilor de muncă mai bine plătite și în avansarea în carieră din cauza limitărilor de pregătire educațională. Investițiile în programe educaționale adaptate nevoilor comunităților ar putea contribui la îmbunătățirea nivelului educațional și, implicit, la creșterea calității vieții.

- ▶ **proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice**

În urma cercetării, s-a identificat că aproximativ 15,17% din gospodăriile respondenților din teritoriul SDL includ cel puțin o persoană cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice. Aceasta subliniază prezența unui segment important al populației care se confruntă cu astfel de provocări de sănătate. Varietatea semnificativă a situațiilor în diferitele zone evidențiază necesitatea unor politici și programe de asistență medicală și socială adaptate la specificul fiecărei comunități.

Eforturile pentru îmbunătățirea accesului la servicii medicale și sociale pot contribui la îmbunătățirea calității vieții pentru aceste persoane și la crearea unei societăți mai incluzive.

- ▶ **proporția copiilor (0-17 ani) din populația totală**

Teritoriul SDL evidențiază o populație relativ tânără, cu 28,66% dintre locuitori având vârste între 0 și 17 ani. Variațiile semnificative între zone arată nevoi diferite, de la educație la servicii pentru adolescenți. Planificarea strategică este esențială pentru a aborda specificitățile fiecărei comunități și pentru a valorifica oportunitățile de dezvoltare ale populației tinere.

2.3.2 Ocupare, mediul de afaceri și protecție socială

- ▶ **total populație ocupată (distribuția pe sexe, gen, categorii de vârstă, sector de activitate);**

Datele privind ocuparea forței de muncă în teritoriul SDL dezvăluie o structură diversă, cu 29,52% din populație implicată în activități ocupate. Se observă variații semnificative între zonele, cu un procent maxim de 47,78% în ZF și un minim de 10,98% în ZUM 5 Dealului. O preocupare evidentă este proporția semnificativă a populației fără ocupație, de peste 35% în ZUM 4 Valea Rece și ZUM 5 Dealului.

Analiza distribuției pe sectoare arată o prezență semnificativă a angajaților în ZF, evidențiind o economie mai dezvoltată în această zonă. Antreprenorii sunt mai prezenți în ZUM 5 Dealului, indicând o dinamică antreprenorială în această subzonă. Procentele ridicate de pensionari în ZUM 2 Băneasa - Mureșeni - Rovinari sugerează o retragere semnificativă din forța de muncă în această regiune.

Distribuția pe gen indică un dezechilibru, cu 58,47% bărbați și 41,53% femei în populația ocupată. Această discrepanță poate influența politici și programe pentru dezvoltarea echitabilă a comunităților.

În ceea ce privește distribuția pe vârste, tinerii adulți (18-24 ani) reprezintă doar 4,33% din populația ocupată, iar categoria 25-34 ani constituie 14,18%. Populația activă este predominant în vârstă de 35-54 de ani, evidențiind nevoi și oportunități specifice pentru această grupă de vârstă.

Sectorul serviciilor domină ocuparea forței de muncă în teritoriu (58,22%), evidențiind urbanizarea și evoluția economică. Implicarea în economia socială variază semnificativ între zone, cu ZUM 1 Remetea în frunte (20%), în timp ce ZUM 3 Cugir - Gh. Doja și ZUM 4 Valea Rece nu au raportat nicio implicare.

- ▶ tineri (16-24 ani) care nu sunt încadrați în muncă și nici nu urmează o formă de educație sau formare, șomeri, persoane inactice;

În ceea ce privește situația tinerilor (16-24 ani) care nu sunt angajați și nu urmează nicio formă de educație sau formare, datele la nivelul teritoriului SDL relevă o proporție alarmantă de 48,69%. Această problemă afectează în special zonele urbane marginalizate, cu excepția ZUM 3. Distribuția pe zone indică că în ZUM 4, procentul acestor tineri ajunge la 80,00%, în timp ce în ZUM 5 și ZUM 2 se situează la 68,18%, respectiv 62,50%. Doar ZUM 1 și ZF înregistrează cifre mai scăzute, de 30,77%, respectiv 5,88%. În ceea ce privește întreaga populație cu vârste între 16 și 64 de ani, rata șomajului și a inactivității este de 46,80%, cu cea mai ridicată pondere în ZUM 5, atingând 76,98%. Aceste date sunt în concordanță cu situația tinerilor anterior menționați, subliniind provocările semnificative cu care se confruntă această zonă. Analiza motivelor invocate pentru această stare de fapt indică diverse aspecte, inclusiv lipsa pregătirii profesionale adecvate, tradițiile etnice, abandonul școlar înainte de finalizarea studiilor obligatorii, responsabilitățile familiale precum îngrijirea copiilor sau a persoanelor bolnave.

- ▶ proporția persoanelor de 15-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați - patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ;

Populația cu vârste cuprinse între 15-64 de ani, care nu este angajată pe piața formală a muncii și nu urmează nicio formă de educație sau formare, constituie o preocupare majoră la nivelul teritoriului SDL, reprezentând un alarmant procent de 45,67%. Această problemă se reflectă în mod accentuat în cele patru zone urbane marginalizate, unde ponderea persoanelor aflate în această situație variază între 35% și 75%, cu excepția zonei funcționale, unde aceasta este mai scăzută, situându-se la 15,84%.

Analiza privind ocuparea forței de muncă în gospodării indică că în 40,04% dintre gospodăriile din teritoriul SDL există persoane care nu au loc de muncă. Cele mai mari procente se înregistrează în ZUM 4, cu 97,98%, și ZUM 5, cu 60,91%. Se evidențiază, de asemenea, categorii precum persoanele casnice sau întreținute (12,52%) și cele care caută activ un loc de muncă (6,26%). Un aspect notabil este prezența relativ scăzută a șomerilor care beneficiază de ajutor de șomaj, cu excepția ZUM 4, care înregistrează un procent de 3,03%.

Aceste constatări subliniază amploarea dificultăților legate de ocuparea forței de muncă în teritoriul SDL, cu necesitatea unor abordări și politici specifice pentru fiecare zonă în parte. Intervențiile ar trebui să vizeze diversificarea oportunităților de angajare și să abordeze variatele motive ale șomajului, de la lipsa locurilor de muncă la nevoile specifice ale diferitelor categorii de populație.

- ▶ afacerile locale și situația locurilor de muncă;

Motivele care creează dificultăți în găsirea unui loc de muncă au fost dezvăluite prin intermediul declarațiilor respondenților, iar lipsa unei calificări sau a studiilor necesare a fost identificată ca principalul obstacol, reprezentând 12,14% din totalul motivelor menționate. Alte probleme

semnificative includ lipsa experienței în muncă, cu o pondere de 9,87%, și lipsa accesului la informații referitoare la ofertele de muncă, reprezentând 3,23%.

În ceea ce privește percepția asupra ofertei de locuri de muncă, locuitorii din teritoriul SDL au exprimat un nivel neutru de mulțumire, cu o evaluare medie cuprinsă între 1,90 și 2,91, pe o scară de la 1 la 5, unde 1 reprezintă oferta foarte slabă și 5 reprezintă oferta foarte bună.

► **principalele surse de venit ale populației și situația financiară (venituri și cheltuieli).**

Principala sursă de venit în gospodăriile analizate din teritoriul SDL este salariul, reprezentând 69,45%, urmat de pensie (24,48%) și veniturile din alocații (23,72%). Situația se reflectă similar în ZF și ZUM 2, unde salariul domină ca principală sursă de venit, urmat de pensie. În contrast, în ZUM 1, ZUM 3, ZUM 4 și ZUM 5, alocațiile copiilor urmează salariul în ierarhia surselor de venit.

Dificultățile financiare sunt evidente, deoarece 54,28% din populația analizată se luptă să acopere cheltuielile esențiale cu veniturile disponibile. O proporție semnificativă (16,04%) se vede nevoită să se împrumute pentru a face față acestor cheltuieli, indicând o vulnerabilitate financiară crescută în rândul populației.

2.3.3. Locuire și acces la utilități

- ▶ copii și tineri ai străzii, persoane fără adăpost din raza respectivă;

În urma analizei declarațiilor intervievaților și a datelor culese din teritoriul analizat, a fost semnalată prezența câtorva cazuri de persoane fără adăpost la nivelul tuturor zonele analizate. Cele mai multe astfel de cazuri s-au evidențiat în ZUM 3, iar cele mai puține în ZUM 1.

Faptul că s-au identificat cazuri de copii și tineri ai străzii sau persoane fără adăpost în toate zonele analizate indică existența unor probleme sociale care afectează comunitățile din aceste zone. Aceste situații pot fi legate de sărăcie, lipsa accesului la locuințe sau probleme de sănătate mentală.

- ▶ numărul total de locuințe, din care locuințe sociale sau locuințe ieftine/ cu caracter social/ închiriate de autoritatea publică locală sau cu titlu gratuit;

Potrivit datelor disponibile pe Institutul Național de Statistică, la finalul anului 2022, în municipiul Târgu Mureș existau 66.954 de locuințe, din care, 612 erau locuințe sociale.

- ▶ tipurile de locuințe;

Analiza tipologiei locuințelor în teritoriul SDL dezvăluie o predominanță a locuințelor la casă, reprezentând 68,01% din totalul locuințelor studiate. Cu toate acestea, există variații semnificative între zonele analizate. ZUM 3 și ZF se remarcă prin predominanța locuințelor la bloc, cu procente de 90,91% și, respectiv, 54,36%. În contrast, ZUM 2 înregistrează aproximativ 51,52% locuințe la bloc, iar în ZUM 5 niciun respondent nu locuiește la bloc. Aceste diferențe pot reflecta influențe diverse, inclusiv disponibilitatea și costul locuințelor, accesul la servicii și preferințele personale ale comunităților.

- ▶ proprietatea asupra locuințelor;

Analiza proprietății locuințelor în teritoriul SDL relevă că o proporție semnificativă, respectiv 73,31%, din locuințele studiate sunt deținute ca proprietate personală de către respondenți. Acest aspect indică faptul că cea mai mare parte a populației analizate deține locuința în care locuiește. În contrast, 26,69% dintre respondenți nu sunt proprietari ai locuințelor în care trăiesc, sugerând că aceștia locuiesc în chirie sau în alte tipuri de locuințe care nu sunt deținute de ei înșiși. Variațiile în proprietatea locuințelor între diferitele zone pot fi influențate de factori precum diferențe economice, prețurile imobiliare, preferințele personale, disponibilitatea locuințelor în chirie, politici guvernamentale și demografie.

- ▶ nesiguranța locativă: proporția gospodăriilor ce nu dețin locuința în proprietate personală;

Zonele cu cea mai ridicată proporție de gospodării care nu dețin locuința în proprietate personală sunt ZUM 5 (45,87%), ZUM 4 (38,14%) și ZUM 1 (22,58%). Analiza indică că în aceste zone, un procent semnificativ al locuitorilor nu sunt proprietari ai locuințelor în care locuiesc. Această variație poate fi explicată prin diferite situații personale și economice ale locuitorilor din fiecare zonă, cum ar fi accesibilitatea la proprietate, condițiile economice locale sau preferințele individuale.

- ▶ proporția locuințelor supraaglomerate

Datele analizate la nivelul teritoriului SDL arată că peste jumătate (70,97%) din locuințe sunt supraaglomerate, având valori mai mici de 15,33 metri pătrați per locuitor. Acest fenomen indică o problemă semnificativă în ceea ce privește calitatea vieții și bunăstarea locuitorilor, deoarece supraaglomerarea poate contribui la condiții de trai inconfortabile, lipsa intimității și poate avea un impact negativ asupra sănătății și calității generale a vieții în aceste zone.

► starea și calitatea locuințelor;

Locuitorii din teritoriul SDL analizat manifestă în mare parte o mulțumire semnificativă cu privire la starea și calitatea locuințelor în care trăiesc. Cu toate acestea, există aspecte care generează nemulțumire, precum curățenia spațiilor comune și aspectul exterior și interior al blocului, în toate zonele analizate. De asemenea, locuitorii sunt nemulțumiți de modul în care locuința îi protejează de zgomotele din exterior și de modul în care funcționează instalațiile electrice, în special în ZUM 4 și ZUM 5. Aceste informații pot fi utile pentru identificarea unor posibile îmbunătățiri în infrastructura locativă și serviciile asociate în vederea creșterii satisfacției locuitorilor.

► dotarea locuințelor cu bucătărie și baie;

La nivelul teritoriului analizat, un procent semnificativ de locuințe, respectiv 91,47%, sunt dotate cu baie proprie, iar 95,32% au bucătărie proprie. Cu toate acestea, există variații semnificative între zonele analizate. De exemplu, în ZUM 4, 27,84% dintre locuințe nu au baie proprie, iar 19,59% nu au bucătărie proprie. În ZUM 1, 22,58% dintre locuințe nu au baie proprie, iar 9,68% nu au bucătărie proprie. Aceste diferențe pot reflecta nevoile specifice ale comunităților și pot constitui puncte de intervenție pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit în aceste zone.

► conectarea locuințelor la utilități (alimentarea cu apă, sistemul de canalizare, gaze naturale și energie termică, energie electrică, serviciul de salubritate locală);

Majoritatea locuințelor în teritoriul SDL, inclusiv cele din cele patru ZUM-uri și ZF, sunt conectate la rețeaua de apă, sistemul de canalizare și au acces la energie electrică, cu procente de peste 98%. Cu toate acestea, există variații notabile între zone. În ceea ce privește rețeaua de apă, ZUM 4 și ZUM 1 înregistrează procente mai mari de locuințe neconectate (25,00% și 12,90% respectiv), evidențiind problemele semnificative de furnizare a apei potabile în aceste zone. În privința sistemului de canalizare, ZUM 1 și ZUM 4 au procente semnificative de locuințe neconectate (19,35% și 22,92% respectiv), ceea ce poate avea impact negativ asupra mediului și sănătății publice. În contrast, ZUM 3 se evidențiază ca zona în care toate locuințele sunt conectate la sistemul de canalizare. Referitor la instalația electrică, ZUM 1, ZUM 4 și ZUM 5 înregistrează procente de locuințe neconectate (12,90%, 9,38% și 2,78% respectiv), semnalând o problemă semnificativă în accesul la acest serviciu esențial în aceste zone. În ceea ce privește sursele de încălzire, rețeaua publică de termoficare este slab utilizată în toate zonele. Centrala termică pe gaz este sursa dominantă în majoritatea zonelor, cu procente semnificative în ZUM 2, ZUM 4 și ZF. Există, totuși, locuințe care nu sunt încălzite deloc, în special în ZUM 5. În privința colectării gunoiului, nivelul de mulțumire este mai ridicat în ZUM 5 și ZUM 2, sugerând că aceste zone au sisteme bine dezvoltate de colectare selectivă a deșeurilor și o conștientizare mai mare a importanței reciclării.

► situația datoriilor la utilități (dacă este cazul).

În privința datoriilor, la nivelul teritoriului analizat, un număr mic de locuințe raportează datorii la plata chiriei locuinței, respectiv în ZUM 4 (2,02%) și în ZF (0,41%). În ce privește plata utilităților, conform datelor analizate 9,50% din respondenții din ZF și 9,09% din respondenții din ZUM 4 declară că au datorii.

2.3.4 Accesul la instituții și servicii publice

▶ serviciile sociale/ medicale/ socio-medicale;

Analiza relevă probleme majore în teritoriul SDL, cu impact semnificativ asupra populației. În zonele urbane marginalizate (ZUM), accesul limitat la serviciile sociale este evident, cu procente ridicate de gospodării beneficiare de ajutor social. Situația este alarmantă în ZUM 5, unde peste jumătate dintre gospodării depind de astfel de sprijin. În ceea ce privește asistența medicală, rezidenții din ZUM 1 și ZUM 5 se confruntă cu dificultăți semnificative în a ajunge la dispensare sau cabinete medicale, semnalând provocări în furnizarea serviciilor de sănătate.

▶ serviciile educaționale;

În teritoriul SDL analizat, serviciile educaționale sunt deficitare pentru preșcolari și ciclurile primare și gimnaziale în toate zonele identificate. Totuși locuitorii exprimă în general o apreciere pozitivă față de grădinițe și școli, cu majoritatea lor fiind "mai degrabă mulțumiți". Percepția asupra distanței până la școli variază, cu majoritatea zonelor raportând nemulțumiri, excepție făcând ZUM 3, unde locuitorii sunt "mai degrabă mulțumiți" de accesibilitatea școlilor. Variațiile subliniază importanța evaluării și îmbunătățirii infrastructurii educaționale pentru a asigura un acces facil și uniform la serviciile de învățământ.

▶ servicii culturale și recreaționale

În interiorul teritoriului SDL nu există servicii culturale, precum: săli de spectacole, teatrale, săli de cinema.

▶ transportul public;

În teritoriul SDL analizat, majoritatea participanților la studiu exprimă nemulțumire față de transportul în comun și distanța până la stația de autobuz sau alt mijloc de transport public. Excepții notabile sunt ZUM 2 și ZUM 3, unde locuitorii sunt în general mulțumiți de serviciile de transport și de accesibilitatea acestora. Evaluarea generală indică necesitatea unor îmbunătățiri semnificative în infrastructura și serviciile de transport public pentru a răspunde nevoilor și așteptărilor comunității.

▶ spațiile de recreere și de petrecere a timpului liber, parcurile, terenurile de sport, locurile de joacă pentru copii;

Rezultatele analizei percepției locuitorilor asupra calității zonei de locuire indică un grad semnificativ de nemulțumire în privința accesului la infrastructura de petrecere a timpului liber, cum ar fi parcuri, locuri de joacă pentru copii și spații verzi, atât la nivelul teritoriului SDL, cât și în zonele urbane marginalizate.

▶ locurile de parcare.

Participanții la studiu au declarat că în 53,47% din locuințe nu există locuri de parcare.

▶ Altele

Există o percepție generală negativă cu privire la calitatea serviciilor comerciale și serviciilor financiare în aceste zone. Cu toate acestea, există loc pentru îmbunătățiri în ceea ce privește oportunitățile de angajare, ceea ce indică nevoia de a dezvolta mai multe locuri de muncă sau de a spori accesul la aceste oportunități în comunitățile analizate.

ANEXA 8: Tabelul 2 completat cu date referitoare la principalele servicii de sănătate, educație, recreere, precum și la infrastructura medico-socială existentă.

2.3.5. Analiza problemelor comunitare ale diferitelor zone distincte din teritoriul SDL, cu accent pe ZUM

2.3.5.1. Persoanele aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială

Rezultatele cercetării privind componența gospodăriilor în teritoriul analizat arată o diversitate semnificativă în privința naționalității, etniei, genului și altor aspecte demografice.

Conform definiției Eurostat (indicatorul AROPE), **persoanele în risc de sărăcie sau excluziune socială** sunt persoanele care se află într-una din următoarele situații:

(A) persoanele aflate în risc de sărăcie sunt cele cu un venit disponibil sub pragul de 1.165 lei/lună.

Datele la nivel de zonă arată că ZUM 3 înregistrează cel mai ridicat procent de persoane în risc de sărăcie, cu 89,29%, semnificând o proporție semnificativă de locuitori cu dificultăți financiare majore. Situații îngrijorătoare se remarcă și în ZUM 4 (85,47%) și ZUM 5 (55,14%). Aceste constatări subliniază nevoia acută de sprijin economic și social în toate zonele teritoriului SDL. La nivelul întregului teritoriu, peste jumătate din populație (53,07%) se află în risc de sărăcie, subliniind necesitatea unor măsuri urgente pentru ameliorarea condițiilor de trai și combaterea sărăciei în aceste comunități. (B) se confruntă cu o deprivare materială severă

(B) persoanele care se confruntă cu o deprivare materială severă, sunt acelea care dispun de condiții de trai extrem de limitate din cauza lipsei resurselor. Astfel la nivelul ZUM 1, încă există persoane fără automobil, aspirator și calculator/ laptop, la nivelul ZUM 2, ZUM 4, ZUM 5 și ZF, există persoane fără automobil, televizor, frigider, aragaz, aspirator, mașină de spălat și calculator/ laptop. De asemenea, la nivelul ZUM 2, există persoane fără automobil, televizor, aragaz, aspirator, mașină de spălat și calculator/ laptop, iar la nivelul ZUM 3 există persoane fără automobil, aragaz, aspirator, mașină de spălat și calculator/ laptop.

(C) persoanele care trăiesc în gospodării cu o intensitate extrem de redusă a muncii, sunt cele cu vârsta cuprinsă între 0-59 ani, care locuiesc în gospodării în care adulții (cu vârsta între 18-59 ani) au lucrat în anul anterior la mai puțin de 20% din potențialul lor total. ZUM 5 are cel mai mare procent de persoane trăind în gospodării cu o intensitate extrem de redusă a muncii, cu 70,79% dintre respondenți afectați. ZUM 3 și ZUM 1 au, de asemenea, procente semnificative, cu 67,86% și 60,38%, în timp ce ZUM 4 înregistrează 43,25%, ZUM 2 28,36%, iar ZF are cel mai mic procent, 15,40%. La nivelul teritoriului SDL, aproximativ 67,21% dintre respondenți trăiesc în gospodării cu o intensitate extrem de redusă a muncii.

În ceea ce privește situația actelor de identitate la nivel de gospodărie, în teritoriul SDL, cei intervievați au declarat că 1,01% dintre persoanele cu care locuiesc nu au certificat naștere/ carte de identitate/ certificat căsătorie.

Referitor la persoanele cu dizabilități, nu mai puțin de 15,17% dintre intervievați au indicat prezența în familie a persoanelor cu dizabilități. Cea mai puțin favorabilă situație se înregistrează în ZUM 4 și ZUM 2, unde peste 19% respectiv 16% dintre respondenți au indicat prezența în familie a persoanelor cu dizabilități.

Deși populația care predomină în teritoriul SDL analizat are vârste cuprinse între 18 și 54 de ani, persoanele de 65 ani și peste reprezintă 2,09% din populație, iar cele mai multe persoane vârstnice care nu se mai descurcă singure și trebuie îngrijite se regăsesc pe raza ZUM 3 (7,14% din total populație analizată).

În teritoriul SDL și în zonele analizate, frecvența participării la școală/grădiniță este considerată bună sau satisfăcătoare, cu excepția zonei ZUM 4 Valea Rece, unde frecvența este mai scăzută.

La nivelul zonelor analizate, în ceea ce privesc cazurile de repetenție, acestea apar în situații excepționale în special în ZUM 4, ZUM 1 și ZUM 5. În mare parte, aceste cazuri au apărut din cauza sărăciei și a lipsei de interes pentru educație.

Ponderile cele mai mari a copiilor cu cerințe educaționale speciale se înregistrează în ZUM 5 (3,09%), urmat ZF cu un procent de 3,02% și de ZUM 4 cu 1,03%. La nivelul ZUM 1, ZUM 2 și ZUM 3 nu se înregistrează nici un astfel de caz.

Cifrele indică variații semnificative în ceea ce privește nevoia de sprijin constant pentru persoanele dependente în diferite zone. ZUM 4 se evidențiază prin procentul cel mai mare de persoane care necesită astfel de sprijin, în timp ce în altele, precum ZUM 1 și ZUM 3, nu se înregistrează astfel de cazuri, ceea ce sugerează că situația este diferită de la o zonă la alta. La nivel de teritoriu SDL procentul este de 3,04%, acest lucru indicând faptul că, în ansamblu, teritoriul acoperit de acest indicator are o proporție moderată de persoane dependente care necesită sprijin constant.

Este important să se ia în considerare aceste cifre în dezvoltarea politicilor și alocarea resurselor pentru îngrijirea persoanelor dependente în fiecare zonă în parte.

2.3.5.2. Problemele comunitare din perspectiva cetățenilor și a autorităților/instituțiilor

Cercetarea în teritoriul SDL a scos la iveală preocupările semnificative ale cetățenilor, evidențiind nevoi variate și priorități distincte. Un procent de 23,76% dintre respondenți a raportat dificultăți în găsirea locurilor de parcare, subliniind necesitatea investițiilor în infrastructura rutieră pentru a aborda această problemă și a îmbunătăți circulația.

Cererea pentru opțiuni extinse de petrecere a timpului liber, incluzând parcuri și locuri de joacă, a fost exprimată de 14,09% dintre participanți, reflectând dorința unei vieți sănătoase și a unei comunități active.

În ceea ce privește serviciile sociale, 10,77% au subliniat necesitatea locuințelor sociale și a sprijinului pentru persoanele vulnerabile, evidențiind provocările financiare cu care se confruntă o parte a comunității. Siguranța cetățenilor a fost o altă preocupare majoră, cu cereri pentru îmbunătățirea ordinii publice și reducerea incidentelor.

Infrastructura tehnico-edilitară, inclusiv rețelele de apă, canalizare, electricitate și gaze, a fost adusă în discuție ca o componentă crucială pentru asigurarea confortului și calității vieții, subliniind importanța îmbunătățirilor în aceste domenii.

Reprezentanții din diverse sectoare (privat, public, societate civilă) au identificat problemele majore în urma întâlnirilor de consultare. Toate sectoarele doresc un mediu sigur pentru afaceri, comunitate și cetățeni; gestionarea accesului la locuri de parcare; îmbunătățirea infrastructurii rutiere și a mobilității; reducerea congestiei și a poluării prin fluidizarea traficului.

Aceste probleme majore reprezintă punctele de interes comune ale tuturor părților implicate și ar putea servi drept punct de plecare pentru colaborarea între sectorul privat, sectorul public și societatea civilă în găsirea de soluții durabile și îmbunătățirea calității vieții în zona noastră.

2.4. Acțiunile desfășurate anterior în teritoriul SDL

Dezvoltarea durabilă a municipiului Tîrgu Mureș a reprezentat și reprezintă o prioritate deoarece modul în care se dezvoltă sectorul îi afectează atât prezentul cât și șansele sale de viitor. O comunitate durabilă promovează un mediu înconjurător sănătos, utilizează eficient resursele, dezvoltă și asigură o economie locală viabilă. Scopul final al guvernării și al politicilor publice este să asigure prosperitatea și competitivitatea într-un mod sustenabil din punct de vedere economic, bunăstarea socială, ordinea și siguranța publică și protecția mediului înconjurător. Calitatea politicilor publice, poate fi evaluată prin raportarea la eficiență, la capacitatea de a răspunde nevoilor identificate la nivelul unei comunități. Politicile de dezvoltare locală din teritoriul SDL în ultimii ani au fost adoptate, în vederea îndeplinirii, condițiilor de împlinire umană și socio-economică a locuitorilor sectorului, prin coordonarea eficientă a tuturor serviciilor de susținere a mijloacelor corespunzătoare de muncă, și de trai sănătos, iar munca, recreerea, transportul, sănătatea și educația să fie la îndemâna cetățenilor și la calitatea așteptată.

Unul din proiectele importante desfășurate la nivelul teritoriului SDL și care a vizat în special ZUM a fost proiectul "Abordare integrată a sărăciei și excluziunii sociale în beneficiul comunităților marginalizate din Municipiul Tîrgu Mureș", care se va finaliza la sfârșitul anului 2023 și care este implementat de Romactiv Business Consulting SRL (lider), în parteneriat cu Direcția de Asistență Socială Tîrgu Mureș și Școala Gimnazială „Serafim Duicu” Tîrgu Mureș. Principalele activități ale acestui proiect au fost: sprijin pentru accesul și/sau menținerea pe piața muncii, furnizarea de servicii sociale, medicale și socio-medicale, sprijin pentru creșterea accesului și participării la educație, combaterea discriminării și segregării. Grupul țintă vizat a fost de 1.010 persoane din teritoriul acoperit de SDL GAL Tîrgu Mureș, care se află în risc de sărăcie, se confruntă cu o deprivare materială severă și/sau trăiesc în gospodării cu o intensitate extrem de redusă a activității și care vor beneficia de servicii de integrare în societate și pe piața muncii.

Alte proiecte au vizat îmbunătățirea mobilității în zone care au acoperit și SDL-ul: "*Transformarea străzilor din zona cu circulație pietonală intensă-Zona Clinicilor în trasee mai prietenoase față de pietoni și bicicliști*" și "*Sistem de management al traficului în Municipiul Tîrgu Mureș*". Primul proiect a vizat dezvoltarea sistemului de transport velo prin realizarea unui traseu pista de biciclete de prevazut cu un sistem de iluminat public și dotarea coridorului de mobilitate urbana cu rasteluri de biciclete, biciclete electrice și biciclete cu tractiune normală. S-a urmărit, de asemenea, creșterea gradului de siguranță și accesibilitate pentru pietoni prin modernizarea unui traseu de alei pietonale, prevazut cu un sistem de supraveghere video și cu un sistem de iluminat public pentru siguranța și confortul utilizatorilor, dar și îmbunătățirea spațiului urban prin amplasarea de mobilier urban pe coridorul de mobilitate prevazut în proiect și asigurarea unui spațiu verde amenajat. Al doilea proiect vizează implementarea unui sistem inteligent al managementului de trafic în municipiul Tîrgu Mureș; proiectul este în implementare și urmărește dezvoltarea unui sistem de transport public de călători eficient, în vederea creșterii atractivității acestuia în detrimentul autoturismelor personale și reducerea emisiilor de carbon de echivalent CO₂ din transport în Municipiul Tîrgu Mureș.

ANEXA 9: Lista proiectelor desfășurate în ultimii 5 ani în teritoriul SDL

2.5. Elemente complementare privind prezentarea teritoriului SDL

În urma analizei aspectelor teritoriale, a calității locuirii, accesul la servicii comunitare diverse, a stării de segregare comunitară, a aspectelor de conviețuire în comunitate și a altor aspecte relevante pentru teritoriul SDL și, în mod special, pentru cele 5 ZUM-uri, a fost evidențiată structura nevoilor și problemelor teritoriului SDL, cât și un set de măsuri pentru atingerea unor obiective ce vizează recuperarea decalajelor și diminuarea numărului de persoane în risc de sărăcie și excluziune socială. După identificarea și definirea nevoilor de intervenție la nivelul fiecărui ZUM, s-au organizat **întâlniri în ZUM-uri** în vederea completării și verificării tabloului nevoilor locale și a validării soluțiilor identificate pentru incluziunea persoanelor, aflate în risc de sărăcie și excluziune socială.

Zona Mureșeni din cadrul ZUM Băneasa – Mureșeni – Rovinari, este locuită de o comunitate de aproximativ 35-40 familii cu 70-80 copii, în proporții etnice relativ egale (după cum s-au declarat romi, maghiari sau români), în timp ce Zona Rovinari este o zonă în care proporția persoanelor de etnie romă este mică. Condițiile de locuit sunt precare. În Zona Băneasa, 24 de familii din care 120 copii trăiesc în 2 clădiri (foste cladiri ale unei ferme) cu spații de gătit și baie la comun, unele situate inclusiv în subsolul clădirilor. Alte 27 familii (34 de adulți și 52 de copii - aproape toți declarându-se romi), trăiesc în barăci fără acces la utilități (apă, energie electrică sau gaz metan) folosind pentru uzul personal apă din râul Mureș. În zona Mureșeni se înregistrează o situație particulară în care 6 familii cu 22 membrii dintre care 12 copii și 10 adulți trăiesc într-o casă cu 2 camere și 5 arii de teren. În Zona Rovinari există un grup de persoane care locuiesc într-un vechi conac aflat într-o stare pronunțată de degradare (și care este retrocedat proprietarilor, așa cum reiese din declarațiile celor intervievați). Totodată unii locuitori au declarat că au act de vânzare cumpărare (terenul și imobilul), dar familia nu dispune de bani pentru a “intabula” casa și terenul. În privința accesului la educație copiii din Zona Băneasa și Zona Rovinari merg la centru de zi Rozmarin, situat pe str. Progresului, unde beneficiază de grădiniță și școală, dar și la școala generală nr. 12 și 13 situată pe str. N. Balcescu, beneficiind de transport școlar cu microbuzul Centrului de zi. Situația accesului la educație în zona Mureșeni este una precară copiii fiind nevoiți să meargă la școală peste linia ferată. Mulți dintre locuitorii acestei zone nu beneficiază de asistență medicală (nu sunt înscriși la un medic de familie).

În ZUM Valea Rece, spre marginea zonei există multe case improvizate care necesită renovare (90/100 de locuințe). Aceste case improvizate nu au acces la drum și nu sunt racordate la apă, canalizare, gaz metan și energie electrică. Rețeaua stradală de apă și canal nu ajunge la toți locuitorii, fiind nevoie de extinderea pe câteva ramificații secundare. Mulți dintre intervievați care locuiesc în locuințele sociale reclamă dezinteresul (amânarea permanentă) autorităților în rezolvarea problemelor acestora. Sănătatea este un alt domeniu problematic pentru locuitorii din ZUM 2 Valea Rece. Mulți dintre locuitorii acestei zone nu beneficiază de asistență medicală. O parte dintre intervievați văd în dezvoltarea unei mici afaceri o soluție, fiind interesați de frizerie, tinichigerie, reparații electrice etc.

Zona Marginalizată Dealului este așezată în extremitatea sud – vestică a orașului Tîrgu Mureș, între spațiile industriale ale orașului. În mare parte din cauza poziționării secundare, în extremitatea orașului, accesul locuitorilor din această zonă la infrastructura urbană este limitată.

Principala problemă invocată de locuitorii ZUM Cugir-Ghe. Doja este locuirea, intervievații indicând degradarea construcțiilor dar și probleme privind supraaglomerarea, apartamentele din această

zonă fiind foarte mici – în jur de 20mp. Nici infrastructura stradală nu este una dintre cele mai bune în ZUM Cugir-Ghe. Doja. Străzile dintre blocuri sunt vechi, multe dintre ele fiind degradate.

Casele din ZUM Remetea au grave probleme privind utilitățile minime necesare nefiind racordate la apă, canalizare și gaz metan. Mulți dintre intervieuați au declarat lipsa din zona a infrastructurii educaționale, școala și gradiniță, dar și a infrastructurii medicale sub forma unui dispensar.

Un procent de 76,92 % din locuințe situate în ZUM Dealului au o singură cameră și 3,85% au un adăpost în care spațiul interior nu se poate numi cameră. În teren a fost remarcat faptul că cele mai numeroase familii (cu 9,10 membrii) locuiesc într-o singură cameră. În ZUM Dealului locuiesc multe familii formate din 5 sau 6 persoane, dar sunt și familii formate din 9 sau 10 persoane care locuiesc împreună, marea majoritate a acestora fiind tineri minori. Situația actelor pentru teren este mai mare problemă privind locuirea în această zonă. Astfel, se estimează că în jur de 110 familii nu au act de proprietate pentru teren. Acest lucru determină un lanț de dificultăți privind actele personale, ale copiilor, posibilitatea de a fi luați în evidență, de a renova sau construi sau de a încheia contracte pentru utilități.

3. Analiza SWOT

Dimensiune: Poziționarea geografică:

Puncte tari	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Așezarea centrală a municipiului, prin care se realizează conexiuni cu celelalte orașe și județe din regiune	X	X	X	X	X	X
Puncte slabe	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Izolarea față de oraș este semnificativă din cauza unor bariere construite precum calea ferată și distanțele mari față de centrul orașului			X		X	X
Amplasarea în apropierea obiectivelor SEVESO Combinatul Azomureș, Depomureș, avînd o expunere ridicată la poluare fonică și cu noxe, dar și un risc ridicat în cazul unui accident tehnologic;				X	X	X
Mijloacele de transport în comun din ZUM sunt insuficiente	X	X	X	X	X	X
Infrastructura rutieră slab dezvoltată și degradată	X	X	X	X	X	X
Oportunități	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Învecinarea cu terenuri virane care poate fi utilizate pentru creșterea nivelului urbanistic al zonelor		X	X	X		
Încurajarea reutilizării terenurilor abandonate sau a altor terenuri urbane care sunt vacante sau neutilizate	X	X	X	X	X	X
Amenințări	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Segregarea rezidențială a populației din ZUM-URI	X	X	X	X	X	X
Extinderea naturală a zum-urilor	X	X	X	X	X	X

Dimensiune: Populația și caracteristicile demografice:

Puncte tari	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Populație majoritară în categoria 18 -54 ani (populație activă).	X	X	X	X	X	X
Speranța de viață ridicată.	X	X	X	X	X	X
Puncte slabe	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Dezechilibru de gen, predominanță a populației de sex masculin.	X	X	X	X	X	X
Dezechilibru în compoziția etnică.	X	X	X	X	X	X
Oportunități	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Dezvoltarea de programe și servicii pentru tineri.	X	X	X	X	X	X
Existența surselor de finanțare nerambursabilă	X	X	X	X	X	X
Amenințări	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Presiune pe serviciile de sănătate și asistență socială.	X	X	X	X	X	X

Puncte tari	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Probleme legate de egalitatea de gen.	X	X	X	X	X	X

Dimensiune: Ocuparea, mediul de afaceri la nivel local și protecția socială:

Puncte tari	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Forță de muncă disponibilă.	X	X	X	X	X	X
Pentru peste 50% din populație principala sursă de venit este salariul.	X	X	X	X	X	X
Puncte slabe	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Pondere ridicată a persoanelor inactice, șomeri.	X	X	X	X	X	X
Pondere ridicată a tinerilor cu vârste între 15 și 24 de ani care nu sunt încadrați în muncă.	X	X			X	X
Lipsa calificărilor necesare pentru accesarea locurilor de muncă.	X	X	X	X	X	X
Acces limitat la cursuri de formare/ reconversie profesională	X	X	X	X	X	X
Veniturile acoperă cu greu cheltuielile,	X	X	X	X	X	X
Oportunități	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Creșterea numărului de locuri de muncă	X	X	X	X	X	X
Dezvoltarea de programe de educație și formare profesională	X	X	X	X	X	X
Promovarea politicilor de egalitate de gen	X	X	X	X	X	X
Stimularea angajatorilor pentru încadrarea șomerilor și a absolvenților.	X	X	X	X	X	X
Amenințări	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Instabilitatea economică.	X	X	X	X	X	X
Neadaptarea forței de muncă la tendințele actuale de pe piața muncii.	X	X	X	X	X	X
Creșterea gradului de marginalizare în condițiile accesului dificil pe piața forței de muncă, ca urmare a lipsei calificări sau a studiilor necesare.	X	X	X	X	X	X

Dimensiune: Educația:

Puncte tari	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Pondere relativ semnificativă a populației care a absolvit maxim 8 clase.	X	X			X	X
Puncte slabe	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Nivel scăzut de educație.	X	X	X	X	X	X
Copii cu vârstă școlară sau preșcolară care nu au fost înscriși la școală sau grădiniță.	X				X	X
Proporție semnificativă a persoanelor fără studii.	X	X	X		X	X
Proporția ridicată de persoane (15-64 ani) care nu urmează o formă de învățământ.	X	X			X	
Oportunități	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Promovarea educației și crearea de programe care să sporească accesul locuitorilor la învățământ.	X	X	X	X	X	X
Asigurarea transportului școlar gratuit pentru copiii	X	X	X	X	X	X
Amenințări	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Insuficiența veniturilor și problemele de sănătate	X	X	X	X	X	X

Dimensiune: Locuirea și accesul la utilități:

Puncte tari	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Peste 70% din locuințe sunt deținute ca proprietate personală	X	X	X	X	X	X
Grad ridicat de mulțumire cu privire la curățenia spațiilor comune.	X	X	X	X	X	X
Puncte slabe	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Pondere semnificativă a locuințelor supraaglomerate	X	X	X	X	X	X
Locuințele nu sunt dotate în mod frecvent cu bucătărie, baie, televizor, frigider, aragaz, aspirator și mașină de spălat.		X	X	X	X	
Lipsa locuințelor sociale.	X	X	X	X	X	X
Grad scăzut de mulțumire cu privire la siguranță.		X	X		X	
Respondenții sunt nemulțumiți de sistemul de canalizare.		X	X		X	
Neconectarea locuințelor la rețeaua de apă.	X	X		X	X	X
Neconectarea locuințelor la sistemul de canalizare.	X	X	X		X	X
Neconectarea locuințelor la instalația electrică.	X				X	X
Oportunități	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5

Puncte tari	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Accesul la surse de finanțare nerambursabilă.	X	X	X	X	X	X
Amenințări	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Accentuarea procesului de deteriorare a locuințelor.	X	X	X	X	X	X

Dimensiune: Accesul la instituții și servicii publice:

Puncte tari	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Peste 80% din persoanele dintr-o locuință au asigurare de sănătate.	X	X	X	X	X	X
Peste 90% din persoanele dintr-o locuință sunt înscrise la un medic de familie.	X	X	X	X	X	X
Apreciere pozitivă asupra zonei de locuit din punctul de vedere al existenței de servicii comerciale (magazine, piețe și centre comerciale).	X	X	X	X	X	X
Puncte slabe	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Lipsa de informare asupra accesului la servicii medicale, sociale etc.	X	X	X	X	X	X
Procent ridicat al gospodăriilor beneficiază de ajutor social.	X	X		X	X	X
Facilități precare destinate utilizării publice precum: suprafețe reduse de spații verzi, lipsa/ număr redus de locuri de joacă amenajate pentru copii, facilități precare pentru activitățile recreative, sportive etc.	X	X	X	X	X	X
Insuficiența locurilor de parcare.	X	X	X	X	X	X
Acces dificil la infrastructura de sănătate.	X	X	X	X	X	X
Oportunități	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Existența surselor de finanțare nerambursabile.	X	X	X	X	X	X
Amenințări	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Birocrația îngreunează accesul la serviciile medicale, sociale etc.	X	X	X	X	X	X
Lipsa calității serviciilor sociale, determină riscul marginalizării persoanelor aflate în situații vulnerabile	X	X	X	X	X	X

Dimensiune: Organizarea și coeziunea comunității și relațiile cu exteriorul:

Puncte tari	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
existența unui serviciu pentru romi în primărie joacă rolul unei structuri care poate asigura interfața dintre comunitate și nevoile pe care aceasta le are și autoritățile locale	X	X	X	X	X	X
Puncte slabe	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Locatarii adăposturilor improvizate nu sunt recunoscuți ca membrii ai comunității și nici nu recunosc liderii de la nivelul zonei	X	X	X	X	X	X
Lipsa încrederii în autoritățile locale	X	X	X	X	X	X
Oportunități	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Modernizarea iluminatului stradal și de instalarea unor camere de supraveghere, prin accesarea fondurilor structurale	X	X	X	X	X	X
Amenințări	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
Menținerea și acutizarea abordărilor discriminatorii a populației din zonele marginalizate	X	X	X	X	X	X
Imaginea negativă a zonei reflectată de presa locală	X	X	X	X	X	X

Dimensiune: Proiecte desfășurate anterior în zonă:

Puncte tari	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
APL are serviciu specializat pe proiecte europene	X	X	X	X	X	X
APL a implementat proiecte în comunitățile marginalizate	X	X	X	X	X	X
existența asociațiilor care desfășoară proiecte în ZUM-uri	X	X	X	X	X	X
proiecte și cursuri de educare/ calificare realizate de ONG-uri	X	X	X	X	X	X
Puncte slabe	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
lipsa încrederii populației defavorizate în autoritățile locale	X	X	X	X	X	X
Oportunități	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
existența unor fonduri dedicate special pentru intervenții în ZUM	X	X	X	X	X	X
Amenințări	Teritoriu	ZUM 1	ZUM 2	ZUM 3	ZUM 4	ZUM 5
lipsa sustenabilității proiectelor și orientarea lor doar către infrastructură	X	X	X	X	X	X

4. Procesul de implicare a comunității

4.1. Formarea și organizarea Grupului de Acțiune Locală (GAL)

Asociația Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș a fost organizată și funcționează cu respectarea dispozițiilor O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații aprobată prin Legea nr. 246/2005 pentru aprobarea O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.

Asociația Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș a luat ființă la data de 26.10.2017, când prin manifestarea liberă a interesului Primăriei Municipiului Tîrgu Mureș, jud Mureș, Ventrust Consulting SRL și Asociația Divers, s-a semnat actul constitutiv și statutul Asociației Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș.

La data de 15.11.2017, Asociația Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș a dobândit personalitate juridică, conform Încheierii din 15.11.2017 a Judecătoriei Tîrgu Mureș. Durata de funcționare a Asociației este nedeterminată, începând de la data înscrierii sale ca persoană juridică.

Scopul asociației este promovarea dezvoltării durabile a teritoriului Municipiului Tîrgu Mureș prin intervenții în zonele urbane marginalizate care să permită combaterea eficientă a sărăciei și a excluziunii sociale, să pună în valoare potențialul de dezvoltare local și să ducă la dezvoltarea economică și socială a comunității.

Asociația Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș este organizat în 3 componente:

(A) **Adunarea Generală** este organul suprem de conducere al Asociației Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș și se compune din totalitatea membrilor asociați.

Inițial, Adunarea Generală a fost constituită din cei 3 membri fondatori, însă în urma activităților de animare, mobilizare/facilitare și a unui proces transparent de extindere a numărului de membri activi (pe baza manifestării libere a interesului de a participa, conform metodologiei interne de selecție membri noi în cadrul Asociației Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș – Anexa 2 la Decizia CD nr 3/31.10.2017) parteneriatul s-a extins la 5 membri, cea de-a 2 – a extindere a avut loc în anul 2018 la 6 membri, iar cea de- a 3 – a în anul 2023 la 7 membri.

(B) **Comitetul Director** este organul de conducere și administrare al Asociației Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș format din membrii GAL care îndeplinesc următoarea condiții:

- a) au sediul sau sucursală/filială/punct de lucru/sediul secundar în UAT acoperit de SDL – în cazul persoanelor juridice;
- b) au reședința/domiciliul în teritoriul SDL – în cazul persoanelor fizice care au calitatea membru în GAL

Inițial, Consiliul Director a fost constituit din 3 membri – câte 1 reprezentant al fiecărui membru fondator – în prezent acesta fiind format din 5 membri, în urma extinderii membrilor activi ai asociației, respectiv: 1 președinte – reprezentant al autorității publice locale, 1 vicepreședinte – reprezentant al mediului privat, 1 secretar – reprezentant al societății civile, 1 membru – reprezentant al sectorului public, 1 membru – persoană fizică din comunitatea marginalizată aflată în risc de sărăcie sau excluziune socială (cetățean de pe raza teritoriului SDL).

(C) **Personalul ce asigură funcționarea GAL**

În prezent, Asociația Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș are o echipă compusă din: manager GAL, responsabil financiar, asistent administrativ și facilitator, selecțat pe bază de concurs,

Managerul GAL va oferi sprijin pentru stabilirea unui parteneriat între sectorul public, sectorul privat și societatea civilă și va lucra îndeaproape cu facilitatorul, responsabil financiar și asistent administrativ pentru a mobiliza și a organiza comunitatea marginalizată.

ANEXA 10: Dovada referitoare la organizarea juridică a GAL în conformitate cu prevederile OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată prin Legea nr. 246/2005, inclusiv a demarării acestei activități prin depunerea actelor la instituția/ entitatea competentă.

ANEXA 11: Procesul verbal al ședinței Adunării Generale pentru alegerea Comitetului Director și lista participanților (cu semnături).

ANEXA 12: Componența Comitetului Director.

ANEXA 13: Documente suport care să dovedească organizarea funcțională a GAL-ului prin:

ANEXA 14: Procedura GAL de prevenire a riscului de apariție a unui conflict de interese

ANEXA 15: Lista activităților desfășurate de GAL ce au avut în vedere îmbunătățirea competențelor în domeniile vizate de SDL (cursuri de formare/perfecționare)

4.2 Animarea partenerilor locali și mobilizarea/facilitarea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din teritoriul SDL

4.2.1 Animarea partenerilor locali

ANEXA 16: Fișa postului și curriculum vitae al managerului GAL

ANEXA 17: Documente suport privind conținutul și participarea la cele cinci ședințe obligatorii ale Comitetului Director al GAL

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală s-a realizat cu implicarea principalilor parteneri locali din teritoriul SDL în baza unui proces intens participativ, cu respectarea principiului dialogului, comunicării și consultării, pentru stabilirea unui consens în ceea ce privește viitorul comunității.

Astfel, principalele acțiuni întreprinse pentru animarea/consultarea reprezentanților instituțiilor publice, a sectorului privat, ONG-urilor și altor reprezentanți ai societății civile, a persoanelor fizice au constatat în:

- În data de 27.10.2023 a avut loc ședința Consiliului Director (CD) al Asociației Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș, cu tema: „Delimitarea teritoriului, identificarea zonelor distincte incluse în teritoriul SDL și declararea ZUM din teritoriu, precum și elaborarea Studiului de referință”.

În cadrul acestei ședințe, pe lângă membri de drept al CD, a participat coordonatorul de proiect din partea partenerului Romactiv Business Consulting SRL.

În cadrul acestei ședințe au fost prezentate concluziile întrunirii publice ce a avut aceeași temă și au prezentate și analizate zonele aparținând SDL Tîrgu Mureș care vor forma teritoriul aferent Strategiei de Dezvoltare Locală.

- În data de 03.11.2023 a avut loc ședința Consiliului Director (CD) al Asociației Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș, cu tema: „Principalele rezultate ale analizei diagnostic a nevoilor, problemelor și resurselor identificate în teritoriul SDL, și specific în ZUM, pe baza datelor din Studiul de referință”

În cadrul acestei ședințe, pe lângă membri de drept al CD, a participat coordonatorul de proiect din partea partenerului Romactiv Business Consulting SRL.

În cadrul acestei ședințe au fost prezentate concluziile întrunirii publice pe aceeași temă, concluziile preliminare ale analizei diagnostic a nevoilor, problemelor, și resurselor identificate în teritoriul SDL

și specific în ZUM, pe baza datelor din Studiul de referință și au fost validate și declarate în cadrul CD zonele urbane marginalizate de la nivelul municipiului Târgu Mureș, care împreună cu zona funcțională aferentă și zonele distincte vor forma teritoriul aferent Strategiei de Dezvoltare Locală din perspectiva studiului de referință.

- În data de 08.11.2023 a avut loc ședința Consiliului Director (CD) al Asociației Grupul de Acțiune Locală Târgu Mureș, cu tema: „Identificarea soluțiilor posibile și organizarea consultărilor publice în întreg teritoriul SDL”

În cadrul acestei ședințe, pe lângă membri de drept al CD, a participat coordonatorul de proiect din partea partenerului Romactiv Business Consulting SRL.

În cadrul acestei ședințe au fost prezentate concluziile întrunirii publice pe aceeași temă. De asemenea, pe baza rezultatelor Studiului de referință și a analizei diagnostic a nevoilor, resurselor și problemelor populației din teritoriul SDL, s-au dezbătut o serie de soluții posibile pentru cele 7 probleme majore identificate la nivelul teritoriului SDL, respectiv: (P1) **Nivelul scăzut de educație**, (P2) **Accesul redus la servicii**, (P3) **Nivelul scăzut de ocupare pe piața muncii**, (P4) **Lipsa de coeziune la nivelul comunității și imaginea negativă a zonei**, (P5) **Infrastructura de bază slab dezvoltată**, (P6) **Spații publice urbane degradate**, (P7) **Lipsa Condiției de locuire deficitare**.

- În data de 21.11.2023 a avut loc ședința Consiliului Director (CD) Asociației Grupul de Acțiune Locală Târgu Mureș, cu tema: „Prioritizarea măsurilor necesare propuse în cadrul consultărilor din teritoriu, cu precădere în ZUM”

În cadrul acestei ședințe, pe lângă membri de drept al CD, a participat coordonatorul de proiect din partea partenerului Romactiv Business Consulting SRL.

În cadrul acestei ședințe au fost prezentate concluziile întrunirii publice pe aceeași temă. De asemenea, pe baza soluțiilor identificate în cadrul ședinței CD nr 3 pentru cele 7 probleme majore identificate la nivelul teritoriului SDL, respectiv: (P1) **Nivelul scăzut de educație**, (P2) **Accesul redus la servicii**, (P3) **Nivelul scăzut de ocupare pe piața muncii**, (P4) **Lipsa de coeziune la nivelul comunității și imaginea negativă a zonei**, (P5) **Infrastructura de bază slab dezvoltată**, (P6) **Spații publice urbane degradate**, (P7) **Lipsa Condiției de locuire deficitare**., s-au identificat și s-au prioritarizat măsurile/intervențiile posibile ce pot fi întreprinse pentru rezolvarea problemelor identificate.

- În data de 22.11.2023 a avut loc ședința Consiliului Director (CD) al Asociației Grupul de Acțiune Locală Târgu Mureș, cu tema: „Decizia finală cu privire la conținutul strategiei de dezvoltare locală și lista indicativă de intervenții”

În cadrul acestei ședințe au participat membri de drept al CD, au fost prezentate concluziile dezbaterii publice pe aceeași temă, iar membri CD au aprobat în unanimitate STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ a Asociației Grupul de Acțiune Locală Târgu Mureș.

ANEXA 16: Fișa postului și curriculum vitae al managerului GAL

ANEXA 17: Documente suport privind conținutul și participarea la cele cinci ședințe obligatorii ale Comitetului Director al GAL

4.2.2 Mobilizarea/facilitarea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială

(a) Relațiile din interiorul comunității:

Studiul de referință arată că percepția oamenilor asupra relațiilor din comunitate este, în general, mai puțin mulțumitoare, inclusiv relația cu autoritățile publice locale, societatea civilă și presa locală. Conflictele între vecini, probleme cu persoane de altă etnie sau probleme cu vecini zgomotoși sunt semnalate, în toate zonele analizate. Spre exemplu, conflictele între vecini reprezintă o problemă în 42,39% din cazuri în ZUM 4 Valea Rece, în 27,27% din cazuri în ZUM 3 Cugir - Gh. Doja și în 24,76% din cazuri în ZUM 5 Dealului. Probleme cu persoanele de altă etnie au fost mai mult semnalate în ZUM 3 Cugir - Gh. Doja (36,36%) și în ZUM 5 Dealului (25,71%) decât în ZUM 2 Băneasa – Mureșeni – Rovinari (3,03%) sau ZUM 4 Valea Rece (2,06%). Referitor la vecinii zgomotoși sunt mai degrabă o problemă în ZUM 4 Valea Rece (57,29%), în ZUM 5 Dealului (38,46%) ca și în ZF (12,61%), mai puțin în ZUM 1 Remetea (6,45%) iar în ZUM 2 Băneasa – Mureșeni – Rovinari nu se semnalează nici un astfel de caz.

Relațiile cu vecinii sunt în general apreciate ca fiind "bune", câteva excepții fiind semnalate în ZUM 5 Dealului (0,94% dintre respondenți le caracterizează "destul de rău").

(b) Relația comunității cu autoritățile locale (tipul și calitatea comunicării, impactul intervențiilor anterioare, satisfacția cetățenilor cu activitatea autorităților, accesul la și calitatea serviciilor existente, încredere în autoritățile locale etc.):

În ceea ce privește percepția persoanelor asupra relației comunității cu autoritățile locale (tipul și calitatea comunicării, impactul intervențiilor anterioare, satisfacția cetățenilor cu activitatea autorităților, accesul la și calitatea serviciilor existente, încredere în autoritățile locale etc.) rezultatele Studiului de referință reflectă faptul că acestea sunt mai puțin mulțumitoare. Există multe preocupări din partea membrilor comunității care nu sunt mulțumiți de implicarea autorităților și existând numeroase cereri privind îmbunătățirea ordinii publice și reducerea incidentelor. Astfel:

- La nivelul ZUM 3 (Cugir - Gh. Doja) se evidențiază ca având cea mai mare preocupare cu privire la actele de vandalism cu peste 81%, din respondenți considerând că este o problemă. De asemenea un procent ridicat de locuitori evidențiază probleme legate de furturi de mașini (72,73%), furturi din locuințe (72,73%) și depozitarea gunoaielor (63,64%).
- ZUM 5 (Dealului) se evidențiază ca având cea mai mare preocupare a locuitorilor cu privire la furturile de mașini (98,11%), furturile din locuințe (98,08%) și violență asupra persoanelor (55,77%). Evenimentele și incidentele anterioare, cum ar fi creșterea ratei infracționalității în trecut, au influențat percepția actuală a siguranței în comunitate.
- ZUM 4 (Valea Rece) are o preocupare semnificativă, în ceea ce privește gravitatea actelor de vandalism, un procent de 68,04% din locuitori considerând că este o problemă semnificativă.

Aceste constatări arată o nevoie acută de intervenție și colaborare între comunitate și autorități pentru a aborda problemele semnalate. Îmbunătățirea dialogului, implementarea măsurilor de prevenire și asigurarea unui răspuns eficient la preocupările comunității vor contribui la creșterea satisfacției cetățenilor și îmbunătățirea calității vieții în aceste zone.

(c) Relația comunității cu societatea civilă (cu precădere din prisma intervențiilor anterioare):

În ceea ce privește percepția persoanelor asupra relației comunității cu societatea civilă (cu precădere din prisma intervențiilor anterioare) rezultatele Studiului de referință reflectă faptul că acestea sunt percepute ca fiind mulțumitoare, existând proiecte în derulare în vederea îmbunătățirii

calității vieții și incluziunii sociale a populației din comunitățile marginalizate. În prezent se desfășoară proiectul “Abordare integrată a sărăciei și excluziunii sociale în beneficiul comunităților marginalizate din Municipiul Tîrgu Mureș” în valoare totală de 10.036.919,94 lei, proiect finanțat prin Programul Operational Capital Uman 2014-2020, Axa prioritară 5 „Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității”.

(d) Relația comunității cu presa locală (cu accent pe imaginea comunității în presa locală):

Rezultatele Studiului de referință indică o percepție negativă a relației dintre comunitate și presa locală, cu accent pe imaginea nefavorabilă a unor zone specifice. Mass media pare să se concentreze pe transmiterea de știri negative despre comunitățile marginalizate. Informațiile prezentate în presă sugerează că anumite zone, cum ar fi ZUM 2 Băneasa – Mureșeni – Rovinari, ZUM 4 Valea Rece și ZUM 5 Dealului, sunt asociate cu o reputație negativă sau sunt considerate "rău famate".

În cadrul proiectelor bazate pe metodologia CLLD, mobilizarea comunității a fost esențială, iar facilitatorul comunitar a avut un rol central în organizarea și facilitarea activităților de dezvoltarea teritorială, concentrându-se pe ZUM.

Procesul de animare a comunității a implicat întâlniri consultative cu locuitorii din zonele marginalizate și dialog deschis cu reprezentanții administrațiilor blocurilor. Participanții, inclusiv lideri comunitari și simpli locatari interesați, au fost identificați în cadrul acestor întâlniri pentru a fi implicați în identificarea și rezolvarea problemelor comunității.

Astfel, au fost discutate teme precum infrastructura și locuințele, nivelul de educație în comunitate, veniturile și cheltuielile gospodăriilor, accesul la serviciile publice și relațiile în cadrul comunității și cu autoritățile locale. Toate aceste eforturi au avut scopul de contribui la îmbunătățirea vieții în comunitate și la rezolvarea problemelor identificate.

În contextul proiectului în cadrul căruia a fost realizată această Strategie de Dezvoltare Locală, au fost organizate 5 întruniri publice cu populația din teritoriu, întâlniri aferente fiecăreia din cele 5 teme, respectiv:

- În data de 27.09.2023, în locația Casa de Cultură Mihai Eminescu a municipiului Tîrgu Mureș, a avut loc întrunirea publică cu tema “Delimitarea teritoriului, identificarea zonelor distincte incluse în teritoriul SDL și declararea ZUM din teritoriu, precum și elaborarea Studiului de referință”. La această întrunire publică au participat 58 de persoane.
- În data de 03.11.2023, în locația ZUM Valea Rece, a avut loc întrunirea publică cu tema “Principalele rezultate ale analizei diagnostic a nevoilor, problemelor și resurselor identificate în teritoriul SDL, și specific în ZUM, pe baza datelor din Studiul de referință”. La această întrunire publică au participat 50 de persoane.
- În data de 09.11.2023, în locația Colegiul Traian Săvulescu, a avut loc întrunirea publică cu tema “Identificarea soluțiilor posibile și organizarea consultărilor publice în întreg teritoriul SDL”. La această întrunire publică au participat 51 de persoane.
- În data de 15.11.2023, în locația Strada Pasunii, Tîrgu Mureș a avut loc întrunirea publică cu tema “Prioritizarea propunerilor de proiecte propuse prin consultări în teritoriul SDL, cu precădere în ZUM”. La această întrunire publică au participat 51 de persoane.
- În data de 21.11.2023, în locația Casa de Cultură Mihai Eminescu a municipiului Tîrgu Mureș, a avut loc întrunirea publică cu tema “Decizia finală cu privire la conținutul strategiei de

dezvoltare locală și lista indicativă de intervenții”. La această întrunire publică au participat 56 de persoane.

Parteneri locali	Număr membri AGA la data înființării (23.10.2017)	Număr membri AGA după implementarea activităților de animare/mobilizare (24.11.2023)
Autorități locale	1	1
Sector public	1	1
Sector privat	1	2
Societate civilă	1	2
Cetățeni de pe raza ZUM	1	1
Cetățeni de pe raza teritoriului SDL	1 (aceleasi persoane de la categoria ”cetateni de pe raza ZUM”)	1 (aceleasi persoane de la categoria ”cetateni de pe raza ZUM”)
Persoane aparținând minorității roma	-	-
Tineri (16-29 ani)		-
Reprezentanți ai grupului țintă (persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială)		
Femei	1 (persoana de la categoria „sector privat”)	1 (1 persoană de la categoria „sector privat” și 1 persoană din categoria „cetățeni de pe raza teritoriului SDL)

ANEXA 18: Fișa postului și curriculum vitae al facilitatorului comunitar, dacă a fost angajat un specialist, respectiv contractul pentru activitățile de facilitare comunitară, însoțit de acte doveditoare ale experienței relevante, dacă a fost contractată o firmă sau un ONG.

ANEXA 19: Documente suport privind participarea la procesul de consultare publică obligatoriu organizat în ZUM ținute de SDL cu privire la cele 5 teme de interes.

ANEXA 20: Dovada invitațiilor trimise de GAL către reprezentanții AM PoIDS/OI PoIDS de a participa, în calitate de observatori, la ședințele C.D. al GAL.

ANEXA 21: Impactul activităților de animare/mobilizare asupra numărului de membri ai Adunării Generale a GAL.

5. Obiectivele SDL

Obiectivul general al SDL este reducerea până în anul 2029 a numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială în zonele urbane marginalizate ale municipiului Tîrgu Mureș, alături de îmbunătățirea calității vieții, creșterea coeziunii sociale, îmbunătățirea mediului de viață și creșterea economică în teritoriul SDL.

Atingerea obiectivului general al SDL va fi realizată prin **obiectivele specifice** organizate pe următoarele sectoare:

Obiective specifice	infrastructură	Mobilitate urbană	Spații publice urbane	Locuire	Ocupare	Educație	Acces la servicii	Comunitate și imagine publică	Delimitare în timp
<u>Obiectiv specific 1:</u> Creșterea accesului populației din comunitățile marginalizate la o educație de calitate						X			2024-2029
<u>Obiectiv specific 2:</u> Îmbunătățirea condițiilor de acces la infrastructura și servicii sociale pentru persoanele din comunitățile marginalizate							X		2024-2029
<u>Obiectiv specific 3:</u> Sprijinirea accesului persoanelor marginalizate, precum romii, la servicii integrate sociale, de sănătate și educație pentru sănătate, ocupare și educație					X	X	X		2024-2029
<u>Obiectiv specific 4:</u> Promovarea spiritului comunitar, a înțelegerii reciproce precum și prevenirea și combaterea discriminării								X	2024-2029
<u>Obiectiv specific 5:</u> Dezvoltarea infrastructurii de bază (tehnico-edilitare, spații publice și de locuire) și îmbunătățirea mobilității urbane în zonele urbane marginalizate	X	X	X	X					2024-2029

Cele 5 obiective specifice au fost stabilite pornind de la analiza de nevoi și evaluarea problemelor și a resurselor sociale, economice și de mediu din teritoriu. Abordarea este una integrată, centrată pe problemele ce trebuie soluționate, având în vedere totodată și atuurile existente și potențiale ale zonei analizate.

Obiectivele SDL sunt în concordanță cu obiectivele și direcțiile de acțiune stabilite în **Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Târgu Mureș în context metropolitan – Orizont 2030**. Obiectivul general al SDL se subscrie viziunii de dezvoltare a municipiului Târgu Mureș asumată pentru orizontul 2030, care vizează creșterea nivelului de trai pentru locuitori. În mod particular, implementarea SDL subsumează obiectivului 3: Dezvoltarea integrată și inclusivă a zonei metropolitane a Municipiului Târgu Mureș, care, prin obiectivele specifice vizează îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor educaționale, îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de asistență socială, dar și dezvoltarea, modernizarea și extinderea infrastructurii și serviciilor tehnico-edilitare și de locuire în ansamblu.

Strategia de Dezvoltare Locală răspunde Obiectivului strategic nr. 3 din cadrul **Planului de Dezvoltare a județului Mureș pentru perioada 2021-2027**: “Un județ cu infrastructură și servicii dezvoltate” și în mod particular obiectivelor specifice 3.4 “Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale” și 3.6 “Îmbunătățirea sistemului educațional și de formare profesională”. Astfel, SDL propune măsuri concrete pentru îmbunătățirea condițiilor de acces la infrastructura și servicii sociale pentru persoanele din comunitatile marginalizate, diversificarea ofertei de servicii sociale și îmbunătățirea calității și accesului la servicii sociale, precum și măsuri pentru dezvoltarea infrastructurii educaționale și de creștere a accesului populației la o educație de calitate.

Strategia Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027 și-a propus în cadrul Domeniului strategic 3 “Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate” creșterea coeziunii sociale a Regiunii Centru prin îmbunătățirea incluziunii sociale, creșterea accesului la servicii de educație, sănătate și facilitarea integrării pe piața muncii. În acest context, SDL sprijină măsurile propuse în Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027, răspunzând în mod direct priorităților specifice 3.1.5. Creșterea accesului la educație a grupurilor dezavantajate social, 3.2.2. Sprijinirea accesului pe piața muncii a persoanelor din grupurile dezavantajate social, 3.3.1. Extinderea, construcția, reabilitarea, dezvoltarea, modernizarea și dotarea infrastructurii sociale, 3.3.2. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale integrate și a altor servicii adaptate nevoilor comunităților și persoanelor din grupuri vulnerabile, 3.4.2. Creșterea accesului la servicii medicale pentru persoanele vulnerabile și comunitățile marginalizate. În acest context, acțiunile propuse în SDL pentru soluționarea problemelor identificate răspund măsurilor propuse în Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027 pentru reducerea fenomenului de excluziune socială care afectează grupuri sociale expuse riscului de marginalizare socială.

De asemenea, obiectivul general al SDL, care vizează reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială în ZUM, alături de îmbunătățirea calității vieții, creșterea coeziunii sociale, îmbunătățirea mediului de viață și creșterea economică în teritoriul SDL se aliniază documentelor strategice relevante la nivel național, demonstrând complementaritatea și sinergia astfel:

Corelarea obiectivelor SDL cu strategiile naționale

Obiectivul general al SDL este reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială în ZUM, alături de îmbunătățirea calității vieții, creșterea coeziunii sociale, îmbunătățirea mediului de viață și creșterea economică în teritoriul SDL. Acest obiect se aliniază documentelor strategice relevante la nivel național, demonstrând complementaritatea și sinergia astfel:

Obiectivul general al SDL se corelează cu strategiile mai ample la nivel național astfel:

- sinergie cu obiectivul general (Reducerea cu cel puțin 7% față de anul 2020 a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială, până în anul 2027) al *Strategiei Naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022-2027 (SNISRS 2021-2027)*;
- răspunde problemelor reflectate de *Analiza diagnostic privind incluziunea socială și situația grupurilor vulnerabile în România 2019* prin intervenții punctuale pe următoarele sectoare: infrastructură – mobilitate – spații publice – locuire, ocupare, educație, acces la servicii, comunitate și imagine publică.
- Sinergie cu obiectivul general al PIDS prin abordarea și implementarea acțiunilor specifice PIDS (OG4 O Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale) care vizează: educația, ocuparea, accesul la servicii, comunitate și imagine publică.

Obiectivul specific 1 al SDL vizează sectorul de educație și se corelează astfel:

- Sinergie cu obiectivul PIDS prin implementarea acțiunilor specifice sectorului Educație (Acțiunea 1.3 PIDS - RSO4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online);
- Complementaritate privind atingerea obiectivului specific: 2.1. Educație și formare eficiente, echitabile și incluzive, din OS. 2 Investiții sociale pentru promovarea coeziunii al *SNISRS 2021-2027*;

Obiectivul specific 2 al SDL vizează sectorul de **acces la servicii** și se corelează astfel:

- Complementaritate privind atingerea obiectivului specific: 2.2. Ocupare deplină, echitabilă și incluzivă în contextul promovării creșterii economice competitive aferent OS. 2 Investiții sociale pentru promovarea coeziunii al *SNISRS 2021-2027*;
- Sinergie prin contribuția la atingerea ambelor obiective vizate de obiectivul general 4, respectiv: O.S. 4.1 Îmbunătățirea accesului la educația incluzivă a copiilor din grupuri vulnerabile: mediul rural, CES/dizabilități, romi și altele și O.S. 4.2 Creșterea calității procesului educațional din *Strategia "Copii protejați, România sigură" 2023-2027 - O.G. 4 Creșterea participării copiilor la o educație incluzivă de calitate*;
- Complementaritate pe domeniul prioritar EDUCAȚIE care are ca obiectiv general: Accesul copiilor și tinerilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale, numite în continuare CES, la o educație incluzivă de calitate în comunitate, în condiții de egalitate cu ceilalți copii și tineri, astfel încât să își poată atinge potențialul maxim de dezvoltare și este aferent *Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă”, 2022-2027*;

Obiectivul specific 3 al SDL vizează sectoarele **acces la servicii, educație și ocupare** și se corelează astfel:

- Complementaritate cu OS 3.2.3. Ocupare deplină, echitabilă și incluzivă în contextul promovării creșterii economice competitive care vizează, printre altele: personalizarea programelor de formare și a serviciilor de sprijin pentru participarea pe piața muncii, dar și

sprijinirea inițiativelor de promovare a spiritului antreprenorial, a inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale, aferent *SNISRS 2021-2027*;

- Complementaritate cu Piața muncii- Obiectiv general: Asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați pe piața muncii, în special în ceea ce privește rata de ocupare, veniturile și domeniile de ocupare aferent *Strategiei naționale pentru egalitatea de gen 2021-2027*, Pilonul I: Egalitate de șanse și de tratament între femei și bărbați;

Obiectivul specific 4 al SDL vizează sectorul de **comunitate și imagine publică** și se corelează cu strategiile mai ample la nivel național astfel:

- Complementaritate privind atingerea obiectivelor specifice 3.1. Un sistem de sănătate mai eficace, mai accesibil și mai rezilient și 3.3 Servicii sociale, integrate, orientate spre promovarea unui trai independent în comunitate aferent *SNISRS 2021-2027*;

Obiectivul specific 5 al SDL vizează sectoarele **infrastructură, mobilitate urbană, spații publice urbane și locuire** și se corelează cu strategiile mai ample la nivel național astfel:

- Complementaritate cu OS 3.2.3. Creșterea calității condițiilor de locuire pentru categoriile cu venituri reduse și vulnerabile, prin construirea de locuințe sociale aferent *SNISRS 2021-2027*;
- Sinergie prin contribuția adusă Pilonului de locuire incluzivă, care cuprinde obiectivele și direcțiile de acțiune identificate pentru accesul la locuință și îmbunătățirea condițiilor de locuire ale persoanelor care provin din comunități marginalizate și grupuri vulnerabile, inclusiv așezări informale, *din Strategia Națională a Locuirii 2022-2050*. Obiectivele strategiei sunt construite în jurul celor 4 piloni: locuire incluzivă, locuire accesibilă și servicii publice de calitate, tranziția verde - locuire sigură și durabilă, întărirea capacității administrative;
- Complementaritate pe domeniul prioritar **ACCESIBILITATE ȘI MOBILITATE** al *Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă”, 2022-2027* care are ca obiectiv general: Asigurarea accesului fizic, informațional și comunicațional al persoanelor cu dizabilități la produsele, serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi.

6. Planul de acțiune SDL

6.1 Ce măsuri sunt necesare

6.1.1 Sinteza problemelor și măsurilor necesare, grupurile țintă

ANEXA 22: Identificarea și justificarea tipurilor de măsuri necesare pentru a rezolva principalele probleme din teritoriu.

Problemele identificate în analiza diagnostic sunt enunțate și prezentate sintetic, fiind puse în evidență proiectele/acțiunile întreprinse anterior și resursele sociale, umane, economice și de mediu ce pot fi utilizate pentru a soluționa problema. Prezentarea problemelor este organizată pe următoarele **sectoare**: educație, acces la servicii, ocupare, comunitate și imagine publică, infrastructură, spații publice urbane și mobilitate urbană și locuire.

Ordinea prezentării problemelor este în acord cu importanța acestora, stabilită în urma corelării punctelor de vedere ale părților interesate relevante din teritoriul SDL cu gradul în care măsurile de intervenție propuse sunt abordabile la nivel de teritoriu.

Astfel, o parte din măsurile și intervențiile identificate pentru rezolvarea problemelor rezultate în urma analizei diagnosticiv vor fi abordate unitar la nivel de UAT și nu vor face obiectul Planului financiar propus pentru actuala strategie de dezvoltare locală a comunităților marginalizate.

Problema 1: (EDUCAȚIE): Nivelul scăzut de educație

Ponderea persoanelor fără studii este scăzută la nivelul teritoriului SDL, majoritatea persoanelor având studii gimnaziale. În comunitățile marginalizate se înregistrează procente ridicate de abandon școlar (ex. ZUM 4 cu 29,59% dintre gospodăriile în care există câteva persoane care au renunțat la școală la fel și în ZUM 5 unde procentul înregistrat este de 24,07%.) Aceste cifre sugerează o criză gravă în ceea ce privește accesul și retenția în educație în această zonă și indică totodată nevoia unei intervenții urgente pentru a preveni părăsirea timpurie a educației în această zonă. În ZUM 4 Valea Rece și ZUM 5 Dealului există multe cazuri de copii cu vârstă școlară sau preșcolară care nu au fost înscriși la școală.

Locuitorii teritoriului consideră că infrastructura educațională existentă este insuficientă, de ex. accesul la educație în zona Mureșeni este una precară, unii copii fiind nevoiți să meargă la școală "peste drum" adică peste linia ferată (Școala Gimnazială — Serafim Duicu), iar părinții care au copii înscriși la unitățile educaționale din interiorul SDL se plâng de prețul materialelor și de calitatea celor existente. Deteriorarea infrastructurii educaționale conduce la probleme în desfășurarea activităților specifice și în atragerea unui număr cât mai mare de copii.

De asemenea, în teritoriu există o lipsă a serviciilor educaționale de tipul before & after school, motiv ce contribuie la gradul crescut a locuitorilor fără ocupație, aceștia neavând o persoană cu care pot lăsa copii în grijă. Proiectele anterior desfășurate în teritoriu au vizat reabilitarea și modernizarea infrastructurii preșcolare, renovări energetice pentru infrastructuri preșcolare și școlare sau dotarea unităților de învățământ preuniversitar cu mobilier, precum și programe de tip A doua șansă și program ZEP (Zonă de Educație Prioritară) care a permis rezolvarea punctuală a unor cazuri de analfabetism.

Măsurile pentru creșterea accesului la servicii educaționale sunt prevăzute de OS1 al SDL, dar contribuie și la atingerea OS3 al SDL, prin consolidarea infrastructurii necesare procesului educațional. Aceste măsuri includ: măsuri de întărire a capacității infrastructurii de învățământ pentru desfășurarea în condiții optime și eficiente a procesului educațional (infrastructura preșcolară/școlară, spații educaționale în aer liber, infrastructura sportivă, dotări, împreună cu furnizarea de servicii educaționale: after/ before school, activități extrașcolare, campanii conștientizare).

De asemenea, această problemă este abordată și în cadrul OS3, prin sprijinirea accesului persoanelor marginalizate, precum romii, la educație pentru ocupare.

Problema 2: (ACCES LA SERVICII): Accesul redus la servicii

Infrastructura de servicii sociale este, în prezent, insuficient dezvoltată și nu acoperă nevoia identificată la nivelul teritoriului analizat.

În ceea ce privește serviciile sociale acordate copiilor în centre de zi, deși au existat inițiative punctuale din partea autorităților și ONG-urilor, acestea sunt în continuare insuficiente raportate la numărul mare de copii proveniți din familii numeroase și cu resurse financiare extrem de limitate. În lipsa unui sprijin specializat, care să le ofere condiții adecvate de educație, alimentație, supraveghere și dezvoltare personală, acești copii sunt expuși unor riscuri semnificative, inclusiv

abandon școlar, sărăcie persistentă și excluziune socială. Pentru a corecta această deficiență și pentru a răspunde nevoilor urgente ale copiilor și familiilor lor, este necesară extinderea și consolidarea infrastructurii de servicii sociale de tip centru de zi / centru integrat.

Un alt domeniu problematic pentru locuitorii din teritoriul SDL îl reprezintă accesul la serviciile medicale. Mulți dintre locuitorii acestei zone nu beneficiază de asistență medicală (nu sunt înscrși la un medic de familie). În plus, pachetele minimale de servicii de sănătate pentru persoanele care nu sunt incluse în sistemul asigurărilor de sănătate nu sunt cunoscute.

Accesul dificil la serviciile sociale și medicale și lipsa sprijinului pentru persoanele vulnerabile au fost identificate ca probleme importante pentru cetățeni. O parte a comunității, și în special comunitatea de etnie roma din teritoriul SDL analizat se confruntă cu dificultăți financiare majore și are nevoie de asistență socială pentru a-și îmbunătăți calitatea vieții.

Măsurile privind creșterea accesului membrilor comunităților marginalizate la servicii sunt prevăzute în OS2 al strategiei și constau în: dezvoltarea unui sistem de servicii sociale individualizate axat pe nevoile persoanelor dezavantajate (centre de zi și servicii sociale pentru copii) și derularea de campanii de informare privind accesului persoanelor din comunitățile defavorizate la servicii publice, în special sociale și de sănătate.

Problema 3 (OCUPARE): Nivelul scăzut de ocupare pe piața muncii

În zonele urbane marginalizate din Tîrgu Mureș, procentul persoanelor fără ocupație pe intervalul de vârstă 15 – 64 de ani este unul semnificativ. Același situație se observă și în cazul tinerilor de 16 – 24 de ani care nu sunt încadrați în muncă și nici nu urmează o formă de educație sau formare.

Majoritatea femeilor din comunitățile roma sunt casnice, având grija de copii, neavând mai mult de 4 clase sau alte calificări (există cazuri în comunitate de femei care la vârsta de 26 de ani au deja statut de bunică, ele având la randul lor peste 3 copii). Șansele de a intra pe piața muncii scad din cauza nivelului scăzut de educație, lipsei calificărilor și discriminarea din partea angajatorilor.

Din motivele exemplificate de respondenți pentru situația persoanelor fără ocupație s-a menționat faptul că nu au găsit un loc de muncă sau că au avut, dar au renunțat și caută alt loc de muncă. În plus, șansele de a intra pe piața muncii scad din cauza nivelului scăzut de educație, a lipsei calificărilor și pe seama discriminării din partea angajatorilor.

Prin proiectul derulat în teritoriul SDL Tîrgu Mureș în perioada 2022-2023 care a beneficiat de finanțare din Programul Operațional Capital Uman au fost oferite servicii de consiliere, orientare și formare profesională, pentru reintegrarea pe piața muncii a unui număr de 518 persoane din zonele marginalizate, dar nevoia de continuare a acestui efort rămâne ridicată, mai ales în ceea ce privește populația de etnie roma.

Măsurile pentru creșterea ocupării prin dezvoltarea resurselor umane și creșterea ratei de ocupare și, implicit, a veniturilor populației din comunitățile marginalizate, sunt prevăzute în OS3 al strategiei și includ măsuri de informare, conștientizare și consiliere în vederea integrării pe piața forței de muncă și pentru combaterea nediscriminării, precum și implementarea unor programe de informare și consiliere, mediere și facilitarea angajării.

Problema 4 (COMUNITATE ȘI IMAGINE PUBLICĂ): Lipsa de coeziune la nivelul comunității și imaginea negativă a zonei

Comunitatea are un nivel de coeziune scăzut. Membrii comunității nu reușesc să se mobilizeze, să reacționeze sau să lucreze împreună pentru atingerea unui obiectiv comun.

În interiorul teritoriului SDL au fost reclamate acte de vandalism, violență asupra persoanelor, furturi din locuințe, furturi de mașini, desene și mâzgăleli pe fațadele blocurilor. Astfel de fenomene conduc la formarea unei percepții generale negative asupra zonelor urbane marginalizate.

Percepția generală asupra zonelor marginalizate este demult una negativă. Imaginea zonei este dată în principal de lipsa curățeniei, dar și de nivelul ridicat de infracționalitate.

Măsurile posibile pentru atingerea OS4 al SDL au în vedere creșterea a coeziunii la nivelul comunității, prin intervenții care implică ședințe publice periodice pentru consultarea comunității sau ateliere de lucru pentru a schimba atitudinea socială privind grupurile marginalizate, parteneriate cu mass – media etc

Problema 5 (INFRASTRUCTURĂ, SPAȚII URBANE ȘI MOBILITATE): Infrastructura de bază slab dezvoltată

Infrastructura tehnico-edilitară slab dezvoltată continuă să reprezinte o problemă, chiar dacă nu cu o frecvență semnificativă, zonele de interes public sunt slab accesibilizate din cauza infrastructurii precare și există zone care nu asigură o bună conexiune a clădirilor de interes public).

Nevoile de acces la infrastructura de bază identificate la nivelul comunităților marginalizate impun o serie de măsuri concentrate care conduc la atingerea OS5 al SDL și care vizează reabilitarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și de asigurare a utilităților: reabilitarea infrastructurii de asigurare a alimentării cu apă, canalizare, energie termică, electricitate, iluminat public.

Intervențiile aferente acestor măsuri vor fi finanțate prin PR Centru, PNRR sau alte surse.

Problema 6 (SPAȚII PUBLICE): Spații publice urbane degradate

Zonele marginale sunt preponderent insalubre. Colectarea deșeurilor menajere este insuficientă. Populația marginalizată din zonele identificate, dispune de facilitățile precare destinate utilizării publice precum: suprafețe reduse de spații verzi, lipsa/ număr redus de locuri de joacă amenajate pentru copii, facilități precare pentru activitățile recreaționale.

Măsurile propuse pentru atingerea OS5 al strategiei pe sectorul spațiilor publice, vizează modernizarea infrastructurii și calității aferente spațiilor publice: aspectul zonei - managementul deșeurilor, spații de joacă, parcuri pentru animalele companie, responsabilizarea cetățenilor pentru păstrarea curățeniei în zonă și utilizarea corespunzătoare a infrastructurii și spațiului public.

Intervențiile aferente acestor măsuri vor fi finanțate prin PR Centru, PNRR sau alte surse.

Problema 7 (LOCUIRE): Condiții de locuire deficitare

Una dintre problemele comune cu care se confruntă populația din zonele urbane marginalizate analizate este reprezentată de condițiile de locuire și în special: starea și calitatea locuințelor: locuințe degradate, adăposturi improvizate; supraaglomerarea spațiilor de locuit; nesiguranța locativă: lipsa proprietății / situația juridică incertă a imobilelor în care locuiesc, lipsa actelor pentru locuință (domiciliul lipsă).

Nevoile de îmbunătățire a locuirii identificate la nivelul comunităților marginalizate impun o serie de măsuri concentrate în vederea realizării OS5 al SDL pe sectoarele ce vizează locuirea, după cum urmează: reabilitarea infrastructurii de locuire (eficiență energetică clădiri rezidențiale, reabilitarea blocurilor).

Intervențiile aferente acestor măsuri vor fi finanțate prin PR Centru, PNRR sau alte surse.

6.1.2 Corelarea cu documentațiile strategice, inclusiv cu Planul de Mobilitate Urbană

Printre problemele semnalate la nivelul teritoriului se regăsesc și probleme care vizează sistemul rutier, inclusiv lipsa parcărilor și a semnalisticii rutiere și care implică măsuri care vizează îmbunătățirea mobilității urbane, propuse în PMUD 2016 - 2030. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și pietonale, inclusiv parcări, trotuare și alei pietonale va contribui la combaterea segregării zonelor marginalizate prin creșterea accesibilității și mobilității locuitorilor din zonele izolate către instituțiile publice și de interes din zona centrală, dar mai ales către clădirile destinate utilizării publice pentru activități educative, culturale și recreative, centre/clădiri sociale, unități medicale, unități de învățământ din aceste zone.

Măsurile din strategie contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategice PMUD:

- Accesibilitatea - include atât conectivitatea, care se referă la capacitatea de deplasare între anumite puncte, cât și accesul (oamenii au acces la numeroase oportunități de călătorie, în ciuda unor deficiențe fizice sau a unor factori sociali, inclusiv categoria de venit, vârsta, sexul și originea etnică); - Îmbunătățirea siguranței și securității în timpul deplasărilor; - Protecția mediului - reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a consumului de energie; - Eficiența economică și Calitatea mediului urban.

Intervențiile specifice măsurilor care vizează îmbunătățirea mobilității vor fi finanțate prin următoarele surse de finanțare: Programul Regional Centru, PNRR.

6.1.3 Contribuția măsurilor la temele secundare FSE

Măsurile avute în vedere în cadrul SDL contribuie la următoarele teme secundare FSE:

a) sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și eficiență din punct de vedere al utilizării resurselor

Măsurile care vizează dezvoltarea infrastructurii (M1.1, M1.2, M1.3, M2.1) prevăzute în cadrul prezentei strategii sunt considerate ca fiind compatibile cu principiul DNSH („a nu prejudicia în mod semnificativ”), având în vedere că prin natura lor se așteaptă ca acestea să nu aibă niciun impact negativ semnificativ asupra mediului și să fie în concordanță cu măsurile de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Deoarece investițiile în infrastructură au o durată de viață preconizată de cel puțin cinci ani ele vor trebui să demonstreze imunizarea față de schimbările climatice în conformitate cu cerințele din Comunicarea Comisiei Europene privind Orientările tehnice referitoare la imunizarea infrastructurii la schimbările climatice în perioada 2021-2027 publicate la 16 septembrie 2021 (2021/C 373/01).

Documentațiile tehnico-economice ale proiectelor de investiții în infrastructură vor avea integrate aspecte privind imunizarea la schimbările climatice în conformitate cu cerințele din Comunicarea Comisiei Europene privind Orientările tehnice referitoare la imunizarea infrastructurii la schimbările climatice în perioada 2021-2027 publicate la 16 septembrie 2021 (2021/C 373/01).

Proiectele finanțate vor avea în vedere, pe toată perioada de implementare a proiectului, respectarea obligațiilor pentru implementarea principiului „Do No Significant Harm” (DNSH) așa cum acesta este definit prin Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile.

De asemenea, se va avea în vedere includerea unor factori adecvați de evaluare a ofertelor de echipamente/servicii în vederea gestionării mai eficiente a consumului de energie și vor fi adoptate

criteriile „verzi” ale UE în ceea ce privește achizițiile publice (în acord cu strategiile UE transpuse prin Legea nr. 69/2016 privind achizițiile publice verzi și prin Ordinul nr. 1068/1652/2018 pentru aprobarea Ghidului de achiziții publice verzi).

b) inovare socială

Intervențiile propuse în cadrul SDL includ măsuri inovative de rezolvare a problemelor și nevoilor sociale ale comunității defavorizate din Tîrgu Mureș:

- SDL are o dimensiune intens participativă, promovându-se principiile dialogului, comunicării și consultării, concretizată prin crearea de parteneriate relevante pentru soluționarea diverselor probleme cu care se confruntă persoanele aflate în risc de sărăcie și excluziune socială. Elaborarea și implementarea SDL este realizată de către GAL Tîrgu Mureș care reprezintă un parteneriat între autoritatea locală, mediului privat și reprezentanți ai societății civile în scopul identificării unor soluții practice inovative de a răspunde problemelor comunității defavorizate.
- Pe tot parcursul procesului de elaborare a SDL a existat o permanentă implicare și consultare a comunității locale și în mod special a populației din ZUM-uri astfel încât au putut fi identificate soluții inovative, viabile, agreate de către membrii comunității vizate.
- SDL include metode inovative de combatere a discriminării și segregării: organizarea anuală de ateliere de lucru în scopul de a schimba atitudinea socială privind grupurile marginalizate (cu accent pe persoanele de etnie romă); crearea unei aplicații software pentru semnalarea problemelor de către cetățenii din comunitatea marginalizată inclusiv ale unor situații în care ei sunt victime ale discriminării, corupției, violenței, abuzului sau exploatării.

c) nediscriminare

Acțiunile integrate țintite către combaterea sărăciei la nivelul comunităților marginalizate vor fi susținute prin campanii de conștientizare și acțiunile specifice pentru creșterea responsabilității sociale și promovarea inițiativelor de voluntariat și a incluziunii active, pentru combaterea tuturor formelor de discriminare și promovarea egalității de șanse. Acțiunile care vizează creșterea incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile, prin promovarea de proiecte integrate se adresează în mod direct nevoilor specifice ale persoanelor din aceste grupuri, contribuind la o mai bună inserție socio-profesională a acestor persoane și protejarea acestora împotriva discriminării și a abuzurilor la care acestea sunt supuse.

6.1.4 Contribuția măsurilor la temele orizontale

Măsurile din SDL care contribuie la temele orizontale:

- **dezvoltare durabilă:**

SDL are la bază respectarea principiului dezvoltării durabile a comunității marginalizate prin urmărirea unui echilibru între aspectele legate de mediu, coeziune socială și creștere economică.

Pentru implementarea măsurilor care vizează modernizarea și construcția infrastructurii preșcolare/școlare, inclusiv amenajarea de spații educaționale în aer liber, sunt luate în considerare integrarea tehnologiilor și materialelor care promovează eficiența energetică, precum sistemele de iluminat LED sau izolația termică adecvată, care reduc consumul de energie al clădirilor școlare, respectând principiul eficienței energetice. Selectarea materialelor de construcție durabile și reciclabile va minimiza amprenta ecologică a proiectelor de construcție.

Măsurile care vizează creșterea accesului populației vulnerabile la o educație de calitate contribuie în mod direct la dezvoltarea durabilă a comunității. O comunitate educată este mai capabilă să-și înțeleagă problemele și să găsească soluții sustenabile. Măsura care vizează serviciile de formare a tinerilor romi pentru încadrarea în meserii de bază poate aduce beneficii semnificative în direcția dezvoltării durabile. Această abordare nu doar contribuie la creșterea nivelului de ocupare al tinerilor romi, dar și la consolidarea resurselor umane în comunități.

Programele de mediere și facilitare a angajării tinerilor de etnie roma vor contribui la dezvoltarea durabilă prin reducerea somajului și creșterea economică din comunitate, dar și prin combaterea discriminării pe piața muncii. Angajarea tinerilor romi aduce beneficii nu doar acestora, ci și întregii comunități prin creșterea veniturilor și a resurselor disponibile.

- **egalitate de șanse, non-discriminare, egalitate între femei și bărbați**

Ținând cont de grupul țintă căruia se adresează SDL, respectiv comunitățile marginalizate, persoanele vulnerabile sau aflate în situații de risc, toate măsurile incluse în plan se adresează direct temelor orizontale legate de: egalitate de șanse, non-discriminare, egalitate între femei și bărbați.

Toate intervențiile propuse în cadrul SDL promovează egalitatea de șanse, combaterea discriminării pe criterii de origine rasială sau etnică, religie sau credință, handicap, vârstă sau orientare sexuală și a dificultăților de acces de orice tip și asigurarea accesului egal la serviciile de interes general:

- ✓ intervențiile în domeniul educației vor contribui la asigurarea egalității de șanse în ceea ce privește participarea la educație (pre)școlară pentru copiii din zonele marginalizate.
- ✓ Intervențiile în dezvoltarea serviciilor sociale, în special pentru copiii vulnerabili, contribuie semnificativ la reducerea disparităților în ceea ce privește îmbunătățirea calității vieții.
- ✓ măsurile de sprijinire a accesului persoanelor marginalizate, precum romii, la servicii integrate sociale, de sănătate și educație vor contribui la reducerea inegalităților și la asigurarea că toți membrii ai comunității au acces la servicii sociale și medicale de bază.

- **accesibilitatea pentru persoane cu handicap**

Intervențiile în construcția de infrastructura educațională și socială (centre de zi) vor viza proiecte care respectă principiile de accesibilitate prin crearea de spații și facilități care pot fi utilizate și de persoane cu dizabilități, integrarea rampelor de acces în clădiri și facilități publice pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, furnizarea de echipamente și instrumente adaptate pentru a permite accesul egal la facilitățile și serviciile publice.

6.1.5 Combaterea segregării rezidențiale

Din cauza unor factori precum amplasarea geografică periferică în cadrul orașului, infrastructura rutieră deteriorată, lipsa/insuficiența mijloacelor de transport în comun, ZUM-urile din Tîrgu Mureș sunt separate de restul comunității fiind puternic afectate de segregarea rezidențială.

În ultimii 5 ani au fost luate o serie de măsuri care au vizat combaterea segregării rezidențiale a comunităților defavorizate prin creșterea accesibilității și mobilității locuitorilor din zonele izolate către instituțiile publice și de interes din zona centrală, dar mai ales către activități educative, culturale și recreative, centre sociale, unități medicale, unități de învățământ. De asemenea, investițiile propuse în amenajarea spațiului urban degradat, ecologizarea/salubritatea/igienizarea zonelor defavorizate și reabilitarea locuințelor au contribuit și ele la schimbarea imaginii negative a zonelor.

Prin prezenta strategie, oferirea de servicii în domeniul educației, ocupării și accesului la servicii sociale și medicale, cu scopul de a îmbunătăți calitatea vieții în comunitățile dezavantajate, se va face fără separarea/izolarea grupului vulnerabil de restul comunității.

În domeniul educației, activitățile care vizează desegregarea vor îndeplini două criterii: vor răspunde nevoilor locale și vor contribui la interacțiunea și colaborarea între comunitatea segregată și membrii comunității majoritare.

De asemenea, în SDL se propun măsuri care vizează infrastructura de educație,acompaniate intr-o abordare integrată de măsuri de tip soft: servicii educaționale de tipul after / before school.

Anual vor fi organizate ateliere de lucru în scopul de a schimba atitudinea socială privind grupurile marginalizate (cu accent pe persoanele de etnie romă), de a îmbunătăți competențele și modalitățile de abordare a acestora de către restul comunității și de a combate stereotipurile și prejudecățile membrilor comunității, în vederea facilitării procesului de desegregare și integrare a grupurilor marginalizate in societate.

Vor fi organizate evenimente/manifestări cultural-artistice și ale valorilor interetnice comune – cu participarea persoanelor de etnie roma cu scopul de a promova într-un mod interactiv principiul recunoașterii reciproce a valorilor diverselor culturi, inclusiv elementele culturii rome tradiționale, precum și promovarea unei imagini pozitive a persoanelor marginalizate social.

6.1.6 Asigurarea sustenabilității intervenției DLRC

Planul de acțiune SDL include un set de activități de construire și întărire a comunității marginalizate, bazate pe participarea voluntară a rezidenților, respectiv:

- Ședințe publice periodice pentru consultarea comunității
- Ateliere de lucru pentru a schimba atitudinea socială privind grupurile marginalizate
- Crearea unei aplicații software pentru semnalarea problemelor de către cetățenii din comunitatea marginalizată. Măsura contribuie la încurajarea rezidenților care formulează o problemă comunitară prin mijloacele de comunicare disponibile, de a se implica în soluționarea acesteia. O atenție deosebită va fi alocată problemelor semnalate din partea persoanelor vulnerabile.

Implicarea sectorului privat este asigurată prin aplicarea măsurilor aferente obiectivului specific care vizează sectorul de acces la servicii și ocupare, mediul privat fiind implicat în vederea promovării locurilor de muncă disponibile în rândul beneficiarilor de servicii de informare, consiliere, mediere sau facilitare a angajării, dar și ca parteneri în programele de învățământ dual și profesional sau în cele de formare tineri romi pentru încadrarea în meserii de bază.

Societatea civilă va fi implicată în derularea intervențiilor integrate prin implicarea în măsura de organizare anuală de ateliere de lucru în scopul de a schimba atitudinea socială privind grupurile marginalizate (cu accent pe persoanele de etnie romă), de a îmbunătăți competențele și modalitățile de abordare a acestora de către restul comunității și de a combate stereotipurile și prejudecățile membrilor comunității.

Implicarea comunității marginalizate este asigurată pe tot parcursul proiectului, prin planificarea activităților cu caracter intangibil (soft), în special cele de dezvoltare comunitară, de-a lungul întregii perioade de implementare.

Un alt element esențial care contribuie la asigurarea sustenabilității intervenției DLRC se referă la faptul că măsurile propuse vor fi integrate cu intervenții care urmăresc sprijinirea accesului persoanelor marginalizate, precum romii, la servicii integrate sociale, de sănătate și educație pentru sănătate, ocupare și educație.

În relație cu comunitatea marginalizată, a fost angajat un facilitator, care este principalul responsabil de activitățile de mobilizare, organizare, facilitare de dezvoltare comunitară la nivelul teritoriului SDL, cu accent pe ZUM, o persoană capabil(ă) să înțeleagă, să comunice eficient, să mobilizeze și să ajute comunitatea să se organizeze. În atribuțiile aferente fișei postului, sunt incluse următoarele cerințe:

- Rolul de intermediar între actorii locali (autorități locale, ONG-uri, lideri comunitari etc.) care va sprijini incluziunea socială în vederea intensificării participării membrilor comunității la acțiuni de interes public la nivel local.
- Ajută oamenii să își dezvolte capacitatea de a acționa, în sensul că acesta:
 1. ajunge într-o comunitate, unde stabilește relații bune cu populația și liderii comunității;
 2. favorizează participarea activă a tuturor membrilor;
 3. facilitează alegerea și acordarea de sprijin de către comunitate liderilor (persoane resursă) pe care i-a ales, femei și bărbați;
 4. susține formularea unor planuri simple de acțiune pentru atingerea obiectivelor strategiei;
 5. oferă sprijin motivațional și tehnic pentru acțiuni comunitare;
 6. facilitează legătura dintre furnizorii de servicii și firmele locale;
 7. adresează întrebările potrivite și ajută oamenii să își exprime ideile;
 8. lasă membrii comunității să vină singuri cu idei și să ia decizii etc.
- lucrează în permanență cu personalul GAL pentru a constitui/ adapta/organiza/ dezvolta GAL
- desfășoară zilnic muncă de teren în teritoriul SDL, în strânsă legătură cu personalul responsabil al autorităților publice locale, cadrele didactice din școlile frecventate de copiii din ZUM, specialiști/furnizori de servicii în comunitate (de ex. expertul roma, asistentul medical comunitar, mediatorul școlar, reprezentantul Agenției Locale de Ocupare a Forței de Muncă etc.) și/sau întreprinderi sociale de inserție
- prezintă la fiecare ședință a C.D. al GAL, un raport al activităților, problemelor, ideilor și opiniilor din comunitatea marginalizată
- se implică în mod direct în organizarea întâlnirilor derulate în teritoriu.

GAL-ul are în prezent o echipă formată din manager, asistent administrativ și facilitator (servicii externalizate de facilitare comunitară, 1 ONG), echipă care va fi extinsă în vederea implementării SDL, prin cooptarea de specialiști precum: mediatori, experți roma, asistenți medicali comunitari, mediatori școlari, reprezentanți ai Agenției Locale de Ocupare a Forței de Muncă etc.

6.2 Măsuri prioritare

6.2.1 Prioritizarea măsurilor

Procesul de implicare a comunității în stabilirea măsurilor prioritare a constat în solicitarea punctelor de vedere ale membrilor comunității (inclusiv în cadrul întâlnirii publice dedicate acestui subiect) cu privire la importanța acordată măsurilor propuse. Membrilor comunității,

reprezentațiilor autorității publice locale și ai sectorului privat (mediu de afaceri sau societate civilă) li s-a solicitat aprecierea fiecărei măsuri din lista celor propuse pentru soluționarea problemelor comunitare, ca fiind de prioritate ridicată, medie sau scăzută. Termenul de realizare al tuturor măsurilor va fi anul 2029, responsabil de implementarea acestora este GAL pe tot orizontul de implementare a SDL care acoperă perioada 2024-2029 iar resursele financiare implicate vor fi din cadrul programelor FEDR și FSE+ precum și din surse proprii ale GAL (inclusiv surse atrase). Modalitatea de prioritizare a măsurilor conform partenerilor din GAL este evidențiată în continuare, alături de corelarea cu obiectivele specifice; denumirea măsurilor este prezentată succint (a se vedea Anexa 23 pentru detalii), iar codificarea utilizată este următoarea: 3 = prioritate mare, 2 = prioritate medie, 1 = prioritate scăzută.

ANEXA 23: Prioritizarea măsurilor conform partenerilor din GAL, după exemplul oferit în Documentul suport I.

Lista finală de măsuri prioritare pentru dezvoltarea teritoriului SDL și integrarea ZUM

Nr. crt.	Obiectiv specific	Nr. măsură	Măsurile necesare pentru rezolvarea problemelor din teritoriul SDL	APL	ZUM	S.P. & S.C.
1	OS1	M1.1	Modernizarea și construcția infrastructurii preșcolare/școlare, inclusiv amenajarea de spații educaționale în aer liber	3	3	3
2	OS1	M1.2	Dezvoltarea infrastructurii sportive conexe infrastructurii școlare	3	3	3
3	OS1	M1.3	Furnizarea de materiale didactice / dotări de mobilier școlar necesare pentru a ajuta elevii și profesorii să desfășoare procesul educațional	3	3	3
4	OS1	M1.4	Servicii/programe de tip before / after school complementar cu masă caldă pentru copiii cu risc de abandon școlar	3	3	3
5	OS1	M1.5	Activități extrașcolare, cultural – educative, sportive etc pentru beneficiarii serviciilor before / after school	3	3	3
6	OS1	M1.6	Campanii /Programe de conștientizare privind participarea la educație pentru părinți	3	3	3
9	OS2	M2.1	Construirea de noi centre de zi/centre integrate / modernizarea celor mai vechi	3	3	3
10	OS2	M2.2	Servicii sociale pentru copii	3	3	3
11	OS2	M2.3	Măsuri de acompaniere în vederea integrării persoanelor vulnerabile / marginalizate beneficiare de locuință	3	3	3
13	OS3	M3.1	Acțiuni de informare a persoanelor vulnerabile (inclusiv romi), asupra dreptului la pachetul minimal de servicii de sănătate pentru persoanele care nu sunt incluse în sistemul asigurărilor sociale și de sănătate	3	3	3

Nr. crt.	Obiectiv specific	Nr. măsură	Măsurile necesare pentru rezolvarea problemelor din teritoriul SDL	APL	ZUM	S.P. & S.C.
14	OS3	M3.2	Campanii de informare și consiliere privind sănătatea reproducerii, prevenirea și combaterea violenței domestice și a traficului de persoane	3	3	3
15	OS3	M3.3	Promovarea măsurilor privind combaterea discriminării în accesarea serviciilor de sănătate publică, la nivel comunitar, la nivelul instituțiilor și a altor factori implicați	3	3	3
16	OS3	M3.4	Acțiuni de informare, demersuri specifice și permanente de înregistrare în baza de date a persoanelor inactice conform prevederilor Legii nr. 76/2002, consiliere, destinate creșterii ocupabilității în rândul populației de etnie romă perioada 2022-2027 cu accent pe segmentele tinere și femeii romi	3	3	3
17	OS3	M3.5	Acțiuni de informare și consiliere profesională	3	3	3
18	OS3	M3.6	Programe de mediere și facilitare a angajării, inclusiv prin campanii de promovare a avantajelor angajării tinerilor în rândul angajatorilor destinate încurajării participării părinților romi la procesul educațional din școală și din afara ei	3	3	3
19	OS3	M3.7	Campanii de informare și conștientizare încurajării participării tinerilor romi în sistemul de învățământ profesional și profesional dual, cu precădere în domeniul învățământului profesional și profesional dual din agricultură și ramuri conexe acesteia	3	3	3
20	OS3	M3.8	Servicii de formare tineri romi pentru încadrarea în meserii de bază, inclusiv măsuri de acompaniament (masă caldă, transport etc.)	3	3	3
23	OS4	M4.1	Ședințe publice periodice pentru consultarea comunității	3	3	3
24	OS4	M4.2	Ateliere de lucru pentru a schimba atitudinea socială privind grupurile marginalizate	3	3	3
25	OS4	M4.3	Crearea unei aplicații software pentru semnalarea problemelor de către cetățenii din comunitatea marginalizată	3	3	3

6.2.2 Abordarea integrată

ANEXA 24: Distribuția măsurilor pe zonele din teritoriul SDL, pe modelul arătat în **Tabelul 6.**

ANEXA 25: Distribuția măsurilor pe sectoare și tipuri de investiții, pe modelul din **Tabelul 7.**

Planul de acțiune cuprinde un set de măsuri prioritare pentru dezvoltare teritoriului SDL, respectiv pentru atingerea obiectivului general de reducere până la finalul anului 2029 a numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială în zonele urbane marginalizate ale municipiului Târgu Mureș, alături de îmbunătățirea calității vieții, creșterea coeziunii sociale, îmbunătățirea mediului de viață și creșterea economică în teritoriul SDL.

Pornind de la analiza nevoilor identificate la nivelul comunităților marginalizate, în urma unui larg proces consultativ de implicare a comunității, autorităților publice locale, reprezentanților societății civile și mediului privat în care au fost identificate și evaluate problemele și resursele umane, sociale, economice și de mediu din teritoriu, au fost stabilite obiectivele specifice și lista exhaustivă de măsuri pentru soluționarea problemelor. Din lista de măsuri prioritare, pentru fiecare obiectiv specific, Comitetul Directiv al GAL, în colaborare cu experții a stabilit Planul de acțiune al SDL, respectiv setul de măsuri care, implementate într-o abordare integrată, să conducă la atingerea obiectivelor asumate în SDL.

Planul de acțiune are un **caracter integrat** la nivelul teritoriului SDL, astfel:

- măsurile propuse pentru rezolvarea unor probleme comune ale populației marginalizate vizează soluționarea nevoilor la nivelul tuturor zonelor SDL afectate, în funcție de gravitatea acestora. Ex. măsurile propuse pentru sprijinirea accesului persoanelor marginalizate, precum romii, la servicii integrate sociale, de sănătate și educație vizează populația din ZUM-urile în care această problemă este considerată vitală.
- acțiunile de informare, precum și cele de promovare a spiritului comunitar se vor implementa la nivelul tuturor zonelor marginalizate, având în vedere că vizează populația de pe întreg teritoriu SDL afectată de sărăcie și risc de excluziune socială.

Măsurile incluse în Planul de acțiune demonstrează au un **caracter multisectorial**, prin abordarea lor integrată și colaborarea între diferite sectoare, contribuind concomitent la soluționarea mai multor nevoi cu care se confruntă grupul țintă:

- modernizarea infrastructurii pre/școlare va conduce la creșterea accesului populației din comunitățile marginalizate la o educație de calitate - Sector Educație, dar în același timp, prin serviciile complementare de tip after/before school, va contribui la implicarea în programe de asistență socială și dezvoltarea comunității pentru a sprijini copiii cu risc de abandon școlar sau creșterea ratei de ocupare a părinților – Sector Social;
- măsurile privind acțiunile de informare a persoanelor vulnerabile (inclusiv romi), asupra dreptului la pachetul minimal de servicii de sănătate vizează sectorul Sănătății (furnizarea serviciilor de sănătate și asigurarea accesului la acestea), sectorul Social (identificarea și informarea persoanelor vulnerabile, inclusiv romi, despre drepturile lor în ceea ce privește serviciile de sănătate), dar și sectorul de Întărire a comunității (dezvoltarea de campanii de comunicare eficiente pentru a asigura că informațiile ajung la publicul țintă).
- Măsurile privind campaniile de informare și consiliere privind sănătatea reproducerii, prevenirea și combaterea violenței domestice și a traficului de persoane vizează sectorul Sănătății (implicarea în campanii de informare privind sănătatea reproducerii), sectorul

Social (abordarea problemelor legate de violența domestică și traficul de persoane și furnizarea de consiliere) și ar putea aborda și sectorul Educației (integrarea temelor legate de sănătatea reproducerii în programele educaționale).

- Campanii de informare și conștientizare pentru participarea tinerilor romi în sistemul de învățământ profesional și profesional dual abordează sectorul educației (promovarea accesului tinerilor romi la învățământul profesional și dual) și sectorul Social (dezvoltarea de campanii de conștientizare și informare pentru a încuraja participarea tinerilor romi).
- La atingerea obiectivului specific de promovarea spiritului comunitar, a înțelegerii reciproce și prevenirea și combaterea discriminării - Sector Întărirea comunității, vor contribui măsuri prioritare în rezolvarea unor probleme complementare: Campanii de informare și consiliere privind sănătatea reproducerii, prevenirea și combaterea violenței domestice și a traficului de persoane, promovarea măsurilor privind combaterea discriminării în accesarea serviciilor de sănătate publică, la nivel comunitar, la nivelul instituțiilor și a altor factori implicați – Sector Sănătate & Social.

Pentru soluționarea problemelor comunității vulnerabile, Planul de acțiune include **intervenții complementare în infrastructura de tip FEDR și măsuri soft de tip FSE+**:

- În scopul îmbunătățirii accesului la educație al populației defavorizate au fost incluse intervenții de îmbunătățire a infrastructurii educaționale de tip FEDR: modernizarea infrastructurii preșcolare/școlare, furnizarea de materiale didactice și măsuri soft de tip FSE+ - programe de tip before / after school complementar cu masă caldă pentru copiii cu risc de abandon școlar;
- În scopul îmbunătățirii condițiilor de acces la infrastructura și servicii sociale pentru persoanele din comunitățile marginalizate, au fost propuse măsuri de modernizarea de centre de zi de tip FEDR și măsuri soft de tip FSE+ - Servicii sociale pentru copii.

6.3 Lista indicativă de intervenții

Din măsurile prioritizate (la secțiunea 6.2.1), C.D. al GAL Tîrgu Mureș a decis următoarea listă indicativă de intervenții pe baza căreia va dezvolta viitoarele proiecte PIDS și care răspund nevoilor de dezvoltare identificate pentru soluționarea problemelor zonelor urbane marginalizate vizate prin SDL:

11 - Intervenție FEDR în infrastructura de educație (acțiunea 1.1 PIDS):

- ✓ M1.1: Modernizarea și construcția infrastructurii preșcolare/prescolare, inclusiv amenajarea de spații educaționale în aer liber;
- ✓ M1.2: Dezvoltarea infrastructurii sportive conexe infrastructurii școlare;
- ✓ M1.3: Furnizarea de materiale didactice / dotări de mobilier școlar necesare pentru a ajuta elevii și profesorii să desfășoare procesul educațional.

12 - Intervenție FSE+ cu acțiuni integrate în domeniul educației (acțiunea A1.3 PIDS):

- ✓ M1.4: Servicii/programe de tip before / after school complementar cu masă caldă pentru copiii cu risc de abandon școlar;
- ✓ M1.5: Activități extrașcolare, cultural – educative, sportive etc pentru beneficiarii serviciilor before / after school;
- ✓ M1.6: Campanii /Programe de conștientizare privind participarea la educație pentru părinți.

I3 - Intervenție FEDR în infrastructura de servicii sociale (acțiunea A1.2 PIDS):

- ✓ M2.1: Construirea de noi centre de zi/centre integrate / modernizarea celor mai vechi.

I4 - Intervenție FSE+ cu acțiuni integrate în domeniul furnizării de servicii sociale (acțiunea A1.5 PIDS):

- ✓ M2.2: Servicii sociale pentru copii;
- ✓ M2.3: Măsuri de acompaniere în vederea integrării persoanelor vulnerabile / marginalizate beneficiare de locuință

I5 - Intervenție FSE+ cu acțiuni integrate în domeniul ocupării forței de muncă, dezvoltării/furnizării de servicii (sociale/medicale/medico-sociale) și educației (acțiunea A1.4 PIDS):

- ✓ M3.1: Acțiuni de informare a persoanelor vulnerabile (inclusiv romi), asupra dreptului la pachetul minimal de servicii de sănătate pentru persoanele care nu sunt incluse în sistemul asigurărilor sociale și de sănătate;
- ✓ M3.2: Campanii de informare și consiliere privind sănătatea reproducerii, prevenirea și combaterea violenței domestice și a traficului de persoane;
- ✓ M3.3: Promovarea măsurilor privind combaterea discriminării în accesarea serviciilor de sănătate publică, la nivel comunitar, la nivelul instituțiilor și a altor factori implicați;
- ✓ M3.4: Acțiuni de informare, demersuri specifice și permanente de înregistrare în baza de date a persoanelor inactive conform prevederilor Legii nr. 76/2002, consiliere, destinate creșterii ocupabilității în rândul populației de etnie romă perioada 2022-2027 cu accent pe segmentele tinere și femei romi;
- ✓ M3.5: Acțiuni de informare și consiliere profesională;
- ✓ M3.6: Programe de mediere și facilitare a angajării, inclusiv prin campanii de promovare a avantajelor angajării tinerilor în rândul angajatorilor destinate încurajării participării părinților romi la procesul educațional din școală și din afara ei;
- ✓ M3.7: Campanii de informare și conștientizare încurajării participării tinerilor romi în sistemul de învățământ profesional și profesional dual, cu precădere în domeniul învățământului profesional și profesional dual din agricultură și ramuri conexe acesteia;
- ✓ M3.8: Servicii de formare tineri romi pentru încadrarea în meserii de bază, inclusiv măsuri de acompaniament (masă caldă, transport etc.

Celor 5 intervenții finanțabile prin FEDR/FSE se adaugă 1 intervenție cu finanțare din surse proprii:

I6 - Intervenție din surse proprii pentru promovarea spiritului comunitar, a înțelegerii reciproce și prevenirea și combaterea discriminării

Numărul de persoane din zonele marginalizate pentru care se intenționează ieșirea din sărăcie sau excluziune socială prin implementarea intervențiilor este de min. 988 persoane, din care:

- Min. 440 copii cu vârsta sub 18 ani care beneficiază de intervenții în domeniul educației (Intervenție FEDR în infrastructura de educație – acțiunea A1.1 / Intervenție FSE cu acțiuni integrate în domeniul educației - acțiunea A1.3)
- Min. 317 persoane care beneficiază de intervenții în domeniul social (Intervenție FEDR în infrastructura de servicii sociale – acțiunea A1.2 / Intervenție FSE cu acțiuni integrate în domeniul furnizării de servicii sociale – acțiunea A1.5)

- Min. 231 persoane din categoria de minorități, inclusiv persoane roma care beneficiază de intervenție FSE cu acțiuni integrate în domeniul ocupării forței de muncă, dezvoltării/furnizării de servicii (sociale/medicale/medico-sociale) și educației - acțiunea A1.4.

Pentru a crește șansele de sustenabilitate a intervențiilor propuse în cadrul listei indicative de intervenții GAL-ul propune următoarele măsuri:

1) Între criteriile de selecție a proiectelor (din etapa III) GAL-ul va include un criteriu conform căruia organizația care aplică (sector public, sector privat sau societate civilă) să aibă nu doar experiență în domeniu, ci și în lucrul cu grupurile țintă.

(2) Între criteriile de selecție a proiectelor (din etapa III) GAL-ul va include un criteriu conform căruia acordă puncte suplimentare organizațiilor care prin aplicație preiau responsabilitatea sustenabilității, din fonduri proprii, pentru o perioadă de cel puțin 12 luni după încheierea perioadei de finanțare prin DLRC.

(3) GAL-ul sau anumiți membri GAL își asumă responsabilitatea introducerii unor criterii care să asigure sustenabilitatea activității demarate prin proiect pentru cel puțin 12 luni după încheierea perioadei de finanțare prin DLRC.

ANEXA 26: Matrice de corespondență privind complementaritatea intervențiilor subsumate listei indicative de intervenții pentru care se intenționează solicitarea finanțării din PIDS (după exemplul oferit în Documentul suport J)

ANEXA 27: Fișele intervențiilor din lista indicativă, pe modelul prezentat în Documentul suport K.

7. Monitorizare și evaluare

7.1 Monitorizarea și evaluarea continuă

Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș este responsabil de reușita implementării SDL. Monitorizarea și evaluarea sunt instrumente de management importante pentru planificarea și implementarea strategiei. Monitorizarea și evaluarea oferă informații pentru a planifica eficient activitățile, pentru alocarea rațională a resurselor, estimarea eficienței fondurilor alocate, impactul activităților finanțate și asigurarea durabilității.

Monitorizarea este procesul de colectare periodică și analiză a informației cu scopul de fundamenta procesul de luare a deciziei de către cei abilitați, asigurând transparența în luarea deciziei și furnizând o bază pentru viitoarele acțiuni de evaluare.

Rolul monitorizării:

- Permite supravegherea implementării strategiei oferind posibilitatea
 - *Revizuirii* periodice a planificării strategice
 - *Actualizării și corectării* termenilor avuți în vedere la momentul planificării
 - *Anticipării* eventualelor probleme prin efectuarea de *corecții și ajustări*

Procesul de monitorizare implică următoarele resurse/documente/instrumente:

- **Procedura de monitorizare și evaluare** – reprezintă descrierea detaliată a procesului de monitorizare, este liantul care agregă celelalte instrumente de monitorizare.
- **Inventar al indicatorilor** – lista cu indicatorii care se folosesc la monitorizarea implementării strategiei.

- **Tablou de bord** - este un format tabelar derivat din Planul de Acțiune al SDL. În funcție de nivelul de analiză va conține ca rubrică: Obiectivul, Stadiu realizare sau valoarea curentă a indicatorului; Indicator(i) pentru măsurare obiectiv; Responsabilul pentru realizarea obiectivului; Termenul de realizare a obiectivului
- **Reuniunile transversale** – sunt reuniuni între top-managementul GAL (Consiliul Director) și personalul GAL implicat în implementarea strategiei, responsabili cu realizarea obiectivelor și a acțiunilor.
- **Calendar monitorizare** – se stabilesc datele când urmează să fie înregistrate valorile indicatorilor și elaborarea rapoartelor de monitorizare și/sau reuniunile transversale.
- **Rapoartele periodice** – sunt descrieri sintetice ale stadiului în care se află procesul de implementare a strategiei.

Monitorizarea implică de asemenea și primirea unei reacții din partea comunității vizate de Strategia de Dezvoltare Locală, cu precădere comunitatea marginalizată – ca formă de supraveghere publică a modului în care SDL este implementată.

Astfel, Grupul de Acțiune Locală Tîrgu Mureș va utiliza în continuare **CUTIA CETĂȚEANULUI** ca instrument de monitorizare a SDL cu ajutorul comunității. Această cutie de sugestii și reclamații va fi amplasată în comunitate, în cadrul Centrului multifuncțional. Facilitatorul va colecta mesajele primite de la rezidenții comunității marginalizate. Acestea vor fi analizate împreună cu personalul GAL, iar rezultatele vor fi prezentate atât în ședințele publice pentru comunitate, cât și în ședințele lunare ale Comitetului Director, pentru a se lua măsurile necesare de soluționare.

Monitorizarea furnizează informația necesară evaluării. Astfel, următoarea etapă a procesului de monitorizare este **Evaluarea strategiei de dezvoltare locală**.

Evaluarea este aprecierea activităților și rezultatelor implementării Strategiei, utilizând informațiile obținute pe parcursul monitorizării, pentru determinarea nivelului de atingere a obiectivelor. Evaluarea face o analiză a modului de implementare a Strategiei și eficienței acesteia.

Tipurile de evaluare ce vor fi utilizate:

- **Evaluarea anuală** - pe baza rapoartelor anuale de monitorizare
- **Evaluarea intermediară** – pentru a introduce schimbările necesare și acțiuni corective atunci când este necesar.
- **Organizarea de întâlniri anuale** – cu participarea personalului GAL Tîrgu Mureș, a partenerilor locali, reprezentanți ai beneficiarilor și ai comunității, în care vor fi comunicate și evaluate rezultatele implementării Strategiei. De asemenea, se vor prezenta măsurile luate pentru soluționarea mesajelor primite din partea comunității implicate în activitatea de monitorizare a strategiei (prin intermediul cutiei cetățeanului)
- **Evaluarea finală** (la finalizarea implementării Strategiei în 2023) – cu participarea tuturor factorilor interesați în strategie, pentru a urmări măsura în care au fost realizate obiectivele
- **Evaluarea ex-post** – o activitate menită să identifice efectele pe termen lung și sustenabilitatea efectelor pozitive ale intervenției DLRC

Suplimentar față de indicatorii propuși pentru prioritățile finanțate, sistemul de monitorizare și evaluare de la nivelul GAL va avea în vedere dezvoltarea de indicatori specifici pentru fazele implementării Strategiei după cum urmează:

- Lansarea apelurilor de propuneri de proiecte și evaluarea și selecția proiectelor;

indicatori: număr de apeluri de propuneri lansate, număr de sesiuni de evaluare, nr de proiecte aprobate pentru finanțare, nr de acțiuni de animare a teritoriului, etc.

- Monitorizarea și evaluarea implementării proiectelor finanțate;

indicatori: rapoarte aprobate de Consiliul Director, nivelul de contractare și de plată, etc

ANEXA 28: Procedura de monitorizare și evaluare, inclusiv indicatorii de rezultat și realizare FSE+ și FEDR

7.2. Evaluarea de impact

Indicatorii de rezultat (outcome) folosiți pentru măsurarea atingerii obiectivelor SDL sunt prezentați în tabelul următor. Măsurarea acestor indicatori se va realiza prin verificarea rezultatelor proiectelor implementate de beneficiarii selectați în urma apelurilor de propuneri de proiecte și prin reluarea studiului de referință la nivelul teritoriului SDL.

Activitatea de evaluare este prezentată în detaliu în cadrul ANEXEI 28 Procedura de monitorizare și evaluare, inclusiv indicatorii de rezultat și realizare FSE+ și FEDR.

Indicatorii de rezultat (outcome) proprii SDL, organizați pe organizați pe formele de capital

	UM	Nivel de bază	An de bază	Țintă 2027
Reducerea ratei sărăciei (AROP) în rândul rezidenților din zona urbană marginalizată (ZUM)	%	39,69%	2023	29%
Creșterea capitalului uman al comunității				
Creșterea ratei de participare la învățământ a copiilor din zonă	%	77,39%	2023	85%
Scăderea ratei abandonului școlar și a ratei de părăsire timpurie a școlii în rândul copiilor și tinerilor din ZUM	%	15,89%	2023	8%
Creșterea nivelului de calificare, al deprinderilor și abilităților relevante pentru intrarea pe piața muncii ale adulților din ZUM	Nr. pers.	-	2023	+10
Creșterea satisfacției rezidenților cu condițiile de trai și serviciile de care dispun în zonă (comunitare, medicale, educaționale, sociale)	%	42,41%	2023	65%
Creșterea nivelului de informare a populației și folosirea tehnicii moderne pentru obținerea de beneficii în diverse sfere ale vieții	Nr. pers	-	2023	+100
Creșterea capitalului material/economic al comunității				
Creșterea ocupării în sectorul formal în rândul persoanelor din ZUM	Nr. pers.	-	2023	+10
Creșterea satisfacției cu nivelul de securitate din zonă	%	12,40%	2023	40%
Creșterea satisfacției privind relațiile în cadrul comunității și a nivelului de încredere în alte persoane, în ceilalți membri ai comunității, precum și în instituții	%	13,58%	2023	40%
Creșterea satisfacției locuitorilor municipiului, rezidenți în cartiere cu vedere directă la ZUM cu aspectul general al zonei	%	8,35%	2023	40%

8. Planul financiar

BUGETUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ							
OBIECTIV SPECIFIC / MĂSURĂ		TPURI DE INTERVENȚII	DURATA (ANI)	FEDR (EUR)	FSE (EUR)	ALTE FONDURI (EUR)	COST TOTAL ESTIMAT (EUR)
Obiectiv specific 1 Creșterea accesului populației din comunitățile marginalizate la o educație de calitate				679.280,00	800.000,00	0,00	1.479.280,00
M1.1	Modernizarea și construcția infrastructurii preșcolare/prescolare, inclusiv amenajarea de spații educaționale în aer liber	Intervenție FEDR în infrastructura de educație	4	679.280,00	0,00	0,00	679.280,00
M1.2	Dezvoltarea infrastructurii sportive conexe infrastructurii școlare						
M1.3	Furnizarea de materiale didactice / dotări de mobilier școlar necesare pentru a ajuta elevii și profesorii să desfășoare procesul educațional						
M1.4	Servicii/programe de tip before / after school complementar cu masă caldă pentru copiii cu risc de abandon școlar	Intervenție FSE cu acțiuni integrate în domeniul educației	4	0,00	800.000,00	0,00	800.000,00
M1.5	Activități extrașcolare, cultural – educative, sportive etc pentru beneficiarii serviciilor before / after school						
M1.6	Campanii /Programe de conștientizare privind participarea la educație pentru părinți						
Obiectiv specific 2 : Îmbunătățirea condițiilor de acces la infrastructura și servicii sociale pentru persoanele din comunitățile marginalizate				700.000,00	700.000,00	0,00	1.400.000,00
M2.1	Construirea de noi centre de zi/centre integrate / modernizarea celor mai vechi	Intervenție FEDR în infrastructura de servicii sociale	4	700.000,00	0,00	0,00	700.000,00
M2.2	Servicii sociale pentru copii	Intervenție FSE cu acțiuni integrate în domeniul furnizării de servicii sociale	4	0,00	700.000,00	0,00	700.000,00
M2.3	Măsuri de acompaniere în vederea integrării persoanelor vulnerabile / marginalizate beneficiare de locuință						

BUGETUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ							
OBIECTIV SPECIFIC / MĂSURĂ		TPURI DE INTERVENȚII	DURATA (ANI)	FEDR (EUR)	FSE (EUR)	ALTE FONDURI (EUR)	COST TOTAL ESTIMAT (EUR)
Obiectiv specific 3: Sprijinirea accesului persoanelor marginalizate, precum romii, la servicii integrate sociale, de sanatate si educatie pentru sanatate, ocupare si educatie				0,00	2.120.720,00	0,00	2.120.720,00
M3.1	Acțiuni de informare a persoanelor vulnerabile (inclusiv romi), asupra dreptului la pachetul minimal de servicii de sănătate pentru persoanele care nu sunt incluse în sistemul asigurărilor sociale și de sănătate	Intervenție FSE cu acțiuni integrate în domeniul ocupării forței de muncă, dezvoltării/furnizării de servicii (sociale/medicale/medico-sociale) și educației	4	0,00	2.120.720,00	0,00	2.120.720,00
M3.2	Campanii de informare și consiliere privind sănătatea reproducerii, prevenirea și combaterea violenței domestice și a traficului de persoane						
M3.3	Promovarea măsurilor privind combaterea discriminării în accesarea serviciilor de sănătate publică, la nivel comunitar, la nivelul instituțiilor și a altor factori implicați						
M3.4	Acțiuni de informare, demersuri specifice și permanente de înregistrare în baza de date a persoanelor inactive conform prevederilor Legii nr. 76/2002, consiliere, destinate creșterii ocupabilității în rândul populației de etnie romă perioada 2022-2027 cu accent pe segmentele tinere și femei rome						
M3.5	Acțiuni de informare și consiliere profesională						
M3.6	Programe de mediere și facilitare a angajării, inclusiv prin campanii de promovare a avantajelor angajării tinerilor în rândul angajatorilor destinate încurajării participării părinților romi la procesul educațional din școală și din afara ei						

BUGETUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ								
OBIECTIV SPECIFIC / MĂSURĂ		TPURI DE INTERVENȚII	DURATA (ANI)	FEDR (EUR)	FSE (EUR)	ALTE FONDURI (EUR)	COST TOTAL ESTIMAT (EUR)	
M3.7	Campanii de informare și conștientizare încurajării participării tinerilor romi în sistemul de învățământ profesional și profesional dual, cu precădere în domeniul învățământului profesional și profesional dual din agricultură și ramuri conexe acestuia							
M3.8	Servicii de formare tineri romi pentru încadrarea în meserii de bază, inclusiv măsuri de acompaniament (masă caldă, transport etc.							
Obiectiv specific 4: Promovarea spiritului comunitar, a înțelegerii reciproce și prevenirea și combaterea discriminării					0,00	0,00	25.000,00	
M4.1	Ședințe publice periodice pentru consultarea comunității		4	0,00	0,00	25.000,00	25.000,00	
M4.2	Ateliere de lucru pentru a schimba atitudinea socială privind grupurile marginalizate							
M4.3	Crearea unei aplicații software pentru semnalarea problemelor de către cetățenii din comunitatea marginalizată							
	Costuri de funcționare legate de gestionarea implementării SDL și animarea comunității			0,00	600.000,00	0,00	600.000,00	
TOTAL SDL FEDR + FSE +alte fonduri (dacă este cazul)					1.379.280,00	4.220.720,00	25.000,00	5.625.000,00
TOTAL FEDR + FSE					5.600.000,00			

- Totalul intervențiilor finanțate din PIDS este de 5.600.000 Euro, SDL fiind implementată în regiunea Centru (regiune mai puțin dezvoltată).
- Intervențiile finanțabile din FEDR (acțiunea 1.1 și respectiv 1.2) sunt în valoare de 1.379.280 Euro, reprezentând 24,63% din valoarea eligibilă a SDL
- Intervențiile finanțabile din FSE+ (acțiunile 1.3, 1.4, 1.5 și 1.6) sunt în valoare de 4.220.720,00 Euro, reprezentând 75,37% din valoarea eligibilă a SDL
- Intervențiile SDL care nu au fost prevăzute pentru finanțare PIDS, aferente Obiectivului 5 al SDL vor fi finanțate prin Programul Regional Centru, PNRR sau alte surse de finanțare în funcție de specificul viitoarelor programe de finanțare.

ANEXA 29: Hotărârea GAL de asumare a SDL

9. Lista de anexe ale SDL

- ANEXA 1: Extras din Planului Urbanistic General (PUG) – planul de încadrare/planșa de reglementări urbanistice
- ANEXA 2: Planul cu delimitarea teritoriului vizat de SDL, pe modelul PUG, și fotografiile relevante din zonele/comunitățile marginalizate vizate
- ANEXA 3: Declarație pe propria răspundere privind datele utilizate în cadrul Studiului de referință, cu asumarea faptului că, în situația în care, pe parcursul verificărilor, se vor identifica date incorecte/nereale, SDL va fi declarată neeligibilă
- ANEXA 4: Metodologia de eșantionare folosită în Studiul de referință
- ANEXA 5: Metodologia și instrumentele de cercetare (chestionarul/chestionarele și ghidurile de interviuri/focus grup) folosite în Studiul de referință
- ANEXA 6: Baza de microdate primare rezultată din Studiul de referință, în format .XLSX (Excel)
- ANEXA 7: Decizia GAL privind declararea zonei/lor urbane marginalizate vizată/ vizate din teritoriul SDL (care în prealabil au fost validate)
- ANEXA 8: Minimul de date privind accesul populației din teritoriul GAL la servicii publice și infrastructură socială, în conformitate cu Tabelul 2
- ANEXA 9: O listă a proiectelor desfășurate în ultimii 5 ani în teritoriul SDL, în conformitate cu Tabelul 3
- ANEXA 10: Dovada referitoare la organizarea juridică a GAL în conformitate cu prevederile OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată prin Legea nr. 246/2005, inclusiv a demarării acestei activități prin depunerea actelor la instituția/ entitatea competentă.²
- ANEXA 11: Procesul verbal al ședinței Adunării Generale pentru alegerea Comitetului Director și lista participanților (cu semnături)
- ANEXA 12: Componența Comitetului Director, în conformitate cu Tabelul 4
- ANEXA 13: Documente suport care să dovedească organizarea funcțională a GAL-ului: (a) - (k)
- ANEXA 14: Procedura GAL de prevenire a riscului de apariție a unui conflict de interese
- ANEXA 15: Lista activităților desfășurate de GAL ce au avut în vedere îmbunătățirea competențelor în domeniile vizate de SDL/DLRC
- ANEXA 16: Fișa postului și curriculum vitae al managerului GAL
- ANEXA 17: Documente suport privind conținutul și participarea la cele cinci ședințe obligatorii ale Comitetului Director GAL

² În situația nedeunerii Anexei 10, cheltuielile aferente acestei activități, în cazul în care au fost finanțate în cadrul unui proiect pentru sprijin pregătitor, nu vor fi plătite sau, dacă au fost plătite, vor fi recuperate.

- ANEXA 18: Fișa postului și curriculum vitae al facilitatorului comunitar, dacă a fost angajat un specialist, respectiv contractul pentru activitățile de facilitare comunitară, însoțit de acte doveditoare ale experienței relevante, dacă a fost contractată o firmă sau un ONG
- ANEXA 19: Documente suport privind participarea la consultarea publică organizate în zona/ele marginalizate adresate cu privire la cele cinci teme de interes
- ANEXA 20: Dovada invitațiilor trimise de GAL către reprezentanții AMPoIDS/OI PoIDS de a participa, în calitate de observatori, la ședințele C.D. și la întrunirile publice din comunitatea marginalizată
- ANEXA 21: Impactul activităților de animare/mobilizare asupra numărului de membri ai Adunării Generale
- ANEXA 22: Identificarea și justificarea tipurilor de măsuri necesare pentru a rezolva principalele probleme din teritoriu
- ANEXA 23: Prioritizarea măsurilor de intervenție conform partenerilor din GAL
- ANEXA 24: Distribuția măsurilor de intervenție pe zonele din teritoriul SDL, în conformitate cu Tabelul 6
- ANEXA 25: Distribuția măsurilor pe sectoare și tipuri de investiții, în conformitate cu Tabelul 7
- ANEXA 26: Matrice de corespondență privind complementaritatea proiectelor subsumate listei indicative de intervenții pentru care se intenționează solicitarea finanțării din FSE+ și FEDR
- ANEXA 27: Fișele intervențiilor din lista indicativă
- ANEXA 28: Procedura de monitorizare și evaluare, inclusiv indicatorii de rezultat și realizare PIDS
- ANEXA 29: Hotărârea GAL de asumare a SDL